

BIULETYN MIESIĘCZNY
NR 1 (335)
ISSN 0867-8545

STYCZEŃ 2019

ANALIZY * TENDENCJE * OCENY

RYNEK ROLNY

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

STYCZEŃ 2019

Spis treści

1. Koniunktura w rolnictwie	Arkadiusz Zalewski	3
2. Rynek zbóż	Wiesław Łopaciuk	5
3. Rynek cukru	Piotr Szajner	12
4. Rynek rzepaku	Ewa Rosiak	15
	Magdalena Bodył	
5. Rynek ziemniaków	Wiesław Dzwonkowski	21
6. Rynek warzyw	Tomasz Smoleński	25
	Paweł Kraciński	
7. Rynek owoców	Irena Strojewska	34
8. Rynek mleka	Teresa Zdziarska	43
9. Rynek wołowiny	Dorota Pasińska	48
10. Rynek wieprzowiny	Danuta Zawadzka	51
11. Rynek mięsa drobiowego i jaj	Grzegorz Dybowski	55
12. Rynek baraniny	Danuta Zawadzka	61
13. Rynek ryb	Krzysztof Hryszko	65
14. Rynek żywnościowy	Krystyna Świetlik	71
15. Rynek środków produkcji dla rolnictwa	Arkadiusz Zalewski	77

RYNEK ROLNY

Skład redakcji: Krzysztof Hryszko (redaktor naczelny),
Lucyna Mieszkowska (sekretarz redakcji), Bożena Nosecka
Projekt okładki i skład komputerowy: Leszek Ślipski
Prenumerata: Barbara Walkiewicz - tel.: 22 50 54 685

Adres redakcji:

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
tel.: 22 505 46 66, faks: 22 827 19 60
Druk: ZAPOL Sobczyk Sp. Jawna
Nakład: 220 egz.

Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu – www.ierigz.waw.pl

Oceny i komentarze prezentowane w biuletynie Rynek Rolny są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w biuletynie prosimy o podanie źródła.

W grudniu 2018 r. koniunktura w rolnictwie nieznacznie pogorszyła się w porównaniu z miesiącem poprzednim. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR) zmniejszył się o 0,2 pkt. proc. do 101 pkt. wyłącznie pod wpływem spadku wyrównanego wskaźnika potencjalnego popytu o 0,4 pkt. proc. do 101,5 pkt. Ruchomy wskaźnik nożyc cen wzrósł w tym czasie o 0,1 pkt. proc. Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu zmniejszył się głównie z powodu mniejszej sprzedaży przemysłu spożywczego oraz osłabienia indeksu obrotów handlowych produktami rolno-spożywczymi. W przeciwnym kierunku działał wzrost wyrównanego indeksu zmian wynagrodzeń i cen żywności. Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie w grudniu 2018 r. był jednocześnie o 0,9 pkt. proc. wyższy niż rok wcześniej.

Wyrównany wskaźnik nożyc cen w grudniu 2018 r. wyniósł 100,6 pkt. i był o 0,1 pkt. proc. wyższy niż miesiąc wcześniej. Jednocześnie był on o 1,2 pkt. proc. wyższy w porównaniu z grudniem 2017 r. Ruchomy wskaźnik nożyc cen poprawił się w porównaniu z poprzednim miesiącem na skutek wzrostu wyrównanego wskaźnika cen skupu, przy stabilnym wyrównanym indeksie cen środków do produkcji rolnej. Na zwiększenie wyrównanego indeksu cen skupu wpływ wywarły przede wszystkim przeniesione skutki wcześniejszych podwyżek cen (m.in. czerwcu i sierpniu 2018 r.). W listopadzie 2018 r. w porównaniu z miesiącem poprzednim wzrosły ceny skupu ziemniaków, mleka krowiego oraz zbóż. Potaniał z kolei żywiec wieprzowy oraz drobiowy. Ziemniaki w skupie podrożały o 12,9%, kukurydza o 11,9%, jęczmień o 2,5%, mleko o 2,2%, a pszenica o 1,5%. Niższe ceny odnotowano w przypadku trzody chlewnej (o 4,2%) oraz drobiu (o 3,4%). W sumie bieżący wskaźnik zmian cen skupu wyniósł w listopadzie 100,3 pkt., a ruchomy indeks cen skupu wzrósł w grudniu 2018 r. do 101,2 pkt. wobec 99,7 pkt. w grudniu 2017 r.

Stosunkowo niewielkim podwyżkom cen skupu podstawowych produktów rolnych w listopadzie 2018 r. towarzyszył wyraźny wzrost cen środków produkcji dla rolnictwa. Środki produkcji drożały już 16 miesiąc z rzędu, a średni wzrost ich cen w listopadzie 2018 r., w stosunku do poprzedniego miesiąca, wyniósł

0,8%. Warto podkreślić, że w ostatnich miesiącach tempo wzrostu cen wyraźnie przyspieszyło. O wzroście cen w listopadzie zdecydowały przede wszystkim podwyżki cen nawozów mineralnych. W istotnym stopniu podrożały również maszyny i urządzenia rolnicze, bezpośrednie nośniki energii oraz materiały budowlane. Listopadowe podwyżki cen nie wpłynęły jednak na istotną zmianę ruchomego wskaźnika cen środków produkcji, który w grudniu ub.r. wyniósł, podobnie jak miesiąc wcześniej 100,5 pkt., wobec 100,3 pkt. rok wcześniej, tj. w grudniu 2017 r.

Zmiany cen, jakie dokonały się w ciągu jedenastu miesięcy 2018 r. w porównaniu z grudniem 2017 r. były zdecydowanie niekorzystne dla producentów rolnych. Geny środków produkcji dla rolnictwa rosły wyraźnie szybciej niż ceny skupu produktów rolnych. Geny koszyka skupu wzrosły w tym okresie o 1,4%, podczas gdy środki produkcji dla rolnictwa podrożały przeciętnie już o 5,1%. W konsekwencji skumulowany wskaźnik nożyc cen wyniósł w listopadzie 2018 r. 96,4 pkt. wobec 97 pkt. miesiąc wcześniej, podczas gdy przed rokiem, tj. w listopadzie 2017 r. wynosił 100,4 pkt.

W najbliższych miesiącach spodziewać się można niewielkiej poprawy rynkowych uwarunkowań produkcji rolniczej. W związku z gorszymi zbiorami ceny skupu większości podstawowych produktów roślinnych, w tym zbóż, raczej powinny jeszcze wzrosnąć. Podwyżkom cen produktów rolnych sprzedawanych przez producentów rolnych sprzyjać również mogą rosnące wraz z poprawą sytuacji dochodowej konsumentów ceny detaliczne żywności. Koniunkturę będzie jednak prawdopodobnie pogarszał dalszy systematyczny wzrost cen środków produkcji dla rolnictwa pod wpływem m.in. drożących w ostatnich miesiącach nośników energii oraz możliwych w najbliższych miesiącach sezonowych podwyżek cen nawozów mineralnych, w tym głównie azotowych.

**Arkadiusz
Zalewski**

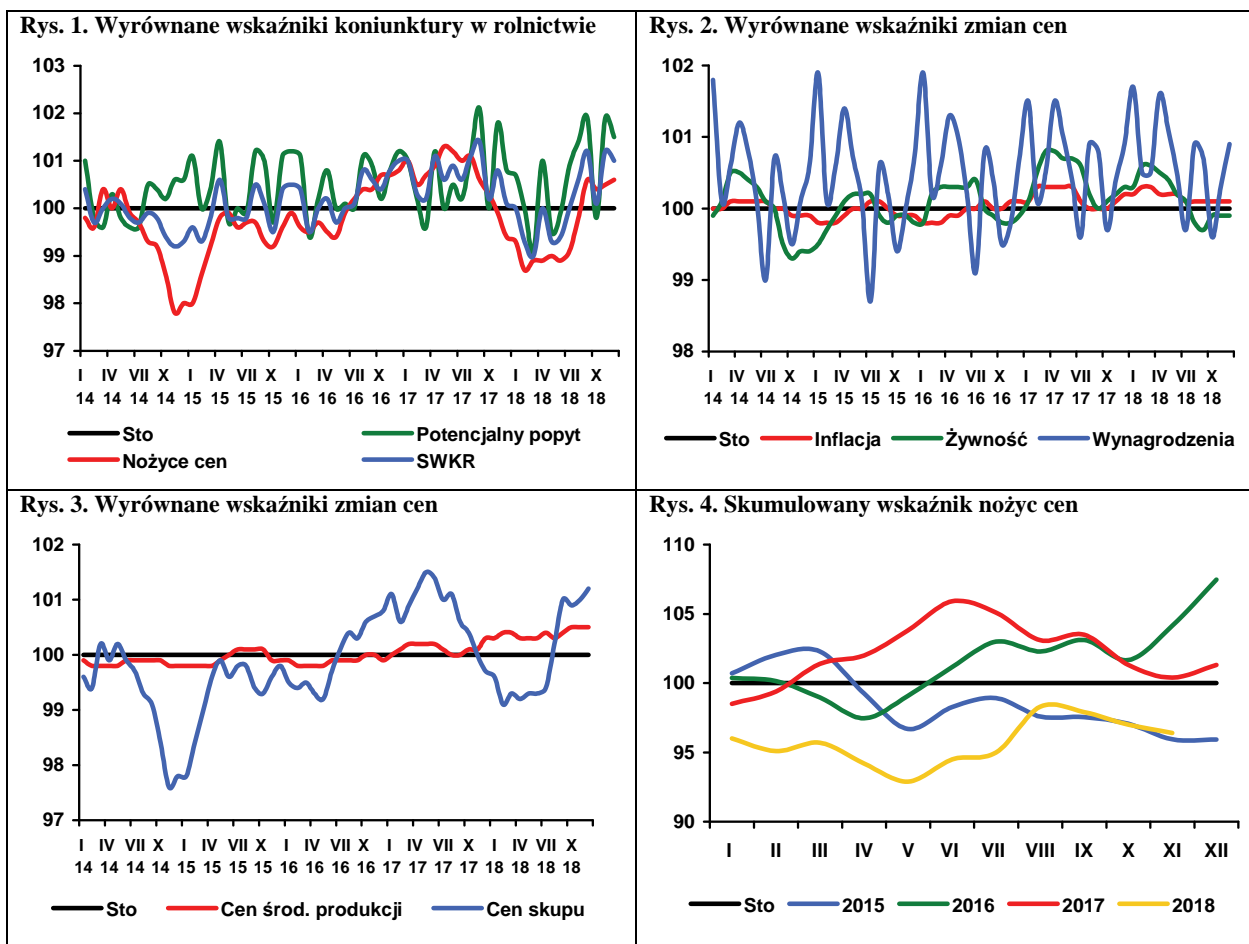
Tab. 1. Wskaźniki^a obrazujące zmiany rynkowych uwarunkowań produkcji w rolnictwie

Wyszczególnienie	XII 18	XI 18	X 18	IX 18	VIII 18	VII 18	XII 17
Syntetyczny wskaźnik koniunktury w rolnictwie (SWKR)	101,0	101,2	100,1	101,2	100,6	100,0	100,1
Wyrównany wskaźnik potencjalnego popytu	101,5	101,9	99,8	101,9	101,4	100,9	100,8
Wyrównany wskaźnik nożyc cen	100,6	100,5	100,4	100,6	99,8	99,1	99,4
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen skupu	101,2	101,0	100,9	101,0	100,2	99,4	99,7
Wyrównany wskaźnik wzrostu cen środków produkcji	100,5	100,5	100,5	100,4	100,3	100,4	100,3
Wyrównany indeks inflacji i zmian cen żywności	100,2	100,3	100,3	100,4	100,3	100,0	99,9
Wyrównany indeks zmian wynagrodzeń i cen żywności	101,0	100,4	99,7	101,0	101,1	99,6	100,6
Wyrównany indeks produkcji przemysłu spożywczego	101,2	102,4	98,8	102,8	101,6	101,5	101,2

^a średnie ruchome 6-miesięczne

Wskaźnik zmian cen skupu liczony jest, jako średnia arytmetyczna ważona dla koszyka produktów notowanych co miesiąc przez GUS i publikowanych w biuletynach statystycznych GUS. Są to zboża ogółem w tym, pszenica, żyto, jęczmień, kukurydza, ziemniaki, żywica ogółem w tym żywica wołowy, wieprzowy i drób, oraz mleko.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

W 2018 r. zbiory zbóż ogółem w Polsce wyniosły 26,8 mln t¹, tj. o ok. 16% mniej niż w poprzednim roku. Zbóż podstawowych zebrano 22,8 mln t, czyli o ok. 18% mniej niż przed rokiem, a kukurydzy ok. 4 mln t (4,02 mln t w 2017 r.). Przy niewielkim wzroście arealów, na spadki zbiorów zaważyły znacznie niższe plony (o blisko 19%), co wynikało z suszy, która dotknęła znaczną część Polski. Mniejszą podaż ze zbiorów tylko częściowo zrekompensowały stosunkowo duże zapasy początkowe i dlatego podaż krajowa (zapasy początkowe plus zbiory) zmalała o 9,8% do 33,1 mln t. Podaż całkowita (podaż krajowa plus przewidywane saldo obrotów handlu zagranicznego) w sezonie 2018/19 może się zmniejszyć o 8,4% do 35,7 mln t.

Zużycie krajowe zbóż w sezonie 2018/19 przewiduje się na 28,1 mln t, czyli o 1,6% więcej niż w sezonie 2017/18. Zaważy na tym wzrost zużycia paszowego (o 3,2% do 17,7 mln t), a spożycie i zużycie przemysłowe minimalnie zmniejszą do odpowiednio 4,8 i 3,0 mln t. Krajowe możliwości eksportu będzie ograniczała mniejsza podaż i dlatego, pomimo dużego popytu importowego na rynkach UE, eksport może się zmniejszyć o blisko 20% do 3,9 mln t. Z tego powodu całkowite rozchody w bilansie zbóż (zużycie krajowe plus eksport) mogą się zmniejszyć o 1,5% do 32,0 mln t. Niemniej jednak, zapasy końcowe zmniejszą o ponad 40% do 3,6 mln t.

W listopadzie 2018 r., w stosunku do października 2018 r., podrożały wszystkie zboża. Skala wzrostu cen większości zbóż była niewielka (od 1,0 do 2,9%). Wyjątkiem była kukurydza, która w skupie podrożała o 11,9%. W stosunku do notowań sprzed roku, w skupie kukurydza była droższa o 39,7%, żyto i pszenica odpowiednio o 27,2 i 25,1%, a jęczmień o 17,3%. Ceny zbóż na targowiskach były o 11-13% wyższe niż przed rokiem.

W sezonie 2018/19 (lipiec-listopad) wg danych meldunkowych GUS do skupu trafiło 3,8 mln t zbóż podstawowych, tj. o 28% mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego sezonu. Skupiono 2,7 mln t pszenicy (3,9 mln t w analogicznym okresie poprzedniego sezonu), 447 tys. t jęczmienia (554 tys. t), 408 tys. t pszenżyta (453 tys. t), 329 tys. t żyta (440 tys. t) oraz 1,6 mln t kukurydzy (1,3 mln t).

W październiku 2018 r. z Polski wyeksportowano 574 tys. t ziarna zbóż, wobec 456 tys. t w poprzednim miesiącu, w tym 255 tys. t pszenicy (197 tys. t we wrześniu 2018 r.), 34 tys. t żyta (79 tys. t), 210 tys. t kukurydzy (84 tys. t), 16 tys. t jęczmienia (13 tys. t) i mniejsze ilości pozostałych zbóż. Import wyniósł 120 tys. t, wobec 101 tys. t w poprzednim miesiącu. Wzrósł przywóz kukurydzy i jęczmienia, a pozostałych zbóż zmalał.

W październiku 2018 r. zwiększył się eksport produktów młynarstwa, w tym szczególnie kasz i gryników, ziaren obrobionych inaczej oraz mąk innych niż pszenna. Po stronie importu nastąpił znaczny wzrost obrotów w przypadku mąk, kasz i gryników oraz ziaren obrobionych inaczej. Zmalał tylko import siodu.

Przemysłowe przemiaty zbóż w październiku 2018 r. znacznie się zwiększyły. W ślad za tym dynamicznie wzrosła produkcja wyrobów zbożowych oraz pasz dla zwierząt.

W listopadzie 2018 r., wzrosły ceny produktów zbożowych, zarówno na poziomie producenta, jak i w handlu detalicznym. Spośród towarów objętych badaniem, na poziomie producenta najbardziej podrożała mąka pszenna (o 5,5%) oraz chleb mieszany (o 1,7%), którego ceny najbardziej wzrosły w handlu detalicznym (o 2,4%). W stosunku do listopada 2017 r. poziom cen większości produktów był znacznie wyższy. Tańsza była jedynie kasza jęczmienna na poziomie producenta (o 10,0%).

Na rynku pasz dla zwierząt gospodarskich, w listopadzie 2018 r. odnotowano wzrost cen wszystkich produktów (od 0,4 do 1,4% w stosunku do października 2018 r.). W porównaniu z listopadem 2017 r. wszystkie pasze były znacznie droższe, w tym najbardziej mieszanki dla bydła dorosłego (o 11,2%), loch (o 8,5%) i tuczników (o 6,8%).

W grudniu 2018 r. na europejskich rynkach drożała pszenica konsumpcyjna w Niemczech i na Węgrzech oraz kukurydza paszowa na Słowacji. Taniał jedynie jęczmień paszowy we Francji i w Niemczech. W porównaniu z grudniem 2017 r., zboża w Europie nadal były znacznie droższe, w tym szczególnie jęczmień paszowy we Francji i Niemczech (wzrost odpowiednio o 32,5 i 32,8%) oraz pszenica w Niemczech i Czechach (wzrost odpowiednio o 25,6 i 17,5%).

1. Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2018 r., GUS, Warszawa, 21.12.2018 r.

Wiesław Łopaciuk

Tab. 1. Ceny skupu i ceny targowiskowe zbóż (zł/t)

Okresy		Pszenica	Żyto	Kukurydza	Jęczmień	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Owies	Cena interwenc. według kursu NBP
		Skup				Targowiska				
2014	I-XII	704,2	551,4	634,0	671,8	849,7	639,1	803,4	669,7	x
2015	I-XII	668,3	514,2	565,8	610,4	755,9	586,7	707,4	599,2	x
2016	I-XII	620,2	517,3	529,4	582,1	751,1	593,3	695,1	609,7	x
2017	I-XII	664,4	546,7	542,3	612,2	788,6	632,3	727,6	646,4	x
	XI	657,6	557,1	492,3	661,5	795,9	642,4	740,4	649,4	428,4
	XII	673,1	568,4	545,9	668,6	806,6	651,6	747,1	696,2	429,4
2018	I	670,3	583,4	596,5	675,9	807,0	652,0	747,1	699,2	421,8
	II	662,1	574,2	604,4	673,3	807,9	655,3	748,1	656,7	422,2
	III	668,5	572,5	618,1	670,8	810,2	655,1	754,5	665,5	426,5
	IV	662,4	573,8	623,5	673,5	813,6	653,4	771,7	674,6	424,9
	V	672,3	579,2	647,8	661,9	811,1	652,1	756,5	664,6	433,8
	VI	686,0	580,5	670,9	654,7	801,5	636,7	750,2	649,9	436,1
	VII	693,2	560,6	679,7	625,7	809,7	648,9	757,5	710,4	438,6
	VIII	751,8	626,5	707,5	688,6	829,0	660,1	769,2	674,1	434,3
	IX	800,4	692,0	580,5	734,8	868,7	698,2	799,2	693,5	435,5
	X	810,4	701,8	614,5	756,9	873,1	707,9	808,0	704,7	436,2
	XI	822,5	708,7	687,5	776,0	898,1	716,3	831,0	722,9	435,9
Zmiana w %										
	<u>XI 2018</u> <u>X 2018</u>	1,5	1,0	11,9	2,5	2,9	1,2	2,8	2,6	-0,1
	<u>XI 2018</u> <u>XI 2017</u>	25,1	27,2	39,7	17,3	12,8	11,5	12,2	11,3	1,7

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 2. Skup zbóż (tys. t)

Okresy	Pszenica	w tym paszowa	Żyto	Jęczmień	w tym paszowy	Pszenżyto	Zboża podstawowe	w tym paszowe	Kukurydza	
VII 2014-VI 2015	6025,5	2079,2	683,1	749,3	376,4	1062,0	8611,2	3864,7	1946,1	
VII 2015-VI 2016	5977,4	2086,9	647,9	721,6	346,3	987,1	8410,0	3775,2	1482,4	
VII 2016-VI 2017	6135,6	2076,3	556,2	716,9	382,4	644,1	8123,4	3422,5	2049,5	
2017	X	678,3	210,5	60,3	46,1	26,1	60,3	853,6	333,1	429,0
	XI	618,6	202,7	44,1	36,8	17,6	47,2	752,6	294,3	690,3
	XII	395,6	160,0	28,8	24,8	13,9	53,3	506,4	245,9	193,8
2018	I	362,4	156,2	33,0	25,6	11,7	.	468,7	228,8	86,2
	II	346,1	156,7	32,2	28,9	16,5	45,9	456,5	235,2	69,3
	III	393,8	169,7	29,0	25,1	16,2	48,8	500,8	249,2	110,4
	IV	337,7	165,1	22,4	28,2	20,8	39,2	431,2	238,0	93,8
	V	441,0	197,0	38,3	30,3	22,5	56,7	571,8	301,2	107,7
	VI	320,3	145,7	34,2	29,8	20,2	58,5	448,8	243,9	92,3
	VII	693,2	300,5	97,3	202,9	93,4	132,4	1137,1	569,5	70,6
	VIII	735,4	295,6	107,4	116,2	53,5	118,4	1100,4	522,1	53,8
	IX	492,0	160,3	49,5	51,6	23,7	71,9	672,9	285,9	562,7
	X	420,0	147,2	41,9	40,3	18,4	44,3	522,2	230,9	711,6
	XI	334,8	135,0	33,1	35,8	19,8	40,6	448,4	213,9	224,7
Zmiana w %										
	<u>XI 2018</u> <u>X 2018</u>	-20,3	-8,3	-21,0	-11,2	7,9	-8,3	-14,1	-7,4	-68,4
	<u>XI 2018</u> <u>XI 2017</u>	-45,9	-33,4	-24,9	-2,7	12,8	-13,9	-40,4	-27,3	-67,4

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Przemysłowa produkcja niektórych wyrobów zbożowych (tys. t)^a

Okresy		Przemiał zbóż ogółem	Mąka pszenna	Mąka żytnia	Pieczywo świeże	Makarony	Mieszanki dla zwierząt
2015 ^b	I-XII	1996,0	1556,7	144,4	994,7	154,8	7555,0
2016 ^b	I-XII	2060,8	1611,4	149,9	1010,4	152,5	8126,1
2017 ^a	I-XII	2239,5	1766,8	163,2	1020,0	155,3	9405,1
	XI	200,6	157,8	13,8	86,3	14,5	809,6
	XII	194,2	153,2	14,4	87,2	11,6	773,5
2018	I	198,1	152,4	15,3	85,5	12,7	812,3
	II	186,2	146,3	13,7	76,8	14,2	760,8
	III	171,1	131,5	13,7	89,6	14,2	861,6
	IV	145,1	113,3	12,5	81,1	11,8	817,7
	V	175,5	133,3	13,8	85,4	12,4	854,0
	VI	191,4	150,1	14,8	85,1	13,5	832,3
	VII	191,1	146,6	16,2	85,9	10,1	722,4
	VIII	201,4	158,1	14,5	88,3	10,6	807,1
	IX	196,8	154,6	14,9	85,2	13,8	764,3
	X	223,7	172,8	16,5	94,6	15,2	851,4
Zmiana w %							
<u>X 2018</u> <u>IX 2018</u>		13,7	11,8	10,6	11,1	10,1	11,4
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>		7,6	5,6	20,1	4,3	13,1	3,8

^a firmy zatrudniające 50 i więcej pracowników, ^b firmy zatrudniające 10 i więcej pracowników.
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 4. Eksport i import ziarna zbóż (tys. t)

Okresy		Eksport					Import				
		pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b	pszenica ^a	żyto	jęczmień	kukurydza	zboża razem ^b
2015	I-XII	3959,3	531,8	186,1	703,2	6145,1	492,6	4,2	121,8	379,4	1210,3
2016	I-XII	4401,7	435,3	99,7	872,0	6397,6	814,1	9,9	165,2	319,5	1523,7
2017	I-XII	2806,2	375,7	72,3	1177,6	4928,5	890,0	18,3	240,4	397,1	1607,7
	X	275,1	45,0	6,9	102,9	512,6	48,0	3,0	12,8	21,8	111,0
	XI	244,2	55,5	3,5	220,5	569,6	54,1	1,1	14,6	18,6	110,4
	XII	153,5	24,0	1,0	130,9	347,4	50,9	2,1	15,4	24,6	108,8
2018	I	87,8	24,3	1,8	89,4	242,0	48,0	2,1	26,0	15,5	96,6
	II	110,8	25,1	8,0	81,8	254,1	38,6	1,5	29,8	38,9	115,1
	III	102,6	27,9	8,9	90,5	263,5	48,3	2,4	33,2	18,3	108,0
	IV	100,3	28,3	1,5	66,0	227,5	44,7	4,3	23,7	15,1	93,4
	V	225,1	34,8	3,1	65,7	363,5	38,8	3,2	20,3	17,4	84,6
	VI	139,1	37,9	9,6	51,2	277,5	37,5	1,5	22,8	13,6	81,2
	VII	115,1	29,8	40,9	49,6	287,1	53,1	2,0	16,2	25,9	101,4
	VIII	213,2	87,5	23,4	57,1	469,8	71,4	6,9	12,7	9,7	104,0
	IX	197,1	79,3	13,1	84,3	455,5	60,5	15,5	5,6	16,4	101,3
	X	254,9	34,3	15,8	209,9	574,0	49,6	9,6	8,7	47,2	120,3
Zmiana w %											
<u>X 2018</u> <u>IX 2018</u>		29,3	-56,7	20,2	148,9	26,0	-18,1	-37,7	54,7	187,0	18,8
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>		-7,3	-23,8	128,9	104,1	12,0	3,3	220,1	-31,9	116,8	8,4

^a razem z pszenicą durum, ^b razem z owsem, pszenżytem, gryką i prosem
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 5. Eksport i import produktów pierwotnego przetwórstwa zbóż (tys. t)

Okresy		Eksport					Import				
		mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysyki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód	mąka pszenna	pozostałe mąki	kasze grysyki granulki	ziarno obrobione inaczej	ślód
2015	I-XII	99,7	18,8	42,8	27,9	62,8	56,5	17,4	28,4	42,2	186,8
2016	I-XII	129,9	19,4	47,7	27,6	80,2	54,3	18,5	38,0	34,0	219,0
2017	I-XII	122,9	21,1	44,4	33,9	89,5	61,9	18,5	39,5	40,9	132,9
	X	11,5	1,8	4,3	4,3	6,6	6,6	1,4	3,8	3,7	8,8
	XI	10,6	1,9	4,3	2,9	8,2	5,6	1,6	3,3	4,6	8,8
	XII	8,1	1,6	3,7	2,7	6,4	7,7	1,4	3,4	3,8	8,7
2018	I	8,3	2,1	7,9	2,8	7,9	5,2	1,3	3,2	3,2	9,9
	II	7,8	2,0	6,5	2,8	12,5	4,7	1,8	3,2	4,0	10,4
	III	9,5	2,4	8,0	2,8	9,9	7,5	1,3	3,3	4,4	11,6
	IV	7,3	2,6	8,0	2,9	7,4	5,4	1,6	3,6	4,6	13,3
	V	7,6	2,1	6,4	2,7	11,3	5,8	1,1	3,4	5,3	15,7
	VI	7,9	2,1	9,1	2,6	7,4	6,4	2,0	3,2	4,7	17,8
	VII	7,6	2,5	6,1	2,7	7,6	6,0	1,2	3,2	5,0	15,8
	VIII	8,1	3,3	7,6	2,7	9,5	6,5	0,9	3,0	4,1	17,1
	IX	8,5	1,9	4,5	2,4	7,0	7,0	1,2	3,3	3,5	13,8
	X	8,7	2,3	7,1	3,2	7,0	7,2	1,7	4,1	5,3	10,9
Zmiana w %											
	$\frac{X}{IX} 2018$	3,3	22,4	55,6	33,6	0,5	2,3	46,4	24,9	49,5	-21,3
	$\frac{X}{X} 2018$	-24,2	28,9	63,4	-26,2	6,4	8,8	22,3	6,5	44,7	23,3

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Eksport i import pasz i produktów wtórnego przetwórstwa zbóż (tys. t)

Okresy		Eksport					Import				
		ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	pasze dla zwierząt domowych	ciasto makaron.	wyroby spożywcze ^a	chleb, pieczywo cukiernicze	pasze dla zwierząt gospod.	pasze dla zwierząt domowych
2015	I-XII	31,3	109,3	438,8	170,7	267,0	67,5	24,8	141,2	340,7	174,7
2016	I-XII	35,4	119,7	510,9	.	.	74,7	24,7	142,1	.	.
2017	I-XII	40,8	130,6	578,1	.	.	82,0	29,4	165,3	.	.
	X	4,1	11,7	55,6	.	.	8,7	2,5	16,4	.	.
	XI	3,6	12,1	53,5	.	.	7,3	2,8	14,8	.	.
	XII	3,4	11,0	43,1	.	.	6,6	2,2	12,8	.	.
2018	I	3,4	12,0	46,2	.	.	7,1	2,2	13,2	.	.
	II	3,6	11,7	45,0	.	.	7,4	2,3	12,7	.	.
	III	3,8	13,4	53,0	.	.	6,9	2,9	15,5	.	.
	VI	3,2	12,4	47,1	.	.	5,7	2,6	13,9	.	.
	V	3,0	11,9	45,1	.	.	5,6	2,6	13,4	.	.
	VI	3,0	12,1	48,1	.	.	7,4	3,1	13,5	.	.
	VII	3,3	11,5	48,6	.	.	6,0	3,0	14,1	.	.
	VIII	3,8	12,2	52,4	.	.	6,4	2,9	15,0	.	.
	IX	4,0	12,2	50,5	.	.	6,7	2,6	16,1	.	.
	X	3,9	13,8	55,9	.	.	7,6	2,6	14,2	.	.
Zmiana w %											
	$\frac{X}{IX} 2018$	-2,0	13,6	10,7	x	x	13,2	-0,6	-12,0	x	x
	$\frac{X}{X} 2018$	-3,9	18,3	0,6	x	x	-12,9	3,6	-13,5	x	x

^a uzyskane przez spęcznianie lub prażenie ziarna zbóż

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Ceny producenta i ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (zł/kg)

Okresy		Mąka poznańska		Kasza jęczmienna		Chleb mieszany		Chleb razowy	
		cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna	cena producenta	cena detaliczna
2015	I-XII	1,07	2,42	2,10	4,39	3,98	4,41	4,96	5,80
2016	I-XII	0,97	2,47	2,26	4,42	3,96	4,42	4,92	5,91
2017	I-XII	1,04	2,49	2,08	4,48	4,01	4,52	5,10	6,08
	XI	1,05	2,49	2,10	4,58	4,02	4,60	5,14	6,18
	XII	1,06	2,43	2,10	4,56	4,03	4,62	5,17	6,20
2018	I	1,06	2,53	1,84	4,54	4,05	4,66	5,17	6,17
	II	1,06	2,49	1,79	4,56	4,07	4,68	5,16	6,20
	III	1,05	2,44	1,79	4,60	4,08	4,70	5,19	6,21
	IV	1,05	2,46	1,80	4,60	4,07	4,70	5,18	6,25
	V	1,05	2,47	1,79	4,62	4,08	4,68	5,20	6,25
	VI	1,05	2,47	1,79	4,60	4,08	4,70	5,20	6,27
	VII	1,07	2,52	1,81	4,60	4,10	4,74	5,22	6,30
	VIII	1,14	2,53	1,84	4,58	4,10	4,76	5,22	6,32
	IX	1,19	2,52	1,85	4,62	4,15	4,82	5,29	6,37
	X	1,45	2,51	1,88	4,60	4,20	4,94	5,37	6,49
	XI	1,53	2,54	1,89	4,62	4,27	5,06	5,41	6,56
Zmiana w %									
	XI 2018 X 2018	5,5	1,2	0,5	0,4	1,7	2,4	0,7	1,1
	XI 2018 XI 2017	45,7	2,0	-10,0	0,9	6,2	10,0	5,3	6,1

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 8. Ceny detaliczne mieszanek i koncentratów (zł/t)

Okresy		Mieszanka dla bydła dorosłego (B)	Mieszanka dla loch (L)	Mieszanka dla prosiąt	Mieszanka dla tuczników (T2)	Mieszanka dla kurcząt (DKA-Starter)	Mieszanka dla kur niosek	Koncentrat Provit dla tuczników
2015	I-XII	1655,8	1769,4	2322,4	1362,2	1867,3	1613,4	2630,9
2016	I-XII	1449,1	1791,7	2288,3	1370,7	1811,1	1600,3	2543,7
2017	I-XII	1626,3	1722,2	2317,5	1383,1	1801,2	1608,3	2519,0
	X	1620,5	1695,0	2298,0	1370,2	1798,7	1608,5	2510,4
	XI	1613,2	1696,3	2315,3	1383,7	1787,6	1607,2	2508,0
	XII	1624,9	1722,4	2321,4	1388,0	1786,7	1606,6	2502,4
2018	I	1641,1	1730,1	2321,9	1390,2	1788,8	1607,1	2515,3
	II	1655,4	1783,7	2333,9	1394,7	1792,6	1612,4	2514,8
	III	1698,5	1778,1	2337,8	1396,3	1799,5	1618,6	2524,7
	IV	1703,5	1776,9	2334,2	1391,0	1801,6	1620,2	2529,8
	V	1719,4	1785,1	2337,0	1394,1	1804,9	1622,3	2539,3
	VI	1728,4	1801,8	2339,8	1416,4	1811,3	1626,2	2547,0
	VII	1723,1	1808,4	2343,8	1418,1	1820,5	1633,3	2555,4
	VIII	1749,0	1805,3	2338,1	1403,5	1825,9	1633,9	2557,3
	IX	1777,2	1826,3	2358,9	1451,7	1836,0	1658,6	2568,3
	X	1781,0	1824,9	2353,5	1456,8	1841,9	1664,2	2566,4
	XI	1794,2	1840,5	2368,4	1477,1	1851,0	1680,3	2577,4
Zmiana w %								
	XI 2018 X 2018	0,7	0,9	0,6	1,4	0,5	1,0	0,4
	XI 2018 XI 2017	11,2	8,5	2,3	6,8	3,5	4,5	2,8

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 9. Relacje cen pasz przemysłowych do cen zbóż i cen skupu żywca i mleka^a

Miesiące		Mieszanka T2 / ceny targ. Żyta	DKA – Starter / ceny targ. pszenicy	Provit / ceny targ. żyta	Ceny skupu mleka / mieszanka B	Ceny skupu trzody / Provit	Ceny skupu trzody / mieszanka T2	Ceny skupu drobiu / DKA – Starter
2017	VII	2,085	2,176	3,819	0,820	2,092	3,832	2,130
	VIII	2,134	2,279	3,906	0,844	2,095	3,835	2,138
	IX	2,158	2,284	3,899	0,883	2,100	3,795	2,129
	X	2,128	2,280	3,899	0,913	1,928	3,532	2,129
	XI	2,154	2,246	3,904	0,936	1,854	3,361	2,047
	XII	2,130	2,215	3,840	0,938	1,822	3,285	2,054
2018	I	2,132	2,217	3,858	0,866	1,694	3,064	1,990
	II	2,128	2,219	3,838	0,817	1,762	3,176	2,019
	III	2,131	2,221	3,854	0,790	1,834	3,316	2,006
	IV	2,129	2,214	3,872	0,776	1,783	3,242	1,976
	V	2,138	2,225	3,894	0,000	1,749	3,185	1,983
	VI	2,225	2,260	4,000	0,744	1,822	3,276	2,087
	VII	2,185	2,248	3,938	0,751	1,831	3,300	2,159
	VIII	2,126	2,203	3,874	0,742	1,881	3,427	2,229
	IX	2,079	2,114	3,678	0,747	1,826	3,231	2,206
	X	2,058	2,110	3,625	0,770	1,714	3,020	2,123
	XI	2,062	2,061	3,598	0,781	1,637	2,857	2,042

^a relacje cen wyrażonych w zł/l dla mleka i zł/kg dla pozostałych towarów

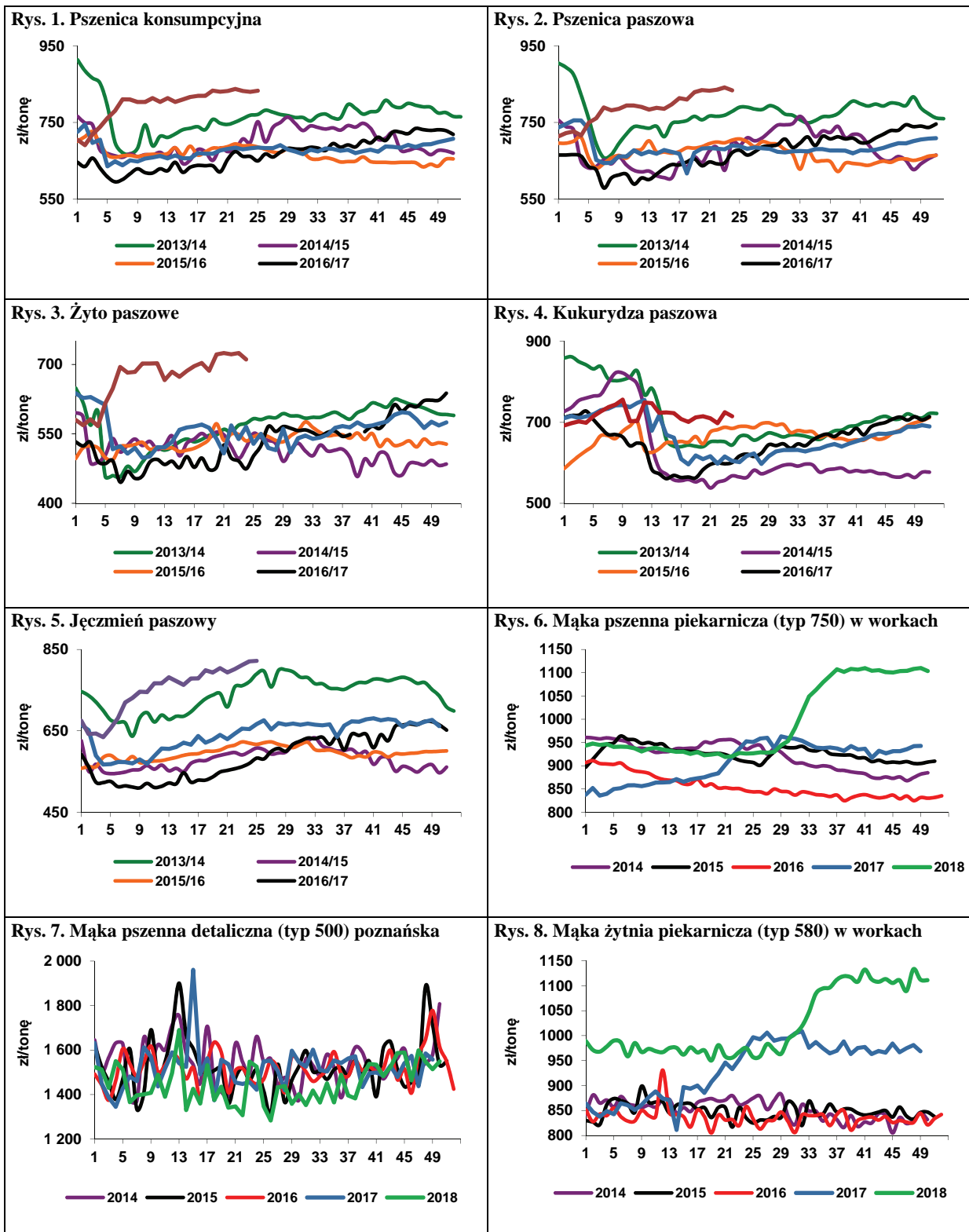
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 10. Ceny zbóż za granicą (EUR/t)

Miesiące		Pszenica konsumpcyjna			Jęczmień paszowy			Kukurydza paszowa		
		Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Niemcy	Czechy	Słowacja	Węgry	Francja
2017	IX	164	163	.	146	155	127	.	146	149
	X	165	164	.	154	156	134	134	146	147
	XI	163	152	.	154	157	136	142	147	150
	XII	163	152	.	154	157	.	142	147	150
2018	I	162	162	.	154	156	.	150	153	150
	II	166	165	.	161	163	.	148	152	153
	III	168	162	.	168	169	.	148	154	156
	IV	170	169	.	172	173	.	145	154	163
	V	173	162	.	168	171	.	151	155	165
	VI	179	161	.	165	170	.	152	152	164
	VII	199	157	.	177	187	136	141	153	167
	VIII	212	169	.	209	209	148	151	154	194
	IX	205	174	205	202	205	168	145	.	179
	X	205	185	205	204	206	.	140	.	173
	XI	203	188	203	203	205	183	140	.	173
	XII	205	188	205	200	205	.	144	.	.
Zmiana w %										
<u>XII 2018</u> <u>XI 2018</u>		1,0	0,0	1,0	-1,3	-0,1	.	2,9	.	.
<u>XII 2018</u> <u>XII 2017</u>		25,6	17,5	.	32,5	32,8	.	1,6	.	.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Tygodniowe notowania cen wybranych zbóż i produktów zbożowych (zł/t)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych ZSRIR.

Piotr Szajner

Kampania cukrownicza 2018/2019 przebiega w korzystnych warunkach pogodowych, które umożliwiły zbiory buraków cukrowych bez większych przeszkód. Przewiduje się, że kampania cukrownicza zakończy się w połowie stycznia 2019 r. Powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła ok. 239 tys. ha. Plony buraków cukrowych były zróżnicowane regionalnie w związku z niekorzystnymi warunkami pogodowymi (susza) w niektórych regionach plantacyjnych. Przewiduje się, że średni

plon wyniósł ok. 620 dt/ha, a technologiczny plon cukru ok. 9,3 t/ha. Ze względu na przewidywaną dużą produkcję cukru zbiory i przerób buraków cukrowych rozpoczęto już w drugiej połowie sierpnia. Według danych GUS w okresie sierpień-listopad br. produkcja cukru wyniosła 1368 tys. t i była o 7,4% mniejsza niż w analogicznym okresie 2017 r. Na tej podstawie przewiduje się, że produkcja cukru w kampanii 2018/2019 wyniesie ok. 2,2 mln t i będzie o ok. 6% mniejsza od produkcji w poprzednim sezonie. Produkcja będzie większa od zapotrzebowania na rynku wewnętrznym (1,72 mln t) i konieczny będzie duży eksport.

W listopadzie 2018 r. średnia cena zbytu cukru w workach wzrosła o 3,3% do 1,58 zł/kg w porównaniu z październikiem, ale była o 12% niższa niż przed rokiem. Ceny zbytu cukru paczkowanego wzrosły w porównaniu z październikiem 2018 r. o 10,5% do 1,62 zł/kg, ale nadal były o 1,0% niższe niż przed rokiem. Relatywnie niskie ceny zbytu negatywnie wpływają na wyniki finansowe przemysłu cukrowniczego. W pierwszym półroczu 2018 r. zysk netto branży wyniósł tylko 80,5 mln zł, wobec

472,4 mln zł w pierwszej połowie 2017 r. W listopadzie 2018 r. średnia cena detaliczna wyniosła 2,05 zł/kg i była o 1,9% niższa niż przed miesiącem oraz o 25,7% niższa niż w listopadzie 2017 r. Niskie ceny są korzystne dla konsumentów, w tym dla przedsiębiorstw wtórnego przetwórstwa żywności, gdyż umożliwiają redukcję kosztów.

W okresie styczeń-październik 2018 r. wyeksportowano z Polski 714 tys. t cukru ze względu na dużą produkcję w kampaniach 2017/2018 i 2018/2019. Na rynku UE sprzedano 272 tys. t po średniej cenie 395 EUR/t. Największymi odbiorcami w UE były: Rumunia (101,6 tys. t) i Niemcy (87,7 tys. t). Duża podaż cukru w UE powoduje, że krajowi producenci duże ilości eksportowali do krajów trzecich: Izraela (72,6 tys. t), Egiptu (71,2 tys. t), Sri Lanki (58,3 tys. t) oraz Gruzji (46,3 tys. t) i Arabii Saudyjskiej (20,6 tys. t). Średnia cena eksportowa do krajów trzecich wyniosła 316 EUR/t. Duża podaż i niskie ceny były barierą importu, który wyniósł ok. 122 tys. t, w tym 116 tys. t z UE. Średnia cena importowa wyniosła 404 EUR/t, w tym z UE 384 EUR/t. Największe ilości cukru importowano z Niemiec (54,6 tys. t), Czech (22,0 tys. t) i Rumunii (12,5 tys. t).

W listopadzie i grudniu 2018 r. światowe ceny cukru wykazywały niewielkie zmiany, ale były niższe niż w październiku. Według danych ERS USDA w listopadzie 2018 r. średnia cena cukru białego wyniosła 350 USD/t, a cukru surowego 281 USD/t. Według danych International Sugar Organisation w grudniu br. ceny cukru białego wynosiły ok. 345 USD/t, a cukru surowego 280 USD/t.

Tab. 1. Ceny w handlu zagranicznym cukrem (EUR/tonę)

Miesiące	Eksport			Import			
	ogółem	UE-28	kraje trzecie	ogółem	UE-28	kraje trzecie	
2016	X	528,36	556,28	425,05	599,95	586,00	697,56
	XI	526,47	557,85	464,07	513,44	497,36	831,74
	XII	511,75	550,44	480,29	556,81	551,00	662,87
2017	I	531,35	543,03	494,62	569,51	561,97	591,05
	II	533,65	538,79	518,88	571,84	567,02	590,80
	III	500,87	507,86	466,04	568,10	545,87	850,20
	IV	473,47	489,43	445,79	548,87	524,68	675,36
	V	490,04	524,07	453,23	539,45	646,83	584,49
	VI	474,72	543,12	410,07	666,83	660,24	702,46
	VII	479,03	538,26	395,20	612,03	607,88	641,75
	VIII	468,21	541,54	395,81	656,77	656,83	656,55
	IX	502,98	533,30	408,26	535,09	514,14	739,43
	X	395,74	471,96	358,35	557,48	533,67	762,42
	XI	381,57	426,35	352,35	479,06	463,12	792,07
	XII	367,17	430,49	343,81	480,09	462,89	711,03
2018	I	371,16	415,27	339,70	463,14	431,69	779,84
	II	363,84	415,25	334,37	432,47	416,94	676,22
	III	348,86	402,43	325,86	397,74	382,04	888,41
	IV	339,64	391,53	318,86	460,52	432,79	897,44
	V	336,20	410,38	299,69	470,26	440,45	764,88
	VI	338,30	395,13	305,06	382,69	363,93	891,14
	VII	341,79	376,26	313,35	351,46	339,74	798,66
	VIII	335,48	381,96	305,95	340,24	320,13	778,25
	IX	343,90	388,14	311,79	448,72	414,94	905,38
	X	335,47	387,27	302,86	483,33	465,59	1086,89

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF i CAAC (Centrum Analityczne Administracji Celnej).

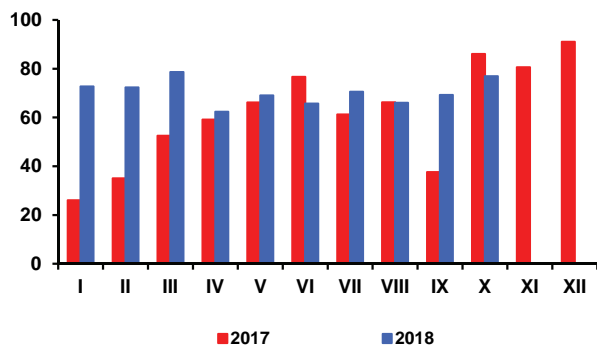
Tab. 2. Ceny cukru w Polsce (zł/kg)

Miesiące	Ceny zbytu		Cena referencyjna ^a	Cena detaliczna	
	workowany	paczkowany			
2016	X	2,54	2,71	1,75	3,17
	XI	2,55	2,74	1,75	3,16
	XII	2,55	2,75	1,76	3,17
2017	I	2,61	2,79	1,77	3,17
	II	2,61	2,74	1,76	3,18
	III	2,61	2,68	1,75	3,19
	IV	2,60	2,64	1,73	3,17
	V	2,61	2,64	1,72	3,17
	VI	2,51	2,61	1,72	3,15
	VII	2,48	2,33	1,73	3,13
	VIII	2,33	2,15	1,73	3,07
	IX	2,20	2,09	1,74	2,98
	X	1,88	1,80	1,73	2,92
	XI	1,80	1,69	1,70	2,76
	XII	1,71	1,68	1,70	2,62
2018	I	1,68	1,62	1,71	2,52
	II	1,66	1,58	1,72	2,28
	III	1,67	1,54	1,71	2,21
	IV	1,67	1,45	1,72	2,15
	V	1,66	1,40	1,73	2,08
	VI	1,65	1,37	1,73	2,03
	VII	1,64	1,48	1,74	1,97
	VIII	1,62	1,69	1,74	2,04
	IX	1,60	1,65	1,75	2,07
	X	1,53	1,52	1,75	2,09
	XI	1,58	1,68	1,74	2,05

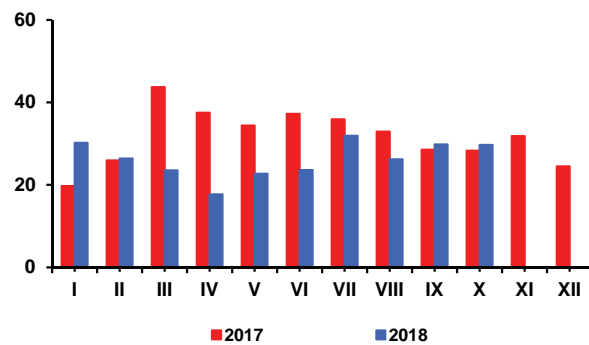
^a cenę referencyjną 404,4 EUR/tonę przeliczono na polską walutę wg miesięcznych kursów NBP, bez VAT

Źródło: Dane GUS.

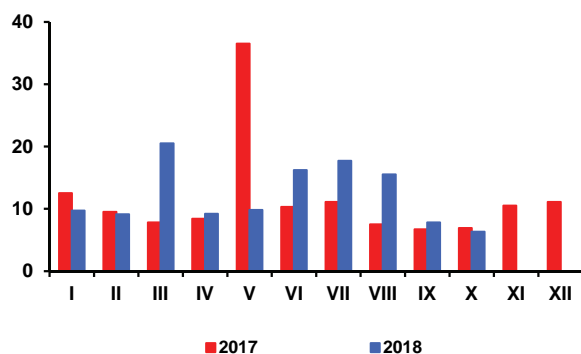
Rys. 1. Eksport ogółem (tys. ton)

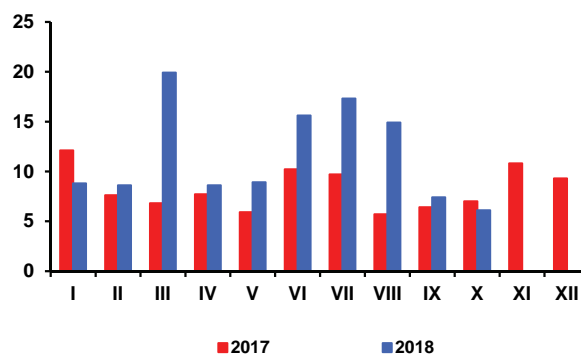
Rys. 2. Eksport do UE-28 (tys. ton)

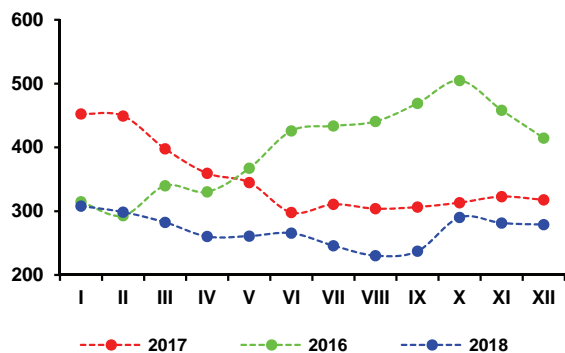
Rys. 3. Import ogółem (tys. ton)

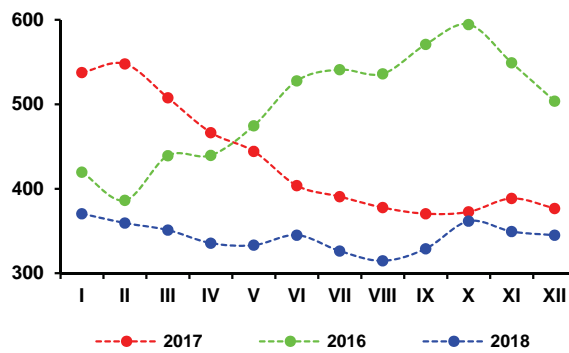
Rys. 4. Import z UE-28 (tys. ton)

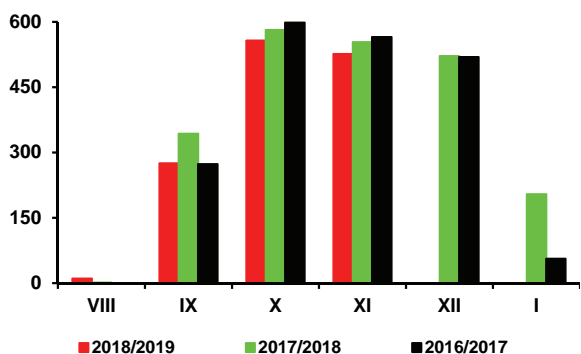
Rys. 5. Ceny cukru surowego na giełdzie w Nowym Jorku, Kontrakt Nr 11 (USD/tonę)

Rys. 6. Ceny cukru białego na giełdzie w Londynie, Kontrakt Nr 5 (USD/tonę)

Rys. 7. Produkcja cukru w okresie kampanii (tys. ton)

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB, dane MRiRW, MF, ERS USDA, CAAC, GUS.

W grudniowym raporcie Oil World obniżył szacunki światowych zbiorów nasion 10 najważniejszych roślin oleistych w sezonie 2018/19 do 586,4 mln t (o 4,0 mln t wobec września 2018 r.). Zmniejszono szacunki zbiorów soi do 366,5 mln t (o 2,6 mln t), rzepaku do 63,0 mln t (o 1,2 mln t), bawełny do 44,1 mln t (o 0,4 mln t), orzeszków ziemnych do 29,3 mln t (o 0,7 mln t) oraz sezamu łącznie z lnem i rącznikiem do 9,3 mln t (o 0,6 mln t), przy wzroście szacunków zbiorów nasion słonecznika do 52,3 mln t (o 1,0 mln t), a także ziaren palmowych razem z koprą do 22,9 mln t (o 0,6 mln t). Szacunki światowego zużycia nasion oleistych zmniejszono do 573,5 mln t (o 0,9 mln t wobec września). W rezultacie zapasy nasion oleistych na koniec sezonu mogą wzrosnąć do 124,7 mln t (o 0,7 mln t więcej niż zakładano przed trzema miesiącami), ze 111,9 mln t przed rokiem, ale relacja zapasów do zużycia może zwiększyć się do 21,8%, z 19,8% przed rokiem.

W grupie czterech kluczowych producentów rzepaku na świecie, zmniejszono szacunki jego zbiorów dla Kanady do 20,3 mln t (o 0,7 mln t wobec września) i Indii do 6,3 mln t (o 0,6 mln t), bez zmian pozostawiono dla Chin (4,8 mln t), a dla UE-28 zwiększono do 19,6 mln t (o 0,1 mln t). Według aktualnych ocen w sezonie 2018/19 globalne zasoby rzepaku (produkcja łącznie z wysokimi zapasami początkowymi) zmniejszą się o 1,4 mln t do 71,4 mln t, przy spadku jego zużycia o 0,5 mln t do 64,9 mln t. W tej sytuacji zapasy rzepaku na koniec sezonu zmniejszą się o 1,9 mln t do 6,5 mln t, a wskaźnik zapasów do rocznego zużycia rzepaku obniży się do 10,1%, z 13,1% przed rokiem.

W portach europejskich w listopadzie 2018 r. za rzepak płacono 427 USD/t (cif Hamburg), tj. 5 USD/t mniej niż przed miesiącem i o 11 USD/t mniej niż przed rokiem. Olej rzepakowy kosztował 858 USD/t (fob ex-mill Holandia) i był o 17 USD/t tańszy niż przed miesiącem i o 72 USD/t tańszy niż przed rokiem. Cena śruty rzepakowej wyniosła 276 USD/t (fob ex-mill Hamburg) i była o 4 USD/t wyższa niż przed miesiącem i o 72 USD/t wyższa niż przed rokiem.

Według notowań MRiRW, na rynku krajowym w listopadzie 2018 r. zakłady tłuszczowe płaciły za rzepak średnio 1640 zł/t, tj. prawie tyle samo co przed miesiącem i tylko o 22 zł/t więcej niż w listopadzie poprzedniego roku. Olej rzepakowy rafinowany niekonfekcjonowany sprzedawały po 3328 zł/t, tj. o 18 zł/t drożej niż przed miesiącem, ale o 82 zł/t taniej niż przed rokiem, a śrutę rzepakową po 937 zł/t, tj. o 23 zł/t drożej niż przed miesiącem i o 181 zł/t drożej niż przed rokiem. W grudniu 2018 r. przeciętna cena rzepaku na rynku krajowym wzrosła do 1666 zł/t, cena oleju rzepakowego zwiększyła się do 3304 zł/t, a cena śruty rzepakowej wzrosła do 947 zł/t. W relacji do grudnia 2017 r. ceny rzepaku i śruty rzepakowej były wyższe odpowiednio o 35 zł/t i 190 zł/t, a cena oleju rzepakowego była o 85 zł/t niższa.

W październiku 2018 r. duże i średnie zakłady przemysłu tłuszczowego (zatrudniające 50 i więcej osób) wyprodukowały 100,9 tys. t surowego oleju rzepakowego, tj. o 15,2% więcej niż w poprzednim miesiącu, ale o 1,1% mniej niż w tym samym miesiącu 2017 r. Od stycznia do października 2018 r. produkcja surowego oleju rzepakowego wyniosła 939,7 tys. t i była o 4,5% większa niż w analogicznym okresie 2017 r., z tego rafinowano 779,3 tys. t, tj. o 15,9% więcej niż przed rokiem. Wzrosła produkcja oleju rzepakowego rafinowanego na cele

Ewa Rosiak

Magdalena Bodyt

jadalne (o 42,1% do 537,1 tys. t), przy spadku na cele techniczne (o 17,7% do 242,2 tys. t). Produkcja margaryn wyniosła 263,1 tys. t i była o 4,3% mniejsza w relacji roku do roku.

W październiku 2018 r. eksport i import nasion oleistych był mniejszy niż w poprzednim miesiącu, ale wzrost wywóz i przywóz śrut oleistych, olejów roślinnych i margaryn. Od stycznia do października 2018 r. wywieziono: 264,8 tys. t nasion oleistych (o 38% mniej niż w tym samym okresie 2017 r.), w tym 172,5 tys. t rzepaku (o 47% mniej), 96,0 tys. t olejów roślinnych (o 36% mniej), w tym 59,4 tys. t oleju rzepakowego (o 50% mniej), 583,9 tys. t śrut oleistych (o 5% więcej), w tym 541,6 tys. t śruty rzepakowej (o 10% więcej) i 120,8 tys. t margaryn (o 15% więcej). Przywieziono: 2343,7 tys. t śrut oleistych (o 1% więcej niż w pierwszych dziesięciu miesiącach 2017 r.), 637,9 tys. t olejów roślinnych (o 3% więcej), w tym 138,7 tys. t oleju rzepakowego (o 2% mniej) oraz 977,8 tys. t nasion oleistych (o 33% więcej), w tym 651,0 tys. t rzepaku (o 64% więcej) oraz 80,9 tys. t margaryn (o 2% mniej).

W listopadzie 2018 r. ceny detaliczne tłuszczów zwierzęcych: masła oraz tłuszczów zwierzęcych surowych i topionych (słoniny i smalcu), a także margaryn były niższe niż w poprzednim miesiącu. Nieznacznie wyższe były tylko ceny olejów roślinnych i oliwy z oliwek. W okresie jedenastu miesięcy 2018 r., przy wzroście cen całej żywności łącznie z napojami bezalkoholowymi o 2,8% w relacji rok do roku, ceny tłuszczów zwierzęcych wzrosły średnio o 13,4%, a tłuszczów roślinnych o 0,8%. W porównywanych okresach masło podrożało o 14,2%, a tłuszcze zwierzęce surowe i topione (słonina i smalec) o 3,1%. Tłuszcze zwierzęce podrożały względem tłuszczów roślinnych, dla których wzrosty cen były dużo mniejsze (z wyjątkiem oliwy z oliwek). Margaryny podrożały w porównywanych okresach o 1,1%, oleje roślinne o 0,2%, a oliwa z oliwek o 3,7%. Wzrosty cen wszystkich rodzajów tłuszczów zwierzęcych były większe, a tłuszczów roślinnych (z wyjątkiem oliwy z oliwek) mniejsze niż stopa inflacji dla ogółu towarów i usług konsumpcyjnych, która w okresie jedenastu miesięcy 2018 r. wyniosła 1,7%.

Tab. 1. Krajowy bilans olejów roślinnych^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import olejów ogółem	Eksport olejów ogółem	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2016 I-XII	1 119 490	635 422	473 364	1 281 548	33,28	42,3	87,4
2017 I-XII	1 148 694	751 669	178 657	1 721 706	44,72	15,6	66,7
2017 X	111 378	71 278	14 558	168 098	4,36	13,1	66,3
XI	95 273	67 008	19 717	142 564	3,70	20,7	66,8
XII	101 060	65 214	9 252	157 023	4,08	9,2	64,4
2018 I	89 974	65 570	7 836	147 708	3,84	8,7	60,9
II	89 268	55 940	8 408	136 801	3,56	9,4	65,3
III	87 752	65 884	8 828	144 808	3,77	10,1	60,6
IV	88 719	61 530	9 779	140 470	3,65	11,0	63,2
V	86 462	60 842	11 226	136 078	3,54	13,0	63,5
VI	79 679	63 606	12 342	130 944	3,41	15,5	60,8
VII	108 346	52 111	10 714	149 743	3,90	9,9	72,4
VIII	103 742	72 903	6 565	170 081	4,43	6,3	61,0
IX	95 623	66 834	8 554	153 903	4,00	8,9	62,1
X	110 130	72 693	11 710	171 113	4,45	10,6	64,4
Zmiany w %							
X 2018 IX 2018	15,2	8,8	36,9	11,2	11,3	x	x
X 2018 X 2017	-1,1	2,0	-19,6	1,8	1,8	x	x
X 2018 XII 2017	9,0	11,5	26,6	9,0	8,8	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej osób,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 2. Krajowy bilans oleju rzepakowego^a (tony)

Okres	Produkcja oleju rzepakowego surowego ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2016 I-XII	1 119 490	147 174	449 746	816 918	21,22	40,2	137,0
2017 I-XII	1 148 694	163 213	140 988	1 170 920	30,41	12,3	98,1
2017 X	111 378	10 895	10 768	111 504	2,89	9,7	99,9
XI	95 273	10 575	15 466	90 382	2,35	16,2	105,4
XII	101 060	10 864	6 096	105 827	2,75	6,0	95,5
2018 I	89 974	12 862	5379	97 456	2,54	6,0	92,3
II	89 268	10 723	4891	95 100	2,47	5,5	93,9
III	87 752	12 294	4912	95 133	2,48	5,6	92,2
IV	88 719	14 438	5811	97 346	2,53	6,5	91,1
V	86 462	13 307	5801	93 967	2,44	6,7	92,0
VI	79 679	15 437	7970	87 146	2,27	10,0	91,4
VII	108 346	7 513	7893	107 966	2,81	7,3	100,4
VIII	103 742	21 666	3856	121 551	3,16	3,7	85,3
IX	95 623	19 513	4620	110 516	2,88	4,8	86,5
X	110 130	10 911	8227	112 815	2,94	7,5	97,6
Zmiany w %							
X 2018 IX 2018	15,2	-44,1	78,1	2,1	2,1	x	x
X 2018 X 2017	-1,1	0,2	-23,6	1,2	1,4	x	x
X 2018 XII 2017	9,0	0,4	34,9	6,6	6,9	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej osób,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 3. Krajowy bilans śrut oleistych^a (tony)

Okres	Produkcja śruty rzepakowej ^b	Import śrut ogółem	Eksport śrut ogółem	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2016 I-XII	1 610 973	2 795 801	714 913	3 691 861	44,4	43,6
2017 I-XII	1 652 999	2 921 930	675 154	3 899 774	40,8	42,4
2017 X	167 067	133 735	80 168	220 924	47,8	75,6
XI	142 910	342 242	58 102	426 841	40,8	33,5
XII	151 590	248 467	63 057	332 225	44,7	45,6
2018 I	134 961	116 627	59 643	191 945	44,2	70,3
II	133 902	263 728	66 768	330 862	49,9	40,5
III	131 628	346 445	55 228	422 846	42,0	31,1
IV	133 079	214 390	47 856	299 612	36,0	44,4
V	129 693	256 010	49 691	336 012	38,3	38,6
VI	119 519	321 262	49 010	391 770	41,0	30,5
VII	162 519	181 631	59 544	284 606	36,6	57,1
VIII	155 613	260 773	72 934	343 451	46,9	45,3
IX	143 435	149 447	49 384	243 498	34,4	58,9
X	165 195	233 341	73 823	324 712	44,7	50,9
Zmiany w %						
X 2018 IX 2018	15,2	56,1	49,5	33,4	x	x
X 2018 X 2017	-1,1	74,5	-7,9	47,2	x	x
X 2018 XII 2017	9,0	-6,1	17,1	-3,6	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 4. Krajowy bilans śruty rzepakowej^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe	Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystarczalności ^c w %
2016 I-XII	1 610 973	37 786	672 713	976 047	41,8	165,1
2017 I-XII	1 652 999	35 778	605 312	1 083 465	36,6	152,6
2017 X	167 067	3 636	76 703	94 000	45,9	177,7
XI	142 910	1 837	53 933	90 813	37,7	157,4
XII	151 590	1 386	58 906	94 070	38,9	161,1
2018 I	134 961	2 213	54 921	82 254	40,7	164,1
II	133 902	1 459	62 115	73 246	46,4	182,8
III	131 628	2 186	51 022	82 791	38,8	159,0
IV	133 079	1 489	44 674	89 893	33,6	148,0
V	129 693	1 691	47 028	84 356	36,3	153,7
VI	119 519	1 154	46 011	74 662	38,5	160,1
VII	162 519	1 231	56 358	107 392	34,7	151,3
VIII	155 613	5 683	68 350	92 946	43,9	167,4
IX	143 435	10 128	46 698	106 865	32,6	134,2
X	165 195	1 731	64 441	102 485	39,0	161,2
Zmiany w %						
X 2018 IX 2018	15,2	-82,9	38,0	-4,1	x	x
X 2018 X 2017	-1,1	-52,4	-16,0	9,0	x	x
X 2018 XII 2017	9,0	24,9	9,4	8,9	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b wyliczenia IERiGŻ-PIB, ^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 5. Krajowy bilans margaryny^a (tony)

Okres	Produkcja ^b	Import	Eksport	Zużycie krajowe		Eksport / produkcja w %	Wskaźnik samowystar- czalności ^c w %
				ogółem	na 1 mieszkańca		
2016 I-XII	359 092	84 456	128 545	315 003	8,18	35,8	114,0
2017 I-XII	335 124	100 483	129 468	306 139	7,95	38,6	109,5
2017 X	34 746	10 324	15 476	29 594	0,77	44,5	117,4
XI	36 842	10 818	14 229	33 430	0,87	38,6	110,2
XII	25 625	7 423	10 059	22 989	0,60	39,3	111,5
2018 I	23 076	9 035	11 099	21 012	0,55	48,1	109,8
II	25 648	8 010	11 287	22 371	0,58	44,0	114,7
III	28 455	9 554	12 999	25 009	0,65	45,7	113,8
VI	24 645	7 378	10 797	21 226	0,55	43,8	116,1
V	22 192	8 142	10 983	19 351	0,50	49,5	114,7
VI	25 477	7 116	10 187	22 407	0,58	40,0	113,7
VII	23 540	6 765	10 673	19 631	0,51	45,3	119,9
VIII	26 662	8 278	11 636	23 304	0,61	43,6	114,4
IX	29 086	7 714	13 858	22 943	0,60	47,6	126,8
X	34 360	8 928	17 274	26 015	0,68	50,3	132,1
Zmiany w %							
X 2018 IX 2018	18,1	15,7	24,7	13,4	13,3	x	x
X 2018 X 2017	-1,1	-13,5	11,6	-12,1	-11,7	x	x
X 2018 XII 2017	34,1	20,3	71,7	13,2	13,3	x	x

^a bez zmiany stanu zapasów, ^b produkcja wg miesięcy dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej osób,

^c produkcja / zużycie krajowe

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MF.

Tab. 6. Ceny skupu (zł/t)

Okres	Rzepak przemysłowy ^a	Pszenica konsumpcyjna i paszowa	Relacja cen rzepak : pszenica
2016 I-XII	1616	620	2,61
2017 I-XII	1576	664	2,37
2017 XI	1609	658	2,45
XII	1594	673	2,37
2018 I	1577	670	2,35
II	1554	662	2,35
III	1550	669	2,32
IV	1487	662	2,24
V	1503	672	2,24
VI	1520	686	2,22
VII	1538	693	2,22
VIII	1573	752	2,09
IX	1597	800	2,00
X	1615	810	1,99
XI	1636	823	1,99
Zmiany w %			
XI 2018 X 2018	1,5	1,5	x
XI 2018 XI 2017	1,9	25,1	x
XI 2018 XII 2017	0,6	22,2	x

^a ceny roczne oraz miesięczne za II półrocze dane GUS; miesięczne za I półrocze – dane MRiRW

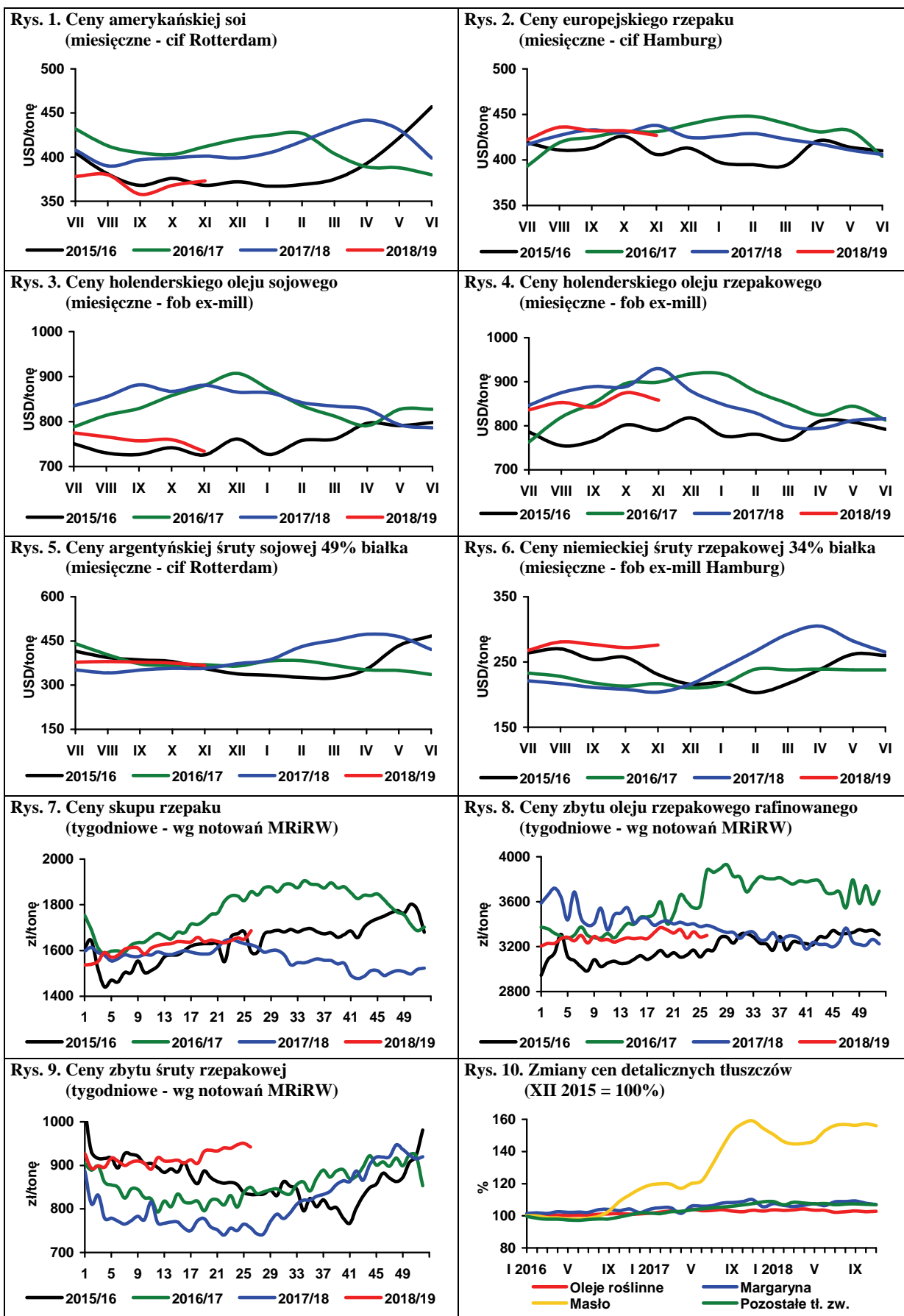
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 7. Ceny tłuszczów roślinnych i zwierzęcych (zł/litr/kg)

Okres	Ceny zbytu				Ceny detaliczne			
	olej rzepakowy za 1 l	margaryny do smarowania pieczywa za 1 kg	masło w op. 200 g ^a	smalec w op. 250 g	olej rzepakowy za 1 l	margaryny do smarowania pieczywa w op. 400 g	masło w op. 200 g ^b	smalec w op. 250 g
2016 I-XII	4,84	6,33	16,19	5,56	5,84	9,75	20,65	6,60
2017 I-XII	4,97	6,67	22,85	6,00	6,10	9,73	29,15	6,68
2017 XI	4,62	6,86	25,87	6,23	6,14	9,85	35,00	6,80
XII	4,65	6,76	24,52	6,23	6,03	9,75	33,75	7,00
2018 I	4,56	6,81	21,32	6,18	6,06	9,50	31,75	7,04
II	4,51	6,82	20,98	6,12	6,06	9,28	29,75	6,80
III	4,60	6,93	22,00	6,08	6,10	9,33	29,55	6,96
IV	4,61	6,99	22,39	6,04	6,13	9,43	29,55	6,92
V	4,52	6,98	24,11	6,05	6,10	9,55	29,95	6,88
VI	4,51	6,96	25,70	6,08	6,11	9,38	32,35	6,88
VII	4,48	6,98	25,78	6,04	6,04	9,65	33,20	6,84
VIII	4,50	6,97	25,72	6,11	6,04	9,55	33,30	6,88
IX	4,53	6,91	26,00	6,13	6,01	9,45	33,15	6,84
X	4,53	6,91	24,80	6,15	6,08	9,40	33,40	6,72
XI	4,51	6,80	24,26	6,18	6,01	9,38	33,00	6,72
Zmiany w %								
<u>XI 2018</u> X 2018	-0,4	-1,6	-2,2	0,5	-1,2	-0,3	-1,2	0,0
<u>XI 2018</u> XI 2017	-2,4	-0,9	-6,2	-0,8	-2,1	-4,8	-5,7	-1,2
<u>XI 2018</u> XII 2017	-3,0	0,6	-1,1	-0,8	-0,3	-3,8	-2,2	-4,0

^a masło świeże o zawartości tłuszczu nie przekraczającej 85% masy, ^b masło świeże o zawartości tłuszczu 82,0-82,5% masy

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych Oil World, MRiRW i GUS.

Według ostatnich doniesień NEPG w krajach Europy Zachodniej, mających decydujący wpływ na europejski rynek ziemniaków, tzw. UE-5 (Belgia, Francja, Holandia, Niemcy i Wielka Brytania), produkcja ziemniaków jadalnych (bez sadzeniaków i skrobiowych) zmniejszyła się o ok. 5,3 mln t (o 17,8%) i wyniosła zaledwie 24,3 mln t. W Niemczech zbiory ziemniaków jadalnych wyniosły 7,3 mln t i były o ponad 16% mniejsze niż przed rokiem. We Francji zbiory ziemniaków zmniejszyły się o 9,5% do 5,9 mln t. Najgłębszy spadek produkcji miał miejsce w Belgii, bo aż o 29,5% (z 5,1 do 3,6 mln t). W Holandii zbiory zmniejszyły się o ok. 19% do 3,3 mln t. W Wielkiej Brytanii produkcja ziemniaków jadalnych wyniosła 4,3 mln t, tj. o 18,5% mniej niż w roku poprzednim. Konsekwencją tak znaczącego spadku zbiorów są duże problemy zachodnioeuropejskiego przemysłu z zaopatrzeniem w surowiec, co z kolei nie pozwoli utrzymać wzrostowej tendencji w produkcji i eksporcie przetworów ziemniaczanych. W efekcie ceny ziemniaków, zarówno w Europie Zachodniej, jak i w Polsce, są bardzo wysokie. Na przełomie roku ceny ziemniaków do przetwórstwa w kontraktach terminowych na kwiecień przekraczały 300 EUR/t, podczas gdy w poprzednim sezonie w tym okresie oscyływały ok. 50 EUR/t.

Okres przedświąteczny i pierwszy tydzień po nich charakteryzował się zastojem w handlu ziemniakami. Natomiast początek stycznia przyniósł zdecydowany wzrost aktywności na rynku, zwłaszcza po stronie popytowej, gdyż potrzeby, zwłaszcza belgijskich przetwórców są bardzo duże, a spadek produkcji w tym kraju był największy. Obecnie ceny ziemniaków do przetwórstwa na frytki i chipsy w Belgii wynoszą od 270 EUR/t (odmiana Bintje i Innovator) do ponad 300 EUR/t (Fontane i Challenger).

Sytuacja na rynku ziemniaków do przetwórstwa w bieżącym sezonie w Holandii i we Francji jest również napięta, ale presja popytu jest nieco mniejsza. Ceny ziemniaków do przetwórstwa spożywczego na rynku holenderskim są jednak równie wysokie jak w Belgii (265-310 EUR/t). Natomiast bulwy z przeznaczeniem na eksport kosztują 230-260 EUR/t.

We Francji ziemniaki jadalne najbardziej popularnych, tańszych odmian, w zależności od wielkości bulw i wielkości opakowania, na przełomie roku kosztują od 310 do 375 EUR/t i są o 100-150% droższe niż przed rokiem, ale w porównaniu z analogicznym okresem sprzed dwóch lat ich poziom jest wyższy jedynie o ok. 10%. Ziemniaki typu premium (odmiany Agata, Charlotta i Variou) w opakowaniach 2,5 i 12,5 kg, są nieco wyższe niż przed miesiącem i kosztują od 600 do 710 EUR/t, podczas gdy w roku poprzednim ich ceny kształtowały się w przedziale 330-440 EUR/t. Ceny ziemniaków do przetwórstwa (odmiany Variou i Fontane) wahają się w przedziale 270-280 EUR/t i są o 10 EUR/t wyższe

niż przed miesiącem, a bulwy odmiany Bintje osiągnęły cenę 175 EUR/t, wobec 160 EUR/t na początku grudnia.

W Niemczech trwa wyprzedaż ziemniaków gorszej jakości, o miękkim miąższu. Zakłady starają się przerobić teraz jak najwięcej surowca, który źle się przechowuje, aby ograniczyć straty. Ceny ziemniaków do przetwórstwa na rynku niemieckim w okresie przedświątecznym oscyływały w przedziale 220-280 EUR/t, a lokalnie nawet osiągały 300 EUR/t. Natomiast ziemniaki do bezpośredniej konsumpcji kosztowały 270-280 EUR/t.

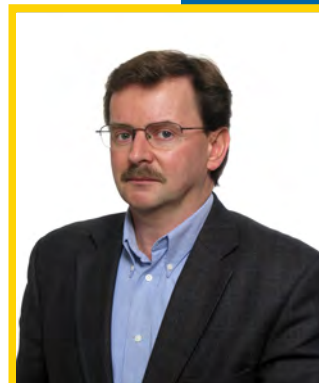
W pierwszych dniach stycznia ich poziom jeszcze wzrósł o kilka procent.

Główny Urząd Statystyczny powierzchnię uprawy ziemniaków w Polsce w 2018 r. oszacował na ponad 300 tys. ha, tj. o 9% mniej niż w 2016 r. Plony wyniosły 251 dt/ha i były mniejsze niż w roku poprzednim o ok. 28 dt/ha, tj. o 10%. Produkcję ziemniaków oszacowano na ok. 7,5 mln t, tj. o 18% mniej od zbiorów z 2017 r.

Ceny ziemniaków na polskim rynku są coraz wyższe, a ich poziom w dużym hurcie, w zależności od lokalizacji, jakości bulw i odmiany wahał się na przełomie roku w przedziale od 70 do ponad 90 zł/dt. Średni poziom cen na rynkach hurtowych ziemniaków w okresie przedświątecznym wynosił 1,00 zł/kg, a bezpośrednio po Świątach 1,08 zł/kg, wobec 0,53 zł/kg w analogicznym okresie poprzedniego roku. W pierwszych dniach stycznia, podobnie jak przed miesiącem, najdroższe były ziemniaki w Broniszach i osiągały cenę 1,20-1,50 zł/kg. W Lublinie kosztowały 1,00-1,20 zł/kg, w Łodzi 0,87-1,07 zł/kg, w Poznaniu 0,73-0,1,00 zł/kg, we Wrocławiu 1,00 zł/kg, a w Kaliszu 0,80 zł/kg. Najtańiej oferowano ziemniaki na rynku hurtowym w Szczecinie, gdzie osiągały cenę 0,60-0,67 zł/kg.

Eksport ziemniaków w okresie dziesięciu miesięcy 2018 r. (styczeń-październik) wyniósł 26,9 tys. t i był o ok. 9% mniejszy w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku. Zwiększył się natomiast eksport frytek i chipsów odpowiednio o 5,3 i 14,7% do 171,0 i 50,4 tys. t. Eksport skrobi ziemniaczanej zmniejszył się z 112,1 do 106,2 tys. t (o ponad 5%).

Przywóz ziemniaków nieprzetworzonych wyniósł 140,3 tys. t, wobec 99,6 tys. t w analogicznym okresie 2017 r., co stanowiło wzrost o prawie 41%. Import frytek zwiększył się z 78,3 do 89,1 tys. t (o prawie 14%), a chipsów z 43,9 do 50,4 tys. t (o 35%). Import skrobi ziemniaczanej wyniósł 14,6 tys. t, wobec 13,3 tys. t w okresie styczeń-październik 2017 r.

**Wiesław
Dzwonkowski**

Tab. 1. Skup ziemniaków i produkcja skrobi ziemniaczanej (tony)

Wyszczególnienie	Skup ziemniaków				Produkcja skrobi ziemniaczanej			
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017	2018
I	64 000	62 500	63 700	75 700	184	221	1 230	2 630
II	59 400	69 800	60 600	59 300	182	274	185	101
III	75 600	69 500	76 600	69 300	270	248	267	110
IV	74 800	71 800	62 100	69 000	257	143	198	136
V	62 600	45 500	28 000	52 400	160	168	117	127
VI	58 300	58 800	54 100	52 600	187	233	154	127
VII	54 900	48 700	44 000	50 500	100	52	182	183
VIII	86 100	138 800	130 100	139 200	2 673	10 030	13 946	10 514
IX	289 000	349 800	332 800	346 400	36 562	48 727	48 502	50 926
X	328 100	356 000	350 700	411 300	52 406	55 531	52 185	
XI	238 400	321 200	326 600	246 100	38 997	51 152	50 369	
XII	83 800	178 900	185 200		3 636	23 291	26 495	
RAZEM	1 475 000	1 771 300	1 714 500	1 571 800	135 614	190 070	193 830	64 854

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Eksport ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2014 I-XII	1 247	3 806	36 259	57 730	10 921	41 368	9 555	167 158	30 775	16 736
2015 I-XII	1 201	1 666	13 656	82 505	14 331	42 007	9 990	159 341	37 518	20 829
2016 I-XII	2 804	1 065	22 815	104 854	18 857	53 935	10 449	168 016	38 838	20 093
2017 I-XII	4 100	3 179	28 605	140 173	37 446	74 377	12 101	191 585	52 071	18 346
2017 I	221	1	2 954	14 363	1 615	7 143	661	12 856	2 818	2 078
II	228	67	2 810	13 330	2 428	6 340	889	13 865	3 371	1 802
III	556	1 024	3 456	13 018	3 083	5 756	1 075	16 706	3 984	1 949
IV	814	677	4 204	9 934	2 249	5 262	846	14 129	4 019	1 704
V	341	297	4 278	11 130	2 333	6 535	1 009	18 136	4 782	2 020
VI	359	21	1 518	8 098	2 995	4 314	945	18 795	5 019	1 792
VII	61	-	1 284	7 104	3 054	4 676	1 199	18 726	4 684	1 162
VIII	50	2	514	7 319	3 814	5 951	1 254	19 633	5 229	944
IX	62	220	1 500	11 881	3 345	7 432	1 254	15 004	4 583	1 109
X	127	-	1 907	15 960	3 708	8 004	1 280	14 535	5 445	1 448
XI	37	624	2 344	14 744	3 040	7 623	903	14 438	5 107	1 205
XII	30	247	1 847	13 130	5 781	5 422	898	14 755	2 885	1 095
2018 I	297	682	1 166	13 019	3 744	7 896	1 025	15 424	4 692	1 204
II	283	466	1 646	11 446	3 529	5 757	1 092	13 812	5 085	829
III	306	461	3 808	10 174	3 736	5 879	1 102	14 431	5 612	977
IV	277	844	2 743	9 045	3 633	6 447	1 019	15 082	5 223	840
V	613	152	2 790	8 423	4 144	6 056	787	17 450	5 537	1004
VI	152	1 156	555	8 985	3 519	6 118	961	19 792	5 519	995
VII	99	181	424	9 846	4 501	5 700	841	19 521	6 142	808
VIII	571	0	1 361	9 058	4 056	6 208	1 134	22 004	5 618	977
IX	36	1	1 946	10 443	3 186	5 558	1 069	17 874	4 531	1 272
X	19	41	3 884	15 784	4 273	6 625	1 078	15 569	2 904	1 770

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 3. Import ziemniaków i ich przetworów (tony)

Miesiące	Ziemniaki			Produkty skrobiowe				Przetwory spożywcze		
	wczesne	sadzeniaki	pozostałe	skrobia ziemn.	skrobie pozostałe	syrop skrobiowy	dekstryny	frytki	chipsy	susze
2014 I-XII	55 262	21 373	119 731	10 161	135 560	210 964	76 301	66 083	8 905	3 088
2015 I-XII	28 911	14 272	103 270	14 882	155 473	182 899	78 359	56 782	7 302	11 271
2016 I-XII	39 746	21 440	90 084	13 714	151 354	201 447	79 793	74 705	8 390	16 237
2017 I-XII	44 197	14 813	58 019	15 861	140 317	197 696	87 721	91 014	14 151	20 491
2017 I	125	742	5 041	1 277	12 137	15 097	7 234	7 023	467	1 981
II	658	391	3 026	1 148	13 583	14 811	6 806	6 240	368	1 019
III	3 739	3 960	3 106	1 178	12 798	19 164	8 818	7 824	710	1 838
IV	6 321	7 348	6 459	1 078	11 092	17 473	6 481	9 122	1 301	1 241
V	21 178	1 252	12 284	1 125	10 989	18 803	7 481	10 125	1 309	1 961
VI	6 206	41	7 561	1 431	11 802	18 604	7 714	7 767	1 409	2 013
VII	332	0	5 392	1 639	11 947	18 500	7 242	6 061	1 246	2 304
VIII	11	0	682	1 597	12 364	17 482	7 198	9 501	1 070	1 980
IX	19	0	1 590	1 473	10 876	16 083	7 067	9 585	1 383	1 849
X	69	0	2 082	1 307	11 822	14 630	7 914	5 023	1 506	2 106
XI	45	346	6 589	951	11 487	14 124	7 044	6 039	1 616	1 906
XII	77	733	4 156	1 106	9 389	12 833	6 721	6 703	1 686	295
2018 I	500	548	8 099	1 513	9 593	12 692	7 897	7 301	1 941	1 585
II	793	662	4 106	1 427	9 528	14 145	7 735	7 579	1 630	1 778
III	2 940	2 727	11 102	1 579	9 793	14 668	8 649	8 280	1 483	1 607
IV	9 880	11 916	13 778	1 330	7 424	13 001	7 293	8 318	1 742	1 232
V	19 219	2 280	19 777	1 092	12 153	13 771	8 007	8 319	1 172	264
VI	1 273	0	15 217	1 400	10 434	16 902	8 250	12 163	1 502	141
VII	270	4	7 3363	1 602	10 891	17 329	10 187	8 317	1 445	287
VIII	13	0	300	1 234	9 406	15 681	7 550	10 129	1 335	465
IX	29	0	1 781	1 449	8 219	12 654	7 972	9 298	1 256	581
X	33	0	1 676	1 923	8 398	14 073	7 904	8 401	1 031	428

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych CIHZ, MF, MRiRW i GUS.

Tab. 4. Ceny oraz relacje cen ziemniaków i ich przetworów

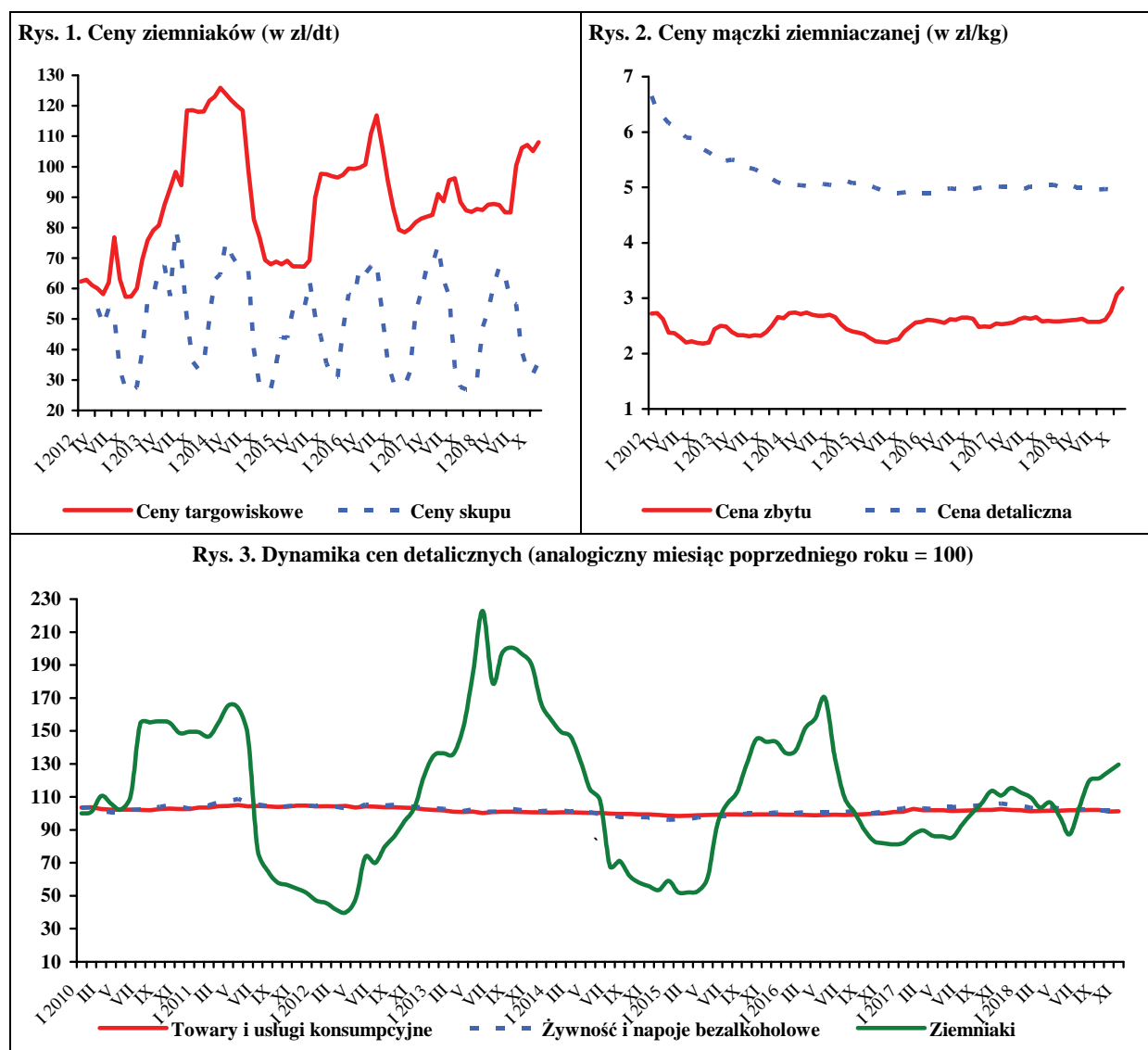
Wyszczególnienie	Rodzaj	XI	IX	X	XI	Wskaźnik zmian cen	
	Ceny	2017	2018	2018	2018	roczny	miesięcz.
	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
Ziemniaki	skupu	27,2	33,1	31,8	35,9	132,0	112,9
	targowiskowa	85,2	107,1	105,1	108,9	127,8	103,6
	detaliczna (zł/kg)	1,12	1,37	1,38	1,43	127,7	103,6
	importowa	92,5	101,4	102,3	.	137,7	69,8
	eksportowa	74,3	106,5	98,3	.	132,2	95,3
Relacje cen	skup / targowisko	0,32	0,31	0,30	0,33	103,3	109,0
	targowisko / detal	0,76	0,78	0,76	0,76	100,1	100,0
	skup / detal	0,24	0,24	0,23	0,25	103,4	108,9
Skrobia ziemniaczana	zbytu (zł/kg)	2,58	2,76	3,06	3,18	123,3	103,9
	detaliczna (zł/kg)	5,05	4,96	4,97	5,03	99,6	101,2
Frytki	detaliczna (zł/kg)	8,30	8,32	8,36	8,32	100,2	99,5
Chipsy	detaliczna (zł/kg)	35,00	34,60	34,90	35,00	100,0	100,3
Kopytka	detaliczna (zł/kg)	10,06	10,50	10,48	10,58	105,2	101,0

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Ceny ziemniaków na targowiskach

Wyszczególnienie		2017		2018		wsk. zmian cen	
		listopad	wrzesień	październik	listopad	roczny	miesięczny
		zł/dt	zł/dt	zł/dt	zł/dt	%	%
1	Dolnośląskie	102,3	129,5	122,0	124,0	121,2	101,7
2	Kujawsko-pomorskie	86,8	107,8	109,9	111,9	128,9	101,8
3	Lubelskie	75,3	101,2	95,5	97,0	128,8	101,6
4	Lubuskie	104,6	135,4	147,5	147,4	140,9	99,9
5	Łódzkie	74,0	89,0	90,4	96,4	130,2	106,6
6	Małopolskie	77,4	98,8	96,6	102,4	132,2	106,0
7	Mazowieckie	77,0	106,1	101,4	106,7	138,6	105,2
8	Opolskie	98,4	122,1	119,4	121,1	123,1	101,4
9	Podkarpackie	88,2	100,9	96,3	99,1	112,4	102,9
10	Podlaskie	74,6	109,1	107,6	113,6	152,3	105,5
11	Pomorskie	93,9	115,7	120,5	127,9	136,2	106,1
12	Śląskie	90,4	102,1	98,8	103,2	114,1	104,4
13	Świętokrzyskie	66,7	82,4	79,4	80,9	121,3	101,8
14	Warmińsko-mazurskie	97,5	120,5	114,3	123,6	126,8	108,2
15	Wielkopolskie	92,8	113,7	113,0	115,0	123,9	101,8
16	Zachodniopomorskie	107,4	125,9	127,8	124,0	115,4	97,0
maksimum		107,4	135,4	147,5	147,4	X	
minimum		66,7	82,4	79,4	80,9		
różnica w %		61,1	64,4	85,8	82,3		

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS.

W grudniu 2018 r., w porównaniu z listopadem 2018 r., w skupie z przeznaczeniem do konsumpcji bezpośredniej wzrosły ceny cebuli w spółdzielniach ogrodniczych (o 9%), cebuli na targowiskach (o 8%), kapusty białej i marchwi (po 7%) i pietruszki (o 1%). Nie zmieniły się ceny skupu buraków ćwikłowych i pieczarek. W porównaniu z listopadem 2018 r. w zakładach przetwórczych wzrosły ceny skupu cebuli obieranej (o 11%), buraków ćwikłowych (o 9%), marchwi na kostkę (o 7%) i kapusty białej (o 5%). W firmach skupujących warzywa na eksport wzrosły ceny pomidorów spod osłon (o 41%), cebuli (o 14%), kapusty pekińskiej (o 11%), marchwi (o 7%), buraków ćwikłowych i kapusty białej (po 6%) i selerów (o 2%). Stabilne były ceny kapusty czerwonej. W grudniu 2018 r. w porównaniu z listopadem 2018 r. w handlu hurtowym wzrosły ceny pomidorów spod osłon (o 50%), cebuli (o 14%), ogórków spod osłon (o 9%), kapusty białej (o 5%), marchwi i buraków ćwikłowych (po 3%).

W grudniu 2018 r., w porównaniu z grudniem 2017 r., w skupie do konsumpcji bezpośredniej wzrosły ceny skupu kapusty białej i pietruszki (po 189%), cebuli w spółdzielniach ogrodniczych (o 166%), marchwi (o 117%), cebuli na targowiskach (o 43%), buraków ćwikłowych (o 22%) i pieczarek (o 11%). W zakładach przetwórczych i chłodniach w grudniu 2018 r., w porównaniu z analogicznym miesiącem 2017 r. wzrosły ceny cebuli obieranej (o 177%), kapusty białej (o 55%), buraków ćwikłowych (o 30%) i marchwi na kostkę (o 20%).

W listopadzie 2018 r., w porównaniu z październikiem 2018 r., obniżyły się ceny detaliczne: kalafiorów (o 13%), buraków ćwikłowych, pomidorów i selerów (po 2%) oraz kapusty białej i pieczarek (po 1%). Wzrosły ceny detaliczne papryki (o 17%) i cebuli (o 9%), a stabilne były ceny marchwi i porów. W relacji do cen detalicznych z listopada 2017 r. wzrosły ceny kapusty białej (o 41%), marchwi (o 37%), cebuli (o 36%), porów (o 20%), selerów (o 7%), kalafiorów (o 5%), pomidorów (o 4%), buraków ćwikłowych (o 3%) i pieczarek (o 1%), a obniżyła się jedynie cena papryki (o 8%).

W październiku 2018 r., w porównaniu z październikiem 2017 r., w średnich i dużych zakładach przetwórczych obniżyła się produkcja marynat (o 40%) i warzyw mrożonych (o 13%), a wzrosła produkcja soku pomidorowego (o 17%) i konserw warzywnych (o 3%).

Eksport warzyw świeżych w październiku 2018 r. wyniósł 41,7 tys. t, a jego wartość 28,3 mln EUR. W porównaniu z październikiem 2017 r. wolumen sprzedanych warzyw świeżych obniżył się o 1%, a jego wartość wzrosła o 15%. Do spadku wolumenu eksportu przyczyniło się obniżenie sprzedaży marchwi (o 28%), pomidorów (o 25%), kapusty (o 23%) i kalafiorów (o 16%). W tym

Paweł Kraciński

Tomasz Smoleński

samym czasie wyeksportowano 67,5 tys. t przetworów warzywnych o wartości 54,2 mln EUR. W porównaniu z październikiem 2017 r. wolumen eksportu przetworów warzywnych wzrósł o 1%, a jego wartość zwiększyła się o 10%. Wolumen eksportu kapusty kwaszonej wzrósł o 12% i mrożonek o 9%.

W październiku 2018 r. zaimportowano 26,7 tys. t warzyw świeżych tj. o 7% więcej niż w październiku 2017 r. Wartość ich importu wyniosła 25,5 mln EUR, tj. o 5% mniej niż w październiku 2017 r. Wzrost wolumenu importu spowodowany był zwiększeniem przywozu cebuli (o 113%), czosnku (o 53%), marchwi (o 38%), papryki (o 24%) i ogórków (o 20%). Wolumen importu przetworów warzywnych wyniósł 26,0 tys. t, tj. o 7% więcej niż w październiku 2017 r. Wartość importu przetworów warzywnych wyniosła 25,5 mln EUR i wzrosła w porównaniu z październikiem 2017 r. o 11%. Wzrósł import mrożonek (o 27%), konserw warzywnych (o 16%) i koncentratu pomidorowego (o 10%).

W październiku 2018 r. dodatnie saldo w handlu warzywami i ich przetworami wyniosło 31,5 mln EUR wobec dodatniego (24,1 mln EUR) w październiku 2017 r. W okresie styczeń–październik 2018 r. saldo handlu warzywami i ich przetworami było dodatnie i wyniosło 56,0 mln EUR. W porównaniu z analogicznym okresem 2017 r. (-44,1 mln EUR) saldo w handlu zagranicznym wzrosło o 100,1 mln EUR.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)

Miesiące	Cebula ^a	Cebula ^b	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki do konserwowania	Ogórki do kwaszenia	Pietruszka	Pomidory szklarniowe	Kalafioły gruntowe (szl.)	Pieczarki
2017 XII	0,67	1,66	0,36	0,64	0,59	-	-	1,99	4,98	-	5,03
2017 I-XII	0,67	1,60	0,48	0,68	0,65	1,74	1,19	2,23	3,87	2,06	5,05
2018 I	0,68	1,61	0,30	0,72	0,65	-	-	2,16	-	-	5,08
II	0,66	1,61	0,31	0,77	0,67	-	-	2,37	-	-	4,93
III	0,68	1,61	0,32	0,98	0,71	-	-	3,29	-	-	4,73
IV	0,71	1,62	0,31	1,37	0,78	-	-	4,92	6,72	-	4,85
V	0,83	1,65	0,54	2,07	0,91	-	-	5,95	4,01	-	4,81
VI	1,04	2,03	1,11	2,65	1,18	-	-	6,68	2,56	-	4,89
VII	1,18	2,41	1,46 ^c	2,30	0,89	2,13	1,33	9,43	2,36	1,93	4,94
VIII	1,22	2,28	1,94 ^c	1,32	0,73	2,15	1,42	7,52	1,75	2,07	4,99
IX	1,13	2,07	0,88	1,25	0,72	2,04	-	5,00	2,98	2,69	5,21
X	1,31	2,03	0,79	1,24	0,69	-	-	4,97	4,08	2,72	5,29
XI	1,64	2,19	0,97	1,30	0,72	-	-	5,70	3,95	2,34	5,56
XII	1,78	2,37	1,04	1,39	0,72	-	-	5,75	-	-	5,58
Wskaźnik zmian w %											
XII 2018 XI 2018	109	108	107	107	100	x	x	101	x	x	100
XII 2018 XI 2017	266	143	289	217	122	x	x	289	x	x	111

^a z notowań spółdzielni ogrodniczych, ^b cena targowiskowa z notowań ZSRIR MRiRW, ^c za główkę

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw kierowanych do przetwórstwa (zł/kg, loco zakład)

Miesiące	Cebula obierana	Kapusta biała	Marchew na kostkę	Buraki	Groszek zielony	Fasola szparagowa	Brokuly różyczk.	Kalafioły różyczk.	Ogórki do konserw.	Pomidory do mrożenia	Pomidory do tłoczenia
2017 XII	0,79	0,29	0,25	0,27	-	-	-	-	-	-	-
2017 I-XII	0,68	0,25	0,26	0,26	1,20	0,77	1,89	1,32	1,84	0,59	0,39
2018 I	0,89	0,34	0,27	0,27	-	-	-	-	-	-	-
II	0,93	0,35	0,27	0,27	-	-	-	-	-	-	-
III	0,95	0,37	0,26	0,26	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,90	0,39	0,25	0,26	-	-	-	-	-	-	-
V	0,85	0,30	0,26	0,26	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,82	-	-	-	1,12	-	1,99	1,60	2,00	-	-
VII	-	-	-	-	1,10	0,80	1,97	-	2,25	-	-
VIII	1,22	-	-	-	-	0,79	1,99	1,20	2,43	0,60	0,35
IX	1,42	0,38	0,30	0,29	-	0,80	1,96	1,22	-	0,59	0,38
X	1,64	0,40	0,27	0,30	-	-	1,98	1,27	-	0,64	-
XI	1,98	0,43	0,28	0,32	-	-	2,13	1,41	-	-	-
XII	2,19	0,45	0,30	0,35	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźnik zmian w %											
XII 2018 XI 2018	111	105	107	109	x	x	x	x	x	x	x
XII 2018 XII 2017	277	155	120	130	x	x	x	x	x	x	x

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Pomidory spod osłon	Ogórki krótkie	Kapusta pekińska	Kapusta biała	Kapusta czerwona	Papryka czerwona	Marchew	Pietruszka	Seler	Cebula	Por	Buraki ćwikłowe	Ziemniaki
2017 XI	3,85	-	0,97	0,32	0,60	-	0,53	1,20	1,00	0,52	-	0,45	0,40
XII	-	-	0,96	0,32	0,60	-	0,53	1,20	1,00	0,52	-	0,45	0,40
2017 I-XII	2,78	1,14	1,43	0,54	0,76	4,13	0,56	1,12	1,13	0,49	1,70	0,41	0,41
2018 I	-	-	0,99	0,34	0,60	-	0,53	1,20	1,00	0,52	-	0,45	0,40
II	-	-	1,01	0,33	0,60	-	0,55	1,30	1,10	0,52	-	0,46	0,40
III	-	-	1,03	0,30	0,60	-	0,59	-	1,15	0,54	-	0,50	0,40
IV	4,83	-	1,18	0,31	0,60	-	1,20	-	1,29	0,57	-	0,63	0,40
V	3,49	-	1,85	0,32	0,57	-	1,35	-	1,33	0,56	-	0,65	-
VI	2,00	1,25	1,89	1,00	0,53	-	1,65	-	1,33	0,57	-	0,71	-
VII	1,99	1,31	2,04	0,78	-	4,00	1,55	-	-	0,62	-	0,70	-
VIII	1,25	1,27	1,68	0,70	-	3,00	1,30	-	1,35	0,82	-	0,68	-
IX	3,10	1,47	1,83	0,81	0,90	2,37	1,00	-	1,50	0,92	-	0,56	-
X	3,68	-	1,12	0,69	0,90	-	1,12	-	1,50	1,01	-	0,53	-
XI	3,93	-	0,75	0,93	0,90	-	1,13	-	1,50	1,15	-	0,53	-
XII	5,55	-	0,83	0,99	0,90	-	1,21	-	1,53	1,31	-	0,56	0,68
Wskaźnik zmian w %													
<u>XII 2018</u> XI 2018	141	x	111	106	100	x	107	x	102	114	x	106	x
<u>XII 2018</u> XII 2017	x	x	86	309	150	x	228	x	153	252	x	124	170

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów warzywnych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pomidorowy	Warzywa mrożone	Konserwy warzywne ^a	Marynaty
2017 IX	3 839	86 322	44 975	5 753
X	3 287	90 834	33 505	4 354
XI	3 232	71 042	32 336	3 605
XII	3 224	58 565	25 940	2 883
2017 I-XII	42 024	704 765	307 923	51 925
2018 I	2 495	46 480	25 279	2 584
II	3 733	45 005	21 157	2 657
III	4 308	42 923	24 432	2 111
IV	3 384	33 247	22 134	2 604
V	3 646	33 416	22 837	1 756
VI	2 973	35 129	29 462	2 080
VII	3 658	47 775	30 906	7 309
VIII	4 852	63 809	36 944	7 017
IX	4 708	69 522	39 536	3 936
X	3 839	79 464	34 628	2 603
Wskaźnik zmian w %				
<u>X 2018</u> X 2017	117	87	103	60

^a w tym: przecier pomidorowy i pasta oraz warzywa i mieszanki warzywne zamrożone, gotowane lub nie, zakonserwowane octem lub kwasem octowym

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2017												2018												$\frac{X\ 2018}{X\ 2017}$ (%)
	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X										
Warzywa ogółem	48475	42133	29181	27425	491610	31258	34418	42638	26169	37431	48922	44815	52058	50104	41721	99									
Cebula	9117	9108	10389	9539	132593	12396	16158	16866	11099	13097	11943	8852	10155	14114	12126	133									
Kapusta	3109	4445	3443	3368	52053	3262	3379	4959	3153	2769	1928	1494	2582	2910	3443	77									
Marchew	1761	1881	2711	2823	33050	3402	1902	2675	1497	1591	957	2073	2057	1550	1352	72									
Ogórki	1484	590	375	779	15556	503	445	733	540	1312	2739	4183	3461	1519	886	150									
Pomidory	12904	10656	2702	424	92278	848	738	808	1584	10191	17699	13986	16164	10874	8016	75									
Kalafiory	3412	2824	1849	234	24281	418	386	414	372	285	4565	3388	2409	2609	2385	84									
Przetwory ogółem	60423	66703	66564	53921	712445	65548	64744	67563	60441	55966	56412	53559	55051	58386	67481	101									
Susze	2978	3176	3449	2676	36093	2634	2161	2576	1836	2037	2160	2228	1979	2215	1793	56									
Marynaty	4879	5650	5346	4591	51629	3823	3635	5212	4168	4162	3997	3989	4563	4032	5395	95									
Konserwy	5719	5967	5618	5239	63532	5491	5285	6830	5165	4459	4653	3728	4697	5626	5525	93									
-kapusta kwasz.	632	788	1091	1138	12491	1118	763	1148	810	753	773	586	604	782	887	112									
Mrożonki	38834	43563	43966	33352	454435	45570	43977	43809	40906	35583	35657	34723	36325	39098	47562	109									
Pieczarki																									
i ich przetwory	24772	25996	29228	27875	316271	28096	27682	30935	28108	27682	25041	25043	24317	24305	28209	109									
Warzywa ogółem	30426	24674	13977	14341	259109	13835	14450	17679	13359	24571	28533	27305	31052	37506	28307	115									
Cebula	3253	3528	4030	4688	45767	4634	5903	5468	3776	5019	4438	4013	4737	6608	6519	185									
Kapusta	702	934	695	683	12565	677	661	915	676	1132	752	483	903	1035	1106	118									
Marchew	427	430	694	797	8165	955	552	961	618	837	546	834	737	569	508	118									
Ogórki	949	635	434	1000	12567	640	725	904	660	1370	1710	2425	2152	1306	1156	182									
Pomidory	10878	10160	2519	458	70970	579	623	769	1666	8242	10629	9024	8966	11768	8260	81									
Kalafiory	2442	1946	1188	277	15781	320	265	331	288	243	2874	2379	1720	2320	1889	97									
Przetwory ogółem	44976	49161	48407	41789	521200	48617	49834	53842	46577	46465	46576	42570	44558	45761	54234	110									
Susze	5139	5140	6050	4440	64129	5846	5072	5856	4403	4846	4981	4903	4778	4860	4760	93									
Marynaty	4494	5444	5048	4334	46550	3782	3607	5028	3774	3754	3608	3638	4114	3780	5055	93									
Konserwy	6195	6651	6044	5580	65136	5837	6477	7188	5779	5176	5271	4529	5256	5862	6453	97									
-kapusta kwasz.	473	581	844	868	7159	733	558	785	528	506	554	410	404	550	671	115									
Mrożonki	20950	23702	23291	19422	240140	25299	24642	25637	23552	21740	21717	19979	22323	23635	30056	127									
Pieczarki	35888	36508	40983	39037	450234	39499	38657	43628	40181	40826	35375	36061	35541	36324	40872	112									
i ich przetwory																									

tyś. EUR

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Import wybranych warzyw i ich przetworów

Wyszczególnienie	2017										2018										X 2018 X 2017 (%)
	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X						
Warzywa ogółem	14163	25008	44218	57604	556854	70931	66785	84608	82637	53796	39979	24626	11518	13113	26722	107					
Cebula	4352	2798	974	2982	50761	2880	2409	4489	3117	4630	7518	6604	1502	3930	5956	213					
Kapusta	9	29	57	16	14261	149	522	1572	8596	1913	240	111	4	161	11	40					
Marchew	137	204	709	1415	37207	1976	4917	6560	7724	7533	9985	2964	141	261	281	138					
Ogórki	1889	4304	8586	9128	58866	10716	7177	7800	4657	1129	744	1878	2025	2006	5171	120					
Pomidory	2826	5313	10298	18881	144689	24055	20203	23898	17366	13811	8082	5357	3857	2885	4379	82					
Papryka	446	2101	6336	6516	62125	7385	6820	10079	10263	7709	5419	3331	693	619	2615	124					
Czosnek	920	424	600	514	9983	363	603	1046	1936	566	589	853	571	705	651	153					
Przetwory ogółem	21650	24306	22749	21938	276471	22951	27294	25710	26266	25588	22972	19338	22496	22552	26016	107					
Mrożonki	4017	4383	4433	3646	50742	4894	4855	4456	6356	4395	4630	3981	4692	5423	5577	127					
Susze	1271	1413	1480	1320	20148	1293	1242	1105	1382	1206	1097	807	1353	922	1154	82					
Marynaty	1532	1859	1750	1751	18385	1760	1683	2087	1965	1885	1498	1130	1389	1397	1660	89					
Konserwy	3555	4898	5013	4146	46600	3078	5041	5507	4029	4100	3768	3469	4137	4361	5668	116					
-kukurydza konserw.	1624	2274	1953	1394	16364	773	1946	1640	959	1051	1239	911	1260	1995	1427	63					
Koncentrat pomid.	6362	6529	5381	6639	82809	7204	9537	7183	7053	9122	6611	6331	7087	5604	7166	110					
Warzywa ogółem	11970	26753	47927	68053	599250	81520	70565	90374	78925	57643	34434	17821	10975	13628	25530	95					
Cebula	710	825	503	623	11782	662	806	1792	1008	959	1355	1213	608	1411	1288	156					
Kapusta	5	7	10	13	6152	66	213	658	3743	779	70	28	3	44	7	92					
Marchew	227	259	416	605	11268	796	1632	2702	3321	4233	5323	1391	203	268	239	92					
Ogórki	973	3033	7538	9735	59521	11601	9450	8646	4430	1259	551	1082	1036	1100	4457	147					
Pomidory	3635	8025	13973	26642	195549	32712	25009	32286	24493	18476	8273	4027	3470	4737	6395	80					
Papryka	517	2613	7412	9363	101544	11245	10242	14559	12512	12743	9964	5087	832	934	3070	118					
Czosnek	1385	709	1130	609	16824	659	988	1500	1928	827	708	955	895	931	715	101					
Przetwory ogółem	21170	22956	22658	20601	276644	21599	26155	25916	25475	26237	22680	20911	22048	22118	25505	111					
Mrożonki	3011	3142	3304	2722	38438	3508	3614	3534	4531	3521	3417	3004	2893	3832	3993	127					
Susze	3007	3336	3478	2425	46617	3020	3468	3106	3519	3051	2521	2246	3189	2292	2621	79					
Marynaty	1767	1754	1864	1900	20920	1913	1891	2314	2124	2302	2044	1709	1359	1624	1864	106					
Konserwy	4449	5979	6020	5192	58538	3990	6255	7476	5514	5295	5196	5827	5905	5724	7245	121					
-kukurydza konserw.	1588	2157	1981	1319	16166	833	1997	1683	999	964	1185	905	1209	1979	1400	65					
Koncentrat pomid.	4920	4777	3925	4759	63810	5446	7023	5004	5027	6451	4845	4689	4960	4112	5244	110					

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych warzyw i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta	Marchew	Ogórki	Pomidory	Kalafioiry	Pieczarki	Ogórki konser.	Kapusta kwaszona	Mrożona fasola
2017 IX	0,36	0,23	0,24	0,64	0,84	0,72	1,45	0,81	0,75	0,49
X	0,39	0,21	0,23	1,08	0,95	0,69	1,40	0,86	0,74	0,47
XI	0,39	0,20	0,26	1,16	0,93	0,64	1,40	0,81	0,77	0,48
XII	0,49	0,20	0,28	1,28	1,08	1,18	1,40	0,85	0,76	0,47
2017 I-XII	0,36	0,25	0,25	1,09	0,86	0,73	1,43	0,81	0,65	0,45
2018 I	0,37	0,21	0,28	1,27	0,68	0,77	1,41	0,90	0,66	0,51
II	0,37	0,20	0,29	1,63	0,84	0,69	1,40	0,87	0,73	0,53
III	0,32	0,18	0,36	1,23	0,95	0,80	1,41	0,83	0,68	0,56
IV	0,34	0,21	0,41	1,22	1,05	0,77	1,43	0,81	0,65	0,55
V	0,38	0,41	0,53	1,04	0,81	0,85	1,47	0,84	0,67	0,57
VI	0,37	0,39	0,57	0,62	0,60	0,63	1,41	0,85	0,72	0,54
VII	0,45	0,32	0,40	0,58	0,65	0,70	1,44	0,84	0,70	0,55
VIII	0,47	0,35	0,36	0,62	0,55	0,71	1,46	0,85	0,67	0,53
IX	0,47	0,36	0,37	0,86	1,08	0,89	1,49	0,87	0,70	0,53
X	0,54	0,32	0,38	1,30	1,03	0,79	1,45	0,85	0,76	0,54
Wskaźnik zmian w %										
<u>X 2018</u> IX 2018	115	90	102	152	95	89	97	98	108	102
<u>X 2018</u> X 2017	139	153	165	121	108	115	103	100	103	116

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Ogórki gruntowe	Pomidory gruntowe	Ogórki spod osłon	Pomidory spod osłon	Kalafioiry gruntowe ^a
2017 VI	0,91	1,18	1,00	1,13	3,14	-	2,73	3,07	2,93
VII	1,23	1,05	1,12	1,14	2,14	-	2,14	2,78	3,00
VIII	1,24	0,89	0,92	0,93	1,96	1,39	1,60	1,69	2,46
IX	0,96	0,69	0,85	0,85	-	1,35	2,63	2,73	3,06
X	0,94	0,54	0,86	0,85	-	1,92	4,60	3,46	2,97
XI	0,97	0,49	0,87	0,87	-	-	7,25	4,72	2,86
XII	0,96	0,47	0,92	0,90	-	-	7,38	6,62	-
2017 I-XII	0,92	0,68	0,91	0,88	2,41	1,55	5,01	4,26	2,88
2018 I	0,90	0,45	1,09	0,94	-	-	-	-	-
II	0,90	0,49	1,08	0,95	-	-	-	-	-
III	0,97	0,49	1,40	1,02	-	-	6,02	-	-
IV	0,97	0,52	1,72	1,03	-	-	4,70	7,85	-
V	1,06	0,69	2,26	1,05	-	-	-	4,11	-
VI	1,16	1,04	2,88	1,17	2,47	-	2,31	2,68	-
VII	1,35	1,24	2,07	1,11	2,51	2,43	2,21	2,71	3,31
VIII	1,29	1,02	2,08	1,11	2,54	1,40	3,04	1,95	2,98
IX	1,26	0,98	1,60	1,04	3,00	1,44	3,61	3,87	4,18
X	1,48	1,05	1,58	1,09	-	2,37	5,38	4,27	3,77
XI	1,73	1,24	1,60	0,97	-	-	8,14	4,06	2,78
XII	1,97	1,30	1,64	1,00	-	-	8,84	6,07	-
Wskaźnik zmian w %									
<u>XII 2018</u> XI 2018	114	105	103	103	x	x	109	150	x
<u>XII 2018</u> XII 2017	205	277	178	111	x	x	120	92	x

^a ceny za sztukę

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW i dane Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe ^a	Koncentrat pomidorowy 30%	Fasola szparagowa mrożona	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone ^b	Ketchup	Sok pomidorowy ^a
2017 X	3,39	9,05	3,21	3,09	3,37	4,94	1,81
XI	3,36	9,08	3,07	3,04	3,38	4,92	1,81
XII	3,39	9,03	3,06	3,12	3,37	4,89	1,91
2017 I-XII	3,41	9,27	3,25	3,16	3,40	4,78	1,91
2018 I	3,40	9,07	3,05	3,17	3,40	4,92	2,11
II	3,29	9,09	3,11	3,18	3,56	5,02	2,11
III	3,32	9,23	3,10	3,19	3,61	5,04	2,08
IV	3,32	9,26	3,11	3,20	3,64	5,07	2,05
V	3,37	9,15	3,07	3,09	3,55	5,05	2,03
VI	3,39	9,18	3,00	3,05	3,57	5,08	2,08
VII	3,34	9,21	3,01	3,08	3,62	5,06	2,12
VIII	3,43	9,22	3,01	3,13	3,69	5,09	2,09
IX	3,43	9,44	3,08	3,09	3,74	5,04	2,09
X	3,48	9,38	3,08	3,07	3,68	5,10	2,09
Wskaźnik zmian w %							
<u>X 2018</u> <u>IX 2017</u>	101	99	100	99	98	101	100
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>	109	104	96	99	109	103	115

^a zł/litr, ^b groszek i marchewka

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych warzyw (zł/kg)

Miesiące	Cebula	Kapusta biała	Marchew	Buraki ćwikłowe	Selery	Pory	Papryka	Pomidory	Ogórki gruntowe	Kalafioły ^a	Pieczarki
2017 VI	2,08	1,72	2,07	2,20	4,83	6,73	10,71	4,78	4,96	4,30	7,61
VII	2,62	2,23	2,40	2,62	5,33	6,55	11,41	4,24	3,73	4,24	7,58
VIII	2,36	1,92	2,10	2,05	4,77	6,46	6,68	3,62	3,07	3,52	7,62
IX	2,11	1,66	1,99	1,87	4,35	6,15	5,71	4,09	3,84	3,92	7,56
X	1,99	1,53	1,94	1,77	4,11	5,67	6,41	5,65	-	4,36	7,54
XI	2,04	1,43	1,96	1,79	4,05	5,55	7,92	6,40	-	4,22	7,61
XII	2,01	1,47	1,94	1,75	4,00	5,51	9,01	8,14	-	5,80	7,75
2017 I-XII	2,02	1,53	1,90	1,87	4,25	6,49	10,21	6,86	4,94	5,47	7,62
2018 I	2,02	1,42	2,07	1,78	3,98	5,97	10,26	9,05	-	6,71	7,75
II	2,00	1,44	2,14	1,79	4,02	5,70	10,14	8,15	-	6,48	7,54
III	1,99	1,40	2,24	1,83	3,97	6,19	10,16	8,16	-	7,31	7,54
IV	2,04	1,41	2,61	1,86	4,18	6,55	9,23	8,88	-	7,63	7,59
V	2,06	1,48	3,10	1,93	4,39	6,39	11,76	6,87	7,71	6,68	7,49
VI	2,51	1,68	4,04	2,47	4,61	7,09	14,15	4,78	4,52	4,68	7,60
VII	2,95	3,57*	3,66	2,35	5,15	7,58	9,88	4,37	3,81	4,10	7,60
VIII	2,75	3,67*	2,88	2,08	4,99	6,68	5,58	3,62	3,72	4,15	7,62
IX	2,50	2,08	2,72	1,97	4,59	6,56	5,35	4,89	4,21	4,86	7,79
X	2,55	2,04	2,70	1,87	4,43	6,66	6,26	6,79	-	5,11	7,78
XI	2,77	2,01	2,69	1,84	4,33	6,67	7,30	6,63	-	4,44	7,67
Wskaźnik zmian w %											
<u>XI 2018</u> <u>X 2018</u>	109	99	100	98	98	100	117	98	x	87	99
<u>XI 2018</u> <u>XI 2017</u>	136	141	137	103	107	120	92	104	x	105	101

^a cena w zł/szt

Źródło: Dane GUS.

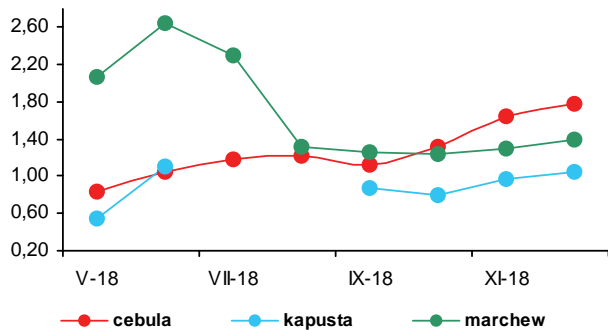
Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Miesiące	Ogórki konserwowe	Koncentrat pomidorowy ^b	Szpinak mrożony	Kalafioły mrożone	Mieszanki warzywne mrożone	Keczup	Sok pomidorowy ^a	Groszek konserwowy	Kukurydza konserwowa	Sok wielowarzywny ^a
2017 VI	6,09	15,50	8,42	9,64	8,50	10,55	3,73	6,23	8,86	4,08
VII	6,18	15,60	8,46	9,64	8,50	10,60	3,75	6,28	8,91	4,07
VIII	6,19	15,45	8,38	9,72	8,48	10,55	3,74	6,28	8,94	4,05
IX	6,13	15,45	8,44	9,76	8,58	10,60	3,67	6,25	8,89	3,93
X	6,19	15,50	8,42	9,68	8,60	10,60	3,72	6,23	8,91	4,00
XI	6,21	15,45	8,46	9,68	8,66	10,98	3,67	6,25	8,80	3,96
XII	6,13	15,25	8,54	9,80	8,62	10,60	3,67	6,13	8,46	4,06
2017 I-XII	6,09	15,40	8,41	9,68	8,53	10,63	3,71	6,25	8,83	4,01
2018 I	6,29	15,45	8,52	9,90	8,78	10,60	3,73	6,30	8,71	4,05
II	6,19	15,50	8,56	9,82	8,78	10,70	3,73	6,30	8,69	4,12
III	6,24	15,35	8,44	9,88	8,78	10,70	3,74	6,23	8,63	4,03
IV	6,31	15,30	8,62	9,88	8,76	10,65	3,72	6,28	8,69	4,01
V	6,12	15,40	8,66	9,94	8,80	10,60	3,75	6,33	8,69	4,00
VI	6,14	15,55	8,52	9,96	8,82	10,65	3,74	6,38	8,66	3,93
VII	6,28	15,65	8,62	9,88	8,84	10,65	3,71	6,43	8,63	3,94
VIII	6,24	15,55	8,64	9,84	8,82	10,65	3,77	6,43	8,74	3,99
IX	6,20	15,40	8,64	10,06	8,92	10,80	3,79	6,48	8,74	3,97
X	6,26	15,45	8,68	10,06	8,98	10,80	3,75	6,45	8,80	3,95
XI	6,09	15,40	8,88	11,12	9,10	10,80	3,76	6,38	8,74	3,95
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2018</u> X 2018	97	100	102	111	101	100	100	99	99	100
<u>XI 2018</u> XI 2017	98	100	105	115	105	98	102	102	99	100

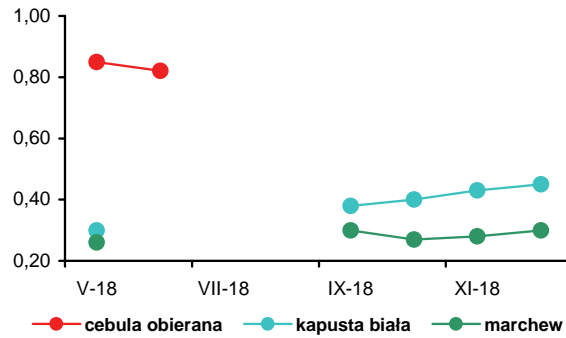
^a w zł/l, ^b cena koncentratu pomidorowego w zł/kg; do 2008 r. po przeliczeniu opakowania puszka 0,07 kg, od 2009 r. po przeliczeniu opakowania słoik 0,20 kg

Źródło: Dane GUS.

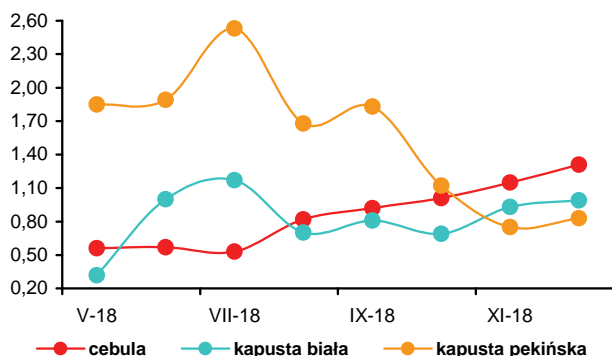
Rys. 1. Ceny skupu warzyw w spółdzielniach ogrodniczych (zł/kg)

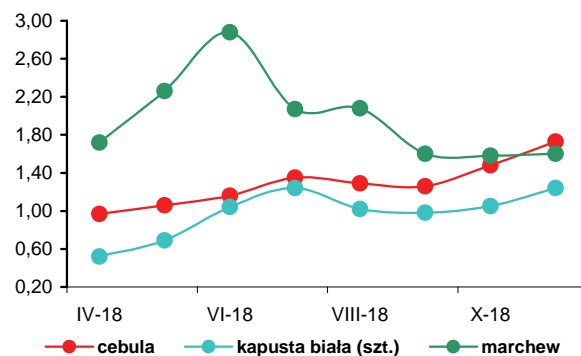
Rys. 2. Ceny skupu warzyw w zakładach przetwórczych (zł/kg)

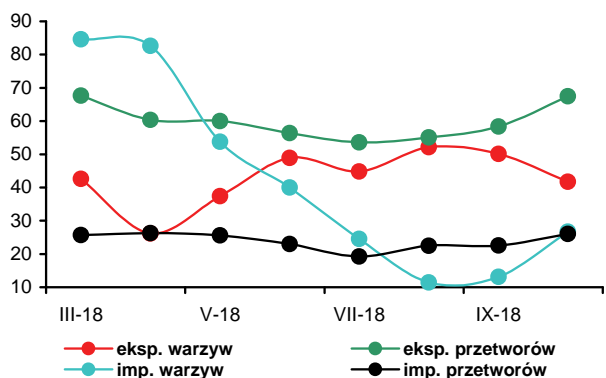
Rys. 3. Ceny skupu warzyw przeznaczonych na eksport (zł/kg)

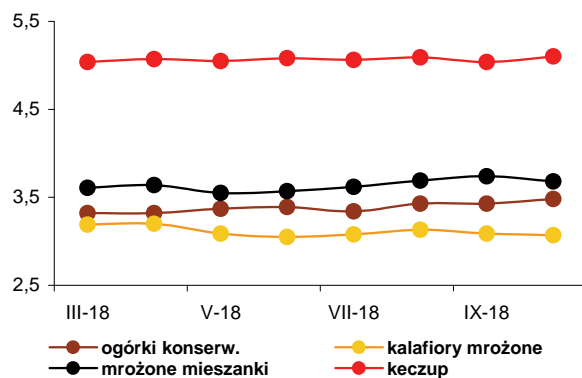
Rys. 4. Ceny hurtowe warzyw krajowych (zł/kg)

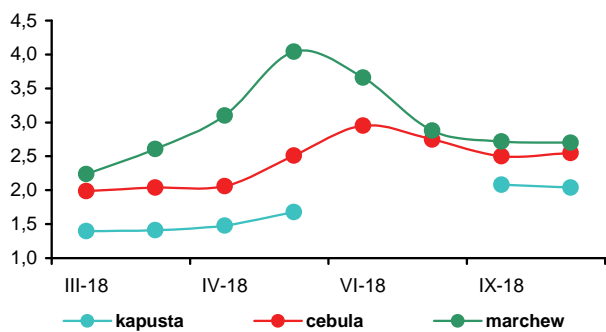
Rys. 5. Eksport i import warzyw świeżych i przetworzonych (tys. t)

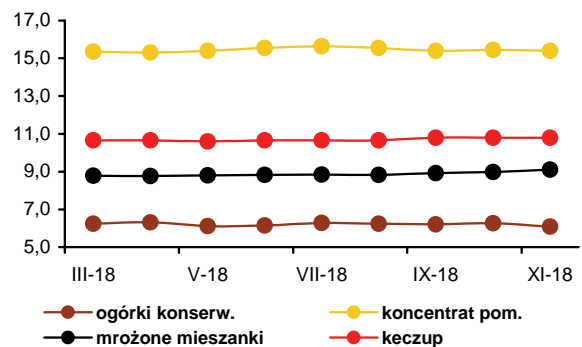
Rys. 6. Ceny zbytu przetworów warzywnych (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne warzyw świeżych (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne przetworów warzywnych (zł/kg)

Irena Strojewska

Według wynikowego szacunku GUS z 21 grudnia 2018 r. zbiory owoców z drzew były o 70% wyższe niż w roku poprzednim (w tym jabłek o 64%), a owoców z krzewów i plantacji jagodowych o ok. 17%. Wysoka produkcja i trudności ze zwiększeniem popytu przyczyniły się do spadku cen. Ceny oferowane za jabłka w grudniu 2018 r., w porównaniu z grudniem 2017 r., na rynkach hurtowych były średnio niższe o 50%, w spółdzielniach ogrodniczych o 58%, a w firmach eksportujących o 64%.

Gruszki w hurcie potaniały o 24%, skupowane w spółdzielniach ogrodniczych o 40%, a w firmach eksportujących o 44%. Na rynku hurtowym obniżyły się też ceny winogron (o 16%), bananów (o 14%) oraz cytryn (o 10%). Droższe były jedynie pomarańcze (o 4%) i mandarynki (o 8%). Zakłady przetwórcze, z powodu wysokiej podaży surowca, za jabłka do tłoczenia płaciły 0,16 zł/kg (mniej o 80% niż w grudniu poprzedniego roku). W grudniu 2018 r., w porównaniu z listopadem br., przeciętne ceny jabłek oferowane na rynkach hurtowych zwiększyły się o 7%, w skupie prowadzonym przez spółdzielnie ogrodnicze o 3%, a przez firmy eksportujące o 6%. W zakładach przetwórczych ceny skupu oferowane za jabłka do tłoczenia w porównywanych miesiącach wzrosły (o 7%). Gruszki podrożały na wszystkich poziomach rynku: w spółdzielniach ogrodniczych (o 9%) i w hurcie (o 8%). Na rynku hurtowym wzrosły ceny winogron (o 29%), bananów (o 6%), mandarynek (o 4%), a także cytryn (o 1%). Potaniały natomiast pomarańcze (o 6%).

Ceny detaliczne owoców i ich przetworów w listopadzie 2018 r., w relacji do listopada 2017 r., spadły średnio o 14,3%, przy wzroście cen żywności i napojów bezalkoholowych o 0,7%. Decydujący był spadek cen jabłek (o 39,8%), owoców pestkowych (o 25,3%) oraz jagodowych (o 18,0%). Potaniały też owoce cytrusowe (8,8%), banany (o 5,1%) i przetwory owocowe (o 1,6%). Wzrosły ceny owoców mrożonych (o 3,9%), a także owoców suszonych i orzechów (o 1,9%),

W średnich i dużych firmach w październiku 2018 r. w relacji do października 2017 r., produkcja soków zagęszczonych wzrosła o 63%, a pitnych soków owocowych i owocowo-warzywnych o 14%. Zwiększyła się produkcja

soków pitnych wyciskanych z owoców cytrusowych (o 31%), tłoczonych z jabłek (o 19%), a także pozostałych soków warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych (o 3%). Wzrosła też produkcja owoców mrożonych (o 14%) oraz kompotów i owoców pasteryzowanych (o 13%). Nie zmieniła się produkcja dżemów. W okresie styczeń–październik 2018 r. produkcja soków owocowych i owocowo-warzywnych zwiększyła się w relacji do analogicznego okresu 2017 r. o 10% do 659,2 tys. t. Większa była produkcja soków wyciskanych z owoców cytrusowych (o 35%), a także pozostałych soków warzywnych, owocowych i owocowo-warzywnych (o 9%), a obniżyła się jedynie produkcja soków tłoczonych z jabłek (o 4%). Produkcja soków zagęszczonych wzrosła o 77%, dżemów o 12%, owoców mrożonych o 9%, a kompotów i owoców pasteryzowanych o 8%.

Średnie ceny zbytu soków pomarańczowych w listopadzie 2018 r., wobec listopada w 2017 r., zmniejszyły się o 5%, a soków jabłkowych o 12%. Ceny dżemów produkowanych z czarnych porzeczek wzrosły o 5%, a z truskawek o 1%.

Wolumen eksportu owoców świeżych w październiku 2018 r. wobec października 2017 r. był większy o 13%, a przetworów owocowych o 30%. Eksport owoców świeżych zwiększył się głównie z powodu większej sprzedaży jabłek (o 13%), a przetworów w wyniku wzrostu sprzedaży zagęszczonego soku jabłkowego (o 119%). Wartość eksportu owoców świeżych, z powodu ich bardzo niskich cen, obniżyła się o 9% (do 35,5 mln EUR), a przetworów w wyniku niskich cen surowca zwiększyła się mniej niż wolumen (o 9,0% do 124,3 mln EUR).

Import owoców świeżych był niższy o 19% i wyniósł 116,4 tys. t, przy mniejszych zakupach głównie winogron (o 20%) oraz owoców cytrusowych (o 12%). Przywóz przetworów obniżył się o 17% (do 40,2 tys. t), w wyniku mniejszego importu zagęszczonych soków (o 25%). W październiku 2018 r. ujemne saldo handlu owocami i ich przetworami wyniosło 22,2 mln EUR, wobec ujemnego 51,5 mln EUR w październiku poprzedniego roku. W okresie I-X 2018 r. ujemne saldo handlu owocami i ich przetworami wyniosło 250,2 mln EUR, wobec ujemnego 260,0 mln EUR w analogicznym okresie poprzedniego roku. Wartość eksportu zwiększyła się o 3% i wyniosła 1 614,5 mln EUR, a importu wzrosła o 2% do 1 864,7 mln EUR.

Tab. 1. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych do konsumpcji bezpośredniej (zł/kg)^a

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Morele	Brzoskwinie	Śliwki
2017 X	1,74	2,86	12,00	-	-	-	4,14
XI	1,74	2,91	-	-	-	-	-
XII	1,70	2,85	-	-	-	-	-
2017 I-XII	1,54	3,39	9,61	5,36	3,57	3,45	3,80
2018 I	1,73	3,15	-	-	-	-	-
II	1,84	3,18	-	-	-	-	-
III	1,92	3,29	-	-	-	-	-
IV	2,13	3,33	-	-	-	-	-
V	2,20	3,32	6,00	-	-	-	-
VI	2,06	3,53	5,66	-	-	-	-
VII	1,81	2,86	-	2,50	2,99	2,07	1,48
VIII	1,08	1,85	7,00	-	2,97	1,43	0,82
IX	0,87	1,29	7,00	-	-	-	-
X	0,68	1,48	-	-	-	-	-
XI	0,70	1,58	-	-	-	-	-
XII	0,72	1,72	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)							
<u>XII 2018</u> XI 2018	103	109	x	x	x	x	x
<u>XII 2018</u> XII 2017	42	60	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych
Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB ze spółdzielni ogrodniczych.

Tab. 2. Średnie miesięczne ceny skupu owoców kierowanych do przetwórstwa (zł/kg loco zakład)^a

Miesiące	Jabłka przemysłowe	Truskawki bez szypułki	Truskawki z szypułką	Porzeczki czerwone	Porzeczki czarne	Maliny	Aronia	Wiśnie do mrożenia	Wiśnie do tłoczenia	Śliwki do mrożenia
2017 X	0,96	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,99	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,80	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2017 I-XII	0,58	5,40	3,74	3,49	1,00	4,40	0,74	5,60	2,35	2,40
2018 I	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
II	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III	0,77	-	-	-	-	-	-	-	-	-
IV	0,81	-	-	-	-	-	-	-	-	-
V	0,58	4,05	2,94	-	-	-	-	-	-	-
VI	0,46	4,92	3,24	2,79	0,86	2,66	-	1,93	1,50	-
VII	0,19	-	-	1,61	0,48	2,04	-	1,36	0,65	-
VIII	0,22	-	-	-	-	2,33	0,50	1,18	0,52	0,69
IX	0,22	-	-	-	-	2,58	-	-	-	0,65
X	0,15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XI	0,15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
XII	0,16	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)										
<u>XII 2018</u> XI 2018	107	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<u>XII 2018</u> XII 2017	20	x	x	x	x	x	x	x	x	x

^a ceny średnie roczne są średnimi arytmetycznymi z wszystkich notowań w ciągu roku, a nie średnimi ze średnich miesięcznych
Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z zakładów przetwórczych.

Tab. 3. Średnie miesięczne ceny skupu owoców przeznaczonych na eksport (zł/kg)

Miesiące	Jabłka deserowe	Gala (70 mm+)	Golden Delicious (70 mm+)	Idared (70 mm+)	Jonagold (70 mm+)	Jonagored (70 mm+)	Szampion (70 mm+)	Gruszka deserowa	Gruszka Lukaszówka	Truskawki	Czeresnie	Śliwki
2017 X	1,61	1,79	1,90	1,59	1,58	1,59	1,59	2,70	2,70	-	-	3,00
XI	1,55	1,76	1,90	1,42	1,47	1,50	1,51	2,68	2,70	-	-	-
XII	1,53	1,77	1,90	1,37	1,45	1,48	1,48	2,60	-	-	-	-
2017 I-XII	1,39	1,73	1,69	1,30	1,31	1,37	1,38	2,58	2,53	5,15	x	3,46
2018 I	1,57	1,83	1,86	1,37	1,62	1,64	1,67	2,60	-	-	-	-
II	1,69	2,07	1,97	1,63	1,75	1,79	1,87	-	-	-	-	-
III ^a	1,79	2,07	1,98	1,70	1,80	1,82	1,96	-	-	-	-	-
IV ^a	1,95	2,07	2,06	1,86	1,93	1,96	2,01	-	-	-	-	-
V ^a	1,91	2,15	2,12	1,67	1,89	1,92	2,05	-	-	5,00	-	-
VI ^a	1,83	2,24	2,14	1,44	1,83	1,87	2,04	-	-	5,67	4,00	-
VII	1,46	-	2,25	1,43	-	1,66	-	-	-	7,50	4,75	1,20
VIII	0,74	0,95	-	1,00	-	-	-	1,72	-	7,38	-	0,77
IX	0,61	0,77	0,90	-	-	-	0,55	1,57	-	7,00	-	0,61
X	0,50	0,73	0,85	0,35	0,41	0,45	0,44	1,34	1,40	-	-	0,70
XI	0,52	0,78	0,85	0,34	0,40	0,44	0,40	1,66	-	-	-	-
XII	0,55	0,95	1,00	0,35	0,46	0,53	0,48	1,45	-	-	-	-
Wskaźniki zmian cen (%)												
<u>XII 2018</u> XI 2018	106	122	118	103	115	120	120	87	x	x	x	x
<u>XII 2018</u> XII 2017	36	54	53	26	32	36	32	56	x	x	x	x

^a jabłka z przechowalni z kontrolowaną atmosferą

Źródło: Notowania Zakładu Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB z firm eksportujących.

Tab. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w firmach średnich i dużych (tony)

Miesiące	Sok pitny jabłkowy	Soki pitne z owoców cytrusowych	Pozostałe soki pitne warzywne, owocowe i owocowo-warzywne ^a	Soki zagęszczone	Owoce mrożone	Dżemy	Kompoty i owoce pasteryzowane
2017 IX	25 342	9 967	37 271	23 166	26 105	4 282	4 303
X	26 806	12 254	33 747	52 726	15 714	4 882	4 319
XI	34 790	12 836	32 428	12 822	15 305	5 383	4 520
XII	27 518	16 439	29 661	3 446	11 106	3 855	3 692
2017 I-XII	236 835	143 810	385 499	133 445	342 034	53 054	51 893
2018 I	9 436	13 001	24 579	3 034	12 940	5 041	4 583
II	12 671	9 983	25 026	3 906	11 910	4 739	3 634
III	18 976	18 639	30 853	3 083	12 059	5 079	4 243
IV	13 815	14 463	25 534	3 689	11 409	5 016	4 490
V	14 308	13 073	29 908	1 984	19 951	3 738	4 989
VI	13 225	13 669	29 855	2 103	85 983	4 209	4 418
VII	10 221	13 184	60 600	10 235	112 296	3 696	6 784
VIII	18 408	13 433	42 781	26 630	39 963	3 526	4 805
IX	24 105	14 376	48 277	66 673	21 006	3 495	4 339
X	32 004	16 028	34 780	85 903	17 982	4 871	4 874
Wskaźniki zmian (%)							
<u>X 2018</u> IX 2018	133	111	72	129	86	139	112
<u>X 2018</u> X 2017	119	131	103	163	114	100	113

^a łącznie z pojedynczymi sokami warzywnymi (bez soku pomidorowego)

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2017												2018 ^a						X 2018 X 2017
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	(%)		
Owoce świeże	43 422	37 732	72 305	89 200	91 956	1 291 403	94 664	90 467	112 804	83 379	88 530	87 794	64 096	49 588	48 357	82 060	113		
Jabłka	18 414	19 999	56 125	65 644	60 656	1 037 455	71 947	73 725	94 905	69 531	73 002	63 187	29 716	24 433	30 049	63 556	113		
Gruszki	634	1 314	3 644	4 465	6 451	41 979	6 347	4 797	5 077	2 484	1 607	981	277	1 224	2 743	4 869	134		
Truskawki	808	173	109	73	74	9 086	48	47	104	91	1 053	3 595	115	287	75	12	11		
Śliwki	1 271	1 171	303	23	44	3 304	4	9	9	13	7	20	725	3 318	3 533	927	306		
Maliny	2 918	2 317	1 096	239	303	10 808	299	300	238	382	668	1 371	2 180	2 619	1 427	543	50		
Wiśnie	279	110	192	20	27	1 854	46	65	25	61	38	820	5 077	535	185	161	84		
Przetwory owocowe	88 470	78 382	81 703	85 144	69 185	981 289	73 794	69 629	73 956	75 882	74 878	78 635	93 227	94 418	90 595	105 853	130		
Zagęszczony sok jabłkowy	19 644	15 983	17 878	15 970	15 317	223 929	12 677	13 169	13 400	16 214	14 444	13 475	15 797	12 538	22 918	39 168	219		
Truskawki w puszkach	1 170	933	856	929	638	10 621	627	652	804	725	860	837	1 004	736	799	917	107		
Wiśnie w puszkach	468	421	467	344	188	5 306	211	288	364	377	331	362	663	769	920	365	78		
Dżemy	3 791	2 853	3 252	4 058	3 069	39 037	3 670	3 797	5 033	4 088	4 028	3 478	3 691	3 784	3 257	2 597	80		
Mrożonki	33 279	29 961	27 196	26 022	21 036	360 577	25 541	24 053	24 301	25 521	22 763	29 003	36 091	36 324	32 617	29 930	110		
Owoce świeże	56 919	43 757	38 808	46 121	49 098	624 479	48 373	48 028	59 620	47 522	52 221	52 408	64 000	53 983	31 278	35 496	91		
Jabłka	7 633	8 697	21 900	27 576	26 341	351 557	32 638	34 628	44 407	35 310	37 248	30 361	15 021	8 629	10 134	20 198	92		
Gruszki	542	743	1 851	1 920	2 098	18 598	2 072	1 540	1 425	805	791	592	213	672	1 384	2 060	111		
Truskawki	1 433	546	392	190	156	11 839	120	38	104	178	1 963	4 074	348	931	281	11	3		
Śliwki	1 131	1 114	383	38	66	3 224	6	15	14	21	10	21	398	1 582	1 553	409	107		
Maliny	3 971	4 108	2 339	574	444	18 437	611	612	617	734	987	1 614	2 352	3 516	2 422	1 056	45		
Wiśnie	474	190	335	16	34	2 509	84	138	55	130	45	554	2 973	416	136	233	70		
Przetwory owocowe	124 194	107 598	113 864	111 756	95 833	1 241 427	103 924	95 813	107 198	108 607	108 806	120 484	125 093	116 147	111 143	124 348	109		
Zagęszczony sok jabłkowy	20 800	18 442	22 745	22 665	24 203	241 744	21 780	22 693	24 446	25 922	25 805	21 991	25 004	19 916	27 964	36 265	159		
Truskawki w puszkach	1 937	1 378	1 476	1 605	979	17 278	1 042	1 061	1 543	1 390	1 547	1 338	2 427	1 240	1 314	1 710	116		
Wiśnie w puszkach	637	627	635	545	350	6 991	420	511	676	647	640	623	867	1 034	898	561	88		
Dżemy	5 590	4 491	5 565	5 799	4 286	57 407	5 095	5 583	6 441	5 832	5 523	5 694	5 694	5 911	4 904	5 247	94		
Mrożonki	49 489	42 602	40 549	40 870	31 914	477 769	40 600	36 026	36 927	39 252	35 433	41 595	45 941	42 466	38 633	40 039	99		

^a dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych (MF) Ministerstwo Finansów.

Tab. 6. Import wybranych owoców i ich przetworów

Wyszczególnienie	2017												2018 ^a								X X 2017 (%)
	VIII	IX	X	XI	XII	I-XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X					
Owoce świeże	190 319	150 186	143 188	148 420	165 066	1 760 453	134 028	108 254	140 769	113 570	136 323	133 263	158 112	161 662	109 816	116 441	81				
Banany	33 585	45 410	43 921	40 020	34 120	481 842	36 911	30 249	49 298	40 465	50 419	42 625	41 055	38 311	34 186	45 312	103				
Owoce cytrusowe	16 214	19 005	33 578	61 486	98 292	502 217	66 814	51 384	59 804	35 454	24 514	16 811	14 254	15 931	18 091	29 622	88				
Brzoskwinie i nekt.	43 855	22 590	2 783	44	255	147 880	154	99	261	213	3 935	16 625	27 381	28 056	13 243	2 181	78				
Winogrona	20 205	19 338	16 810	10 865	4 512	108 771	3 545	4 309	5 177	5 170	6 571	3 165	8 613	19 116	15 594	13 434	80				
Arbuzy	42 861	5 684	1 380	913	516	150 665	596	573	908	3 997	19 514	30 230	44 468	38 426	7 799	1 366	99				
Jablka	1 180	4 889	10 439	3 136	799	26 897	997	930	718	696	691	693	793	398	1 596	826	8				
Przetwory razem	38 430	44 733	48 588	51 278	40 794	451 480	42 281	31 979	38 490	34 126	35 101	37 099	37 851	36 268	35 437	40 214	83				
Soki zagęszczone	13 516	17 151	22 148	25 048	20 508	185 809	22 442	10 217	12 539	13 154	13 900	15 282	13 415	14 583	13 239	16 508	75				
-sok pomarańczowy	2 627	2 198	1 970	3 144	2 892	28 214	2 363	2 408	3 232	2 342	3 096	3 219	2 537	2 568	3 093	2 451	124				
Mrożonki	11 621	13 132	9 151	7 543	5 760	95 992	5 864	7 510	8 066	7 922	8 582	9 818	10 370	9 460	8 868	8 831	97				
Susze	1 443	1 568	2 545	2 601	2 244	18 629	1 791	1 682	1 436	800	747	994	1 644	1 583	1 975	2 731	107				
Dżemy	901	1 311	1 405	1 061	1 197	14 578	833	995	1 362	1 421	1 352	1 481	1 057	1 418	1 393	1 313	93				
Przetwory puszkow.	10 854	11 399	13 054	14 791	10 844	134 253	11 000	11 356	14 958	10 719	10 418	9 350	11 195	9 091	9 685	10 551	81				
-ananasy	1 772	1 321	1 375	1 699	1 827	21 284	11 000	11 356	14 958	10 719	10 418	9 350	11 195	9 091	9 685	10 551	767				
-brzoskwinie	1 330	2 114	2 356	4 302	2 925	25 688	1 779	1 819	3 729	1 501	1 557	1 450	1 381	2 002	1 262	1 687	72				
Owoce świeże	145 231	127 799	129 661	139 937	147 994	1 567 357	126 543	112 248	146 494	117 098	150 152	122 656	129 764	138 614	114 481	119 324	92				
Banany	16 950	20 910	22 459	21 825	21 379	280 994	24 205	21 415	34 563	24 702	26 798	19 478	20 803	19 874	17 163	23 209	103				
Owoce cytrusowe	17 408	18 121	29 022	45 532	67 729	396 337	49 123	38 894	47 216	28 215	25 743	18 437	16 681	19 284	17 985	23 451	81				
Brzoskwinie i nekt.	31 760	14 918	1 967	72	384	111 807	332	266	622	439	6 587	17 668	23 656	24 007	12 684	1 767	90				
Winogrona	19 944	19 117	20 066	15 990	8 871	139 220	7 762	8 672	9 586	9 161	11 558	5 125	11 543	18 295	15 750	15 118	75				
Arbuzy	10 826	1 330	618	727	402	48 229	407	627	1 007	3 679	13 289	13 604	10 971	13 160	3 012	788	127				
Jablka	966	1 762	3 053	1 594	820	14 064	894	844	666	730	998	934	1 095	552	834	569	19				
Przetwory razem	61 078	63 233	74 488	82 779	66 012	692 494	63 426	51 105	60 914	51 942	57 986	58 311	62 800	60 070	58 036	62 724	84				
Soki zagęszczone	18 307	19 032	29 345	37 338	28 773	243 175	29 530	14 267	18 949	17 242	20 566	21 760	19 768	21 014	17 921	20 861	71				
-sok pomarańczowy	4 653	3 992	3 606	5 962	5 556	52 929	4 442	4 317	6 025	4 093	5 864	6 171	4 708	5 036	6 412	5 134	142				
Mrożonki	20 018	18 697	14 783	12 662	9 069	149 812	9 725	12 305	12 888	12 289	13 142	14 484	19 447	16 052	13 915	14 353	97				
Susze	3 704	4 318	6 449	7 573	6 300	55 049	5 171	5 234	4 874	2 923	3 357	3 221	4 615	5 068	5 783	7 521	117				
Dżemy	1 856	2 616	2 879	2 119	2 631	28 251	1 703	2 078	2 513	2 646	2 589	2 914	2 292	2 387	3 012	2 637	92				
Przetwory puszkow.	16 882	18 220	20 485	22 651	18 820	211 628	16 776	16 915	21 414	16 609	18 051	15 589	16 338	15 261	16 973	16 673	81				
-ananasy	2 009	1 593	1 447	1 915	1 835	24 649	16 776	16 915	21 414	16 609	18 051	15 589	16 338	15 261	16 973	16 673	1152				
-brzoskwinie	1 092	1 650	1 857	3 448	2 263	20 388	1 379	1 453	3 079	1 265	1 276	1 116	1 048	1 609	1 007	1 299	70				

^a dane nieostateczne

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 7. Średnie miesięczne ceny eksportowe wybranych owoców i ich przetworów (EUR/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Truskawki	Porzeczki czarne	Maliny	Wiśnie	Mrożone truskawki	Mrożone wiśnie	Zagęszcz. sok jabłkowy	Truskawki w puszkach	Wiśnie w puszkach
2017 IX	0,43	0,57	3,16	0,46	1,77	1,72	1,79	1,39	1,15	1,48	1,49
X	0,39	0,51	3,60	0,44	2,13	1,74	1,76	1,54	1,27	1,72	1,36
XI	0,42	0,43	2,61	0,48	2,40	0,79	1,82	1,81	1,42	1,73	1,58
XII	0,43	0,33	2,10	0,39	1,46	1,30	1,83	1,64	1,58	1,54	1,87
2017 I-XII	0,34	0,44	1,30	0,43	1,71	1,35	1,54	0,95	1,08	1,63	1,32
2018 I	0,45	0,33	2,50	0,79	2,04	1,81	1,85	1,73	1,72	1,66	2,00
II	0,47	0,32	0,80	0,47	2,04	2,11	1,86	1,37	1,72	1,63	1,77
III	0,47	0,28	1,00	0,43	2,59	2,23	1,84	1,39	1,82	1,92	1,86
IV	0,51	0,32	1,95	0,69	1,92	2,12	1,80	1,62	1,60	1,92	1,72
V	0,51	0,49	1,86	0,61	1,48	1,18	1,81	1,59	1,79	1,80	1,93
VI	0,48	0,60	1,13	0,47	1,18	0,67	1,55	1,32	1,63	1,60	1,72
VII	0,51	0,77	3,02	0,42	1,08	0,59	1,64	0,89	1,58	2,42	1,31
VIII	0,35	0,55	3,24	0,28	1,34	0,78	1,66	0,86	1,59	1,69	1,34
IX	0,34	0,50	3,72	0,97	1,70	0,73	1,72	0,83	1,22	1,64	0,98
X	0,32	0,42	0,89	0,42	1,95	1,44	1,73	0,98	0,93	1,86	1,54
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>X 2018</u> <u>IX 2018</u>	94	84	24	43	115	197	101	118	76	113	157
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>	82	82	25	95	92	83	98	64	73	108	113

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 8. Średnie miesięczne ceny hurtowe wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	-Cortland	-Jonagold	-Lobo	-Szampion	Gruszki	Truskawki	Wiśnie	Czereśnie	Śliwki	Banany	Cytryny	Mandarynki	Pomarańcze	Winogrona
2017 X	2,32	-	2,36	2,35	2,33	3,87	15,17	-	-	6,37	3,67	5,81	6,15	5,23	6,62
XI	2,33	-	2,36	2,36	2,32	4,00	13,63	-	-	6,50	3,86	5,90	4,97	4,92	9,80
XII	2,27	-	2,29	2,28	2,27	3,67	-	-	-	-	4,19	5,76	4,60	4,44	11,74
2017 I-XII	1,95	1,46	1,92	1,95	1,91	3,94	11,68	8,41	11,77	5,35	4,14	6,01	5,84	4,83	10,20
2018 I	2,60	-	2,60	2,63	2,60	3,98	-	-	-	-	4,48	5,43	5,34	4,32	14,66
II	2,75	-	2,77	2,78	2,75	3,78	-	-	-	-	5,42	5,43	5,67	4,09	13,88
III	2,97	-	2,98	2,99	2,97	4,08	-	-	-	-	5,66	5,68	6,34	4,35	13,40
IV	3,10	-	3,10	3,12	3,10	4,22	-	-	-	-	5,08	5,41	6,43	4,54	11,85
V	2,92	-	2,95	2,90	2,90	4,23	12,56	-	-	-	3,91	8,53	6,55	4,35	11,47
VI	2,76	-	2,78	2,77	2,75	4,37	6,31	4,45	6,49	4,50	3,80	9,54	6,16	4,49	12,33
VII	2,52	-	-	-	-	3,96	9,94	3,24	8,69	2,97	3,51	7,89	6,65	4,42	9,42
VIII	1,67	-	-	-	-	2,76	8,41	2,94	18,33	1,55	3,42	8,75	6,87	4,41	7,82
IX	1,31	-	1,33	1,32	1,30	2,41	11,21	-	-	1,47	3,67	8,57	7,38	5,62	6,22
X	1,11	-	1,13	1,13	1,10	2,47	14,00	-	-	2,02	3,58	5,96	6,66	5,01	6,91
XI	1,07	-	1,09	1,10	1,05	2,59	21,45	-	-	3,01	3,39	5,11	4,81	4,91	7,65
XII	1,14	-	1,12	1,15	1,13	2,80	-	-	-	-	3,60	5,16	4,99	4,62	9,90
-Wskaźniki zmian cen (%)															
<u>XII 2018</u> <u>XI 2018</u>	107	x	103	105	108	108	x	x	x	x	106	101	104	94	129
<u>XII 2018</u> <u>XII 2017</u>	50	x	49	50	50	76	x	x	x		86	90	108	104	84

Źródło: Notowania ZSIR MRiRW.

Tab. 9. Średnie miesięczne ceny zbytu przetworów owocowych (zł/kg)

Miesiące	Dżem z czarnej porzeczki	Dżem truskawkowy	Sok jablkowy ^a	Sok pomarańczowy ^a
2017 IX	7,73	8,17	2,21	2,82
X	7,60	8,10	2,31	2,87
XI	7,63	8,30	2,48	2,82
XII	7,67	8,33	2,59	2,79
2017 I-XII	7,41	7,91	2,29	2,81
2018 I	7,97	8,40	2,42	2,71
II	7,73	8,56	2,43	2,69
III	7,93	8,53	2,42	2,63
IV	7,93	8,50	2,40	2,66
V	7,63	8,43	2,43	2,64
VI	7,80	8,43	2,43	2,64
VII	7,63	8,27	2,43	2,66
VIII	7,70	8,27	2,46	2,68
IX	7,90	8,30	2,47	2,68
X	8,10	8,40	2,40	2,70
XI	8,00	8,40	2,18	2,69
Wskaźniki zmian cen (%)				
<u>XI 2018</u> X 2018	99	100	91	100
<u>XI 2018</u> XI 2017	105	101	88	95

^a w zł/l

Źródło: Dane GUS.

Tab. 10. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych owoców (zł/kg)

Miesiące	Jabłka	Gruszki	Śliwki	Czereśnie	Truskawki	Maliny	Winogrona	Banany	Pomarańcze	Cytryny	Mandarynki
2017 IX	3,56	6,06	6,30	-	-	24,04	7,30	4,25	6,69	8,33	8,48
X	3,53	5,92	7,55	-	-	-	8,26	4,41	6,67	7,70	7,93
XI	3,58	5,92	-	-	-	-	10,43	4,59	6,14	7,71	6,25
XII	3,59	5,91	-	-	-	-	12,80	4,69	5,39	7,52	5,26
2017 I-XII	3,08	6,07	7,04	17,70	13,11	30,26	11,94	4,81	5,80	7,68	7,21
2018 I	3,61	6,00	-	-	-	-	16,56	4,93	5,43	7,33	5,70
II	3,71	6,00	-	-	-	-	16,21	5,64	5,41	7,32	6,25
III	3,81	6,05	-	-	-	-	14,89	5,80	5,47	7,21	6,54
IV	3,91	6,17	-	-	-	-	13,88	5,72	5,30	7,35	6,77
V	4,01	6,39	-	-	14,73	-	13,79	4,99	5,54	8,68	7,03
VI	4,03	8,42	-	10,78	8,26	33,82	14,03	4,63	5,56	10,52	7,13
VII	3,99	6,62	5,48	11,57	13,68	23,06	11,58	4,35	5,78	10,18	7,83
VIII	3,27	5,50	3,45	-	13,83	24,36	8,22	4,17	6,21	10,53	8,29
IX	2,71	4,45	2,89	-	-	26,86	7,11	4,37	6,26	10,68	8,90
X	2,38	4,43	3,77	-	-	-	7,85	4,44	6,18	7,98	8,54
XI	2,17	4,53	-	-	-	-	8,87	4,34	5,80	7,05	6,05
Wskaźniki zmian cen (%)											
<u>XI 2018</u> X 2018	91	102	x	x	x	x	113	98	94	88	71
<u>XI 2018</u> XI 2017	61	77	x	x	x	x	85	95	94	91	97

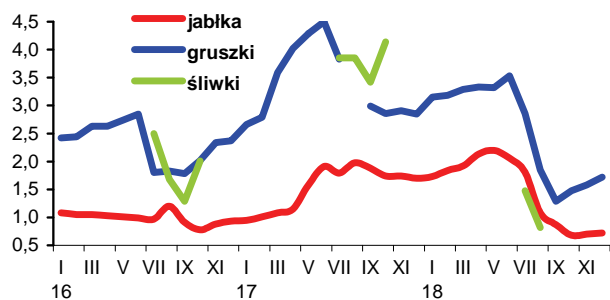
Źródło: Dane GUS.

Tab. 11. Średnie miesięczne ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych (zł/kg)

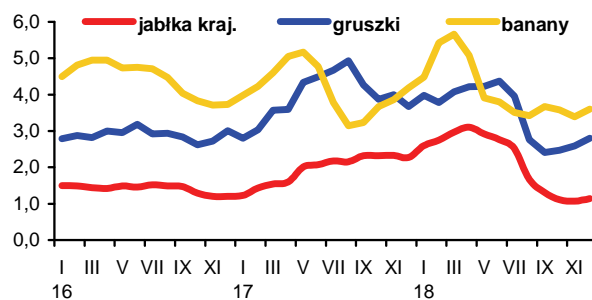
Miesiące	Dżemy	Sok jabłkowy	Sok pomarańczowy	Truskawki mrożone	Ananasy w puszkach	Brzoskwinie w puszkach
2017 IX	13,64	3,58	4,26	15,64	9,22	6,58
X	13,81	3,62	4,26	16,22	9,12	6,56
XI	13,61	3,62	4,24	16,22	9,06	6,48
XII	13,64	3,60	4,15	16,46	8,88	6,25
2017 I-XII	13,52	3,60	4,25	15,64	9,07	6,48
2018 I	13,61	3,67	4,25	16,80	8,96	6,36
II	13,78	3,73	4,36	16,58	9,02	6,35
III	13,75	3,73	4,32	16,70	8,92	6,36
IV	13,81	3,75	4,30	16,86	8,96	6,42
V	13,89	3,85	4,40	16,72	8,90	6,45
VI	13,92	3,84	4,42	16,72	8,84	6,39
VII	13,89	3,85	4,44	16,78	8,84	6,46
VIII	13,89	3,87	4,45	16,92	8,64	6,35
IX	13,86	3,82	4,31	17,20	8,90	6,40
X	13,78	3,91	4,46	17,56	8,78	6,42
XI	13,97	3,85	4,43	17,46	8,80	6,48
Wskaźniki zmian cen (%)						
<u>XI 2018</u> X 2018	101	98	99	99	100	101
<u>XI 2018</u> XI 2017	103	106	104	108	97	100

Źródło: Dane GUS.

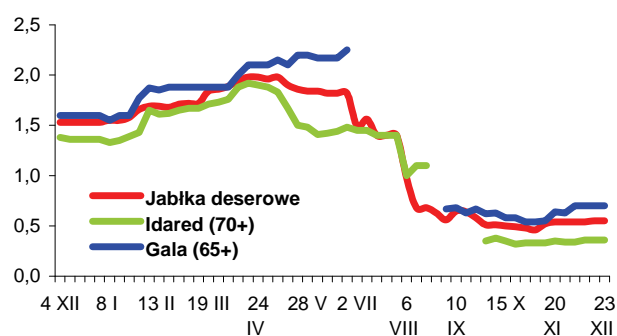
Rys. 1. Ceny skupu owoców w spółdzielniach ogrodniczych w latach 2016-2018 (zł/kg)

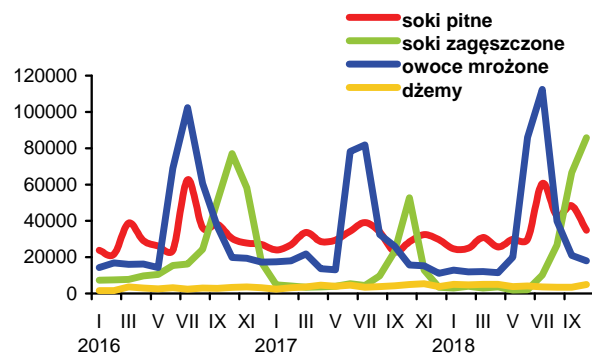
Rys. 2. Ceny hurtowe owoców w latach 2016-2018 (zł/kg)

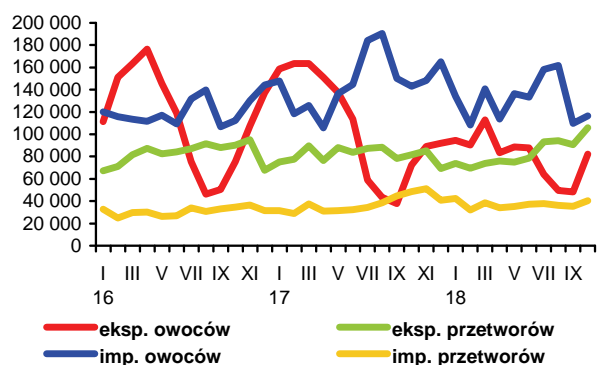
Rys. 3. Ceny skupu jabłek deserowych przeznaczonych na eksport w okresie od XII 2017 r. do XII 2018 r. (zł/kg)

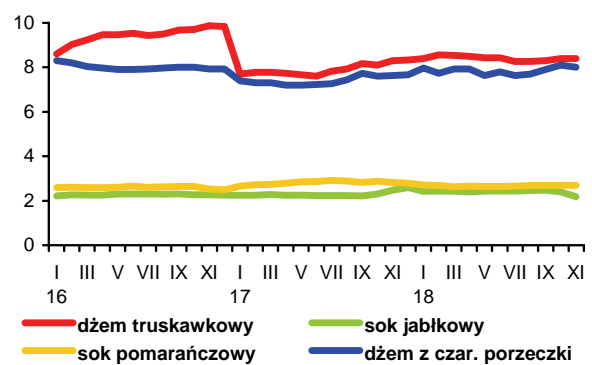
Rys. 4. Produkcja wybranych przetworów owocowych w latach 2016-2018 (tony)

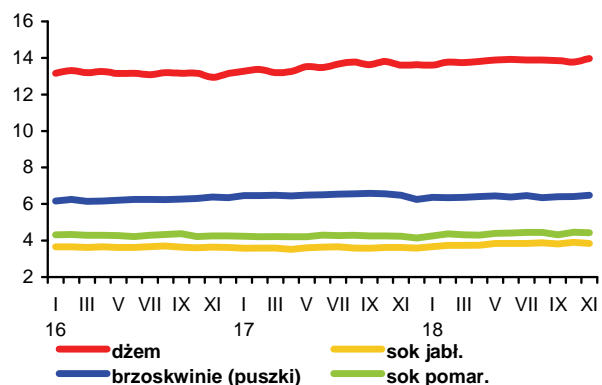
Rys. 5. Handel owocami i ich przetworami w latach 2016-2018 (tony)

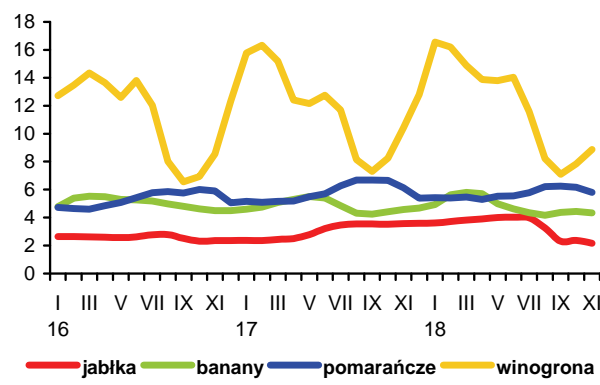
Rys. 6. Ceny zbytu wybranych przetworów owocowych w latach 2016-2018 r. (zł/kg)

Rys. 7. Ceny detaliczne wybranych przetworów owocowych w latach 2016-2018 (zł/kg)

Rys. 8. Ceny detaliczne wybranych owoców w latach 2016-2018 (zł/kg)

W grudniu 2018 r. odnotowano dalszy spadek cen trwałych artykułów mleczarskich na giełdach Europy Zachodniej. Jedynie ceny odtłuszczonego mleka w proszku (OMP) były o 5,9% wyższe niż w listopadzie, ale pozostały na relatywnie niskim poziomie (1688 EUR/t). Masło potaniało o 2,5% do 4353 EUR/t, a pełne mleko w proszku (PMP) o 0,7% do 2708 EUR/t. Ceny zbytu sera Cheddar w UE-28 spadły średnio o 2,5% do 3117 EUR/t. Z uwagi na wzrost produkcji mleka i jego przetworów na świecie oraz duże zapasy chudego mleka w proszku w krajach unijnych, w 2018 r. średni poziom cen podstawowych produktów mlecznych w Europie był niższy niż w 2017 r. Średnioroczne ceny OMP spadły o 15,0%, PMP o 6,8%, sera Cheddar o 3,9%, a masła o 1,9%¹.

Na rynku krajowym, w związku z sezonowym spadkiem skupu, w listopadzie 2018 r. ceny mleka surowego wzrosły do 140,14 zł/hl, tj. o 2,2% w porównaniu z październikiem, przy zmniejszeniu dostaw o 4,3% do 898,6 mln l. W okresie styczeń-listopad ub.r. mleczarnie zakupiły łącznie 10,63 mld l mleka, tj. o 2,4% więcej niż w takim samym okresie 2017 r., a przeciętny poziom cen skupu obniżył się o 2,5% do 133,57 zł/hl. Towarzyszył temu spadek średniego poziomu targowiskowych cen jałówek 1 rocznych o 1,7% do 2208 zł/szt. Ceny krów dojnych wzrosły średnio o 0,3% do 3052 zł/szt.

Ceny zbytu większości produktów mlecznych w listopadzie ub.r. były niższe niż w październiku. Pod wpływem spadku cen światowych obniżyły się ceny najważniejszych dla krajowego eksportu produktów trwałych, z wyjątkiem mleka w proszku. Chude mleko w proszku podrożało o 2,4% w skali miesiąca, a pełne o 0,1%. Masło w blokach potaniało o 2,6%, a konfekcjonowane i z dodatkiem oleju odpowiednio o 2,2 i 1,8%. Zmiany cen serów dojrzewających były różnokierunkowe. Spadły ceny sera edamskiego (o 0,7%) i morskiego (o 0,2%), a wzrosły – sera gouda (o 0,6%). Spośród przetworów świeżych najbardziej potaniało tłuste i półtłuste mleko UHT (o 1,9-3,9%), serki homogenizowane i twarogowe (o 1,0-2,0%), śmietana o zawartości 30 i 12% tłuszczu (o 1,0-1,4%) oraz jogurt owocowy (o 1,0%), przy wzroście cen jogurtu naturalnego o 1,2%. W okresie styczeń-listopad 2018 r. przeciętny poziom cen zbytu większości produktów mlecznych był wyższy niż w takim samym okresie 2017 r. Wyższe były głównie ceny śmietany (o 9,4-11,8%), jogurtu naturalnego (o 7,1%) oraz masła (o 2,2-5,4%), przy wyraźnie niższych cenach chudego mleka w proszku (o 21,3%) i serów dojrzewających (o 6,6-9,3%).

Na rynku detalicznym przeciętny poziom cen przetworów mlecznych (bez masła) w listopadzie 2018 r. nie zmienił się w porównaniu z miesiącem poprzednim. Złożyły się na to różnokierunkowe zmiany cen poszczególnych grup przetworów. Wzrosły ceny mleka zagęszczonego i w proszku

(o 1,3%), napojów i deserów mlecznych (o 0,5%) oraz śmietany (o 0,2%), natomiast spadły ceny świeżego mleka pitnego (o 0,5%) oraz serów dojrzewających i topionych (o 0,1%), przy stabilizacji cen jogurtów i twarogów. Pod wpływem spadku cen zbytu, masło potaniało o 0,8%. W okresie jedenastu miesięcy 2018 r. przeciętny poziom cen detalicznych przetworów mlecznych i masła był odpowiednio o 3,3 i 14,2% wyższy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

W okresie styczeń-październik 2018 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r., zakłady mleczarskie zwiększyły produkcję wielu grup artykułów, w następstwie wzrostu skupu mleka o 2,4% oraz zwiększenia importu mleka i śmietany do przetwórstwa o 10,4%. Wzrosła produkcja napojów mlecznych innych niż jogurty (o 9,2%), mleka zagęszczonego (o 6,0%), masła i tłuszczów mlecznych (o 5,7%), serów dojrzewających (o 4,5%), śmietany (o 3,7%) oraz twarogów (o 2,8%). Wzrost produkcji masła oraz serów dojrzewających i twarogów skutkowało zwiększeniem produkcji chudego mleka w proszku (o 13,5%) i suszonej serwatki (o 12,4%). Zmniejszyła się natomiast produkcja pełnego mleka w proszku (o 13,2%), pozostałych serów (o 1,9-3,9%), mleka płynnego (o 1,2%) oraz jogurtów (o 0,6%).

W wyniku wzrostu produkcji eksport artykułów mleczarskich w analizowanym okresie zwiększył się o 9,0% do 3,80 mld l w ekwiwalencie mleka surowego. Zwiększył się wywóz wszystkich przetworów (z wyjątkiem kazeiny), w tym najbardziej chudego mleka w proszku (o 28,0%), lodów (o 11,0%) i masła (o 10,2%), przy wzroście eksportu serów i twarogów o 5,1%, jogurtów i innych napojów mlecznych o 4,5% i nieznacznym wzroście suszonej serwatki. Zwiększył się również import (o 7,6% do 1,57 mld l) i w rezultacie nadwyżka eksportu nad importem wzrosła o 10,0% do 2,23 mld l w przeliczeniu na mleko surowe.

Wartościowe wyniki handlu zagranicznego były mniej korzystne, z powodu niższych niż przed rokiem cen transakcyjnych większości produktów mlecznych. Wpływy z eksportu wzrosły o 0,7% do 1,89 mld EUR, a wydatki na import o 0,1% do 0,83 mld EUR, wobec czego dodatnie saldo obrotów zwiększyło się o 1,2% do 1,06 mld EUR.

1. Dairy Economic Consulting, CLAL, www.clal.it (odczyt: 04.01.2019).

Teresa Zdziarska

Tab.1. Skup mleka surowego

Miesiące	Ilość mleka skupionego mln l	Cena skupu mleka	
		średnia (zł/100 l)	o standardowych parametrach (zł/100 kg)
2016 I-XII	10 809,6	110,76	.
2017 I-XII	11 312,9	139,05	.
2017 IX	915,9	144,95	143,80
X	913,6	148,42	146,97
XI	872,0	151,24	151,40
XII	931,5	152,49	151,58
2018 I	960,1	142,12	141,67
II	883,0	135,24	137,26
III	984,0	134,20	136,38
IV	981,2	132,17	134,00
V	1 048,7	129,20	131,33
VI	1 002,6	128,52	130,77
VII	1 008,2	129,30	131,53
VIII	977,2	129,83	131,63
IX	935,4	132,77	135,85
X	938,7	137,15	140,12
XI	898,6	140,14	141,40
Wskaźnik zmian w %			
<u>XI 2018</u> X 2018	95,7	102,2	100,9
<u>XI 2018</u> XI 2017	103,1	92,7	93,4

Źródło: Dane GUS i ZSRIR-MRiRW.

Tab.2. Produkcja wyrobów mlecznych^a (tys. ton i mln litrów)

Miesiące	Mleko przetworzone (mln l)	Mleko w proszku		Jogurt (mln l)	Śmietana (mln l)	Masło	Sery	
		chude	pełne				świeże	dojrzewające
2016 I-XII	3 143,2	153,9	35,3	378,2	343,8	202,5	441,0	321,2
2017 I-XII	3 239,2	145,2	34,4	359,7	367,1	209,9	451,0	330,8
2017 IX	266,5	10,2	2,4	27,4	29,8	16,4	36,2	27,6
X	268,7	8,1	2,2	29,4	30,6	17,6	38,4	27,5
XI	250,8	8,9	1,9	27,5	27,6	17,3	39,1	27,9
XII	282,2	13,9	2,6	23,0	28,6	18,8	35,7	28,3
2018 I	273,9	14,1	3,1	29,9	30,7	21,1	38,3	28,0
II	248,7	12,9	3,2	27,6	28,8	19,5	37,6	27,0
III	273,9	14,3	3,1	31,9	33,5	19,4	44,2	29,0
IV	272,2	14,9	2,2	29,7	31,1	18,5	36,0	29,2
V	281,9	17,3	4,3	34,5	35,0	18,7	40,4	30,6
VI	255,5	16,8	2,2	33,1	35,8	17,8	36,3	27,8
VII	270,1	15,7	2,0	30,0	33,3	17,4	37,1	28,9
VIII	271,9	12,5	1,6	33,6	30,9	17,3	38,8	29,8
IX	263,6	10,8	1,9	26,8	31,8	16,3	36,9	27,6
X	261,0	9,8	2,3	30,3	31,9	17,7	41,0	29,1
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)								
<u>X 2018</u> IX 2018	99,0	90,8	120,5	113,0	100,3	108,7	111,0	105,4
<u>X 2018</u> X 2017	97,1	120,9	103,1	103,0	104,0	100,7	106,7	106,0

^a dane dotyczą przedsiębiorstw zatrudniających 50 i więcej pracowników

Źródło: Dane GUS.

Tab.3. Ceny producentów (z VAT) wybranych wyrobów mlecznych (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku (1 kg)		Masło świeże i chłodnicze do 85% tł. (1 kg)		Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (1 l)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. gouda (1 kg)
	w folii	UHT	chude	pełne	w blokach	konfekcjonowane				
2017 IX	1,94	2,09	8,02	14,19	26,80	27,60	1,01	6,43	10,20	15,47
X	1,96	2,11	7,69	14,27	25,55	27,23	1,03	6,60	10,31	15,36
XI	1,96	2,11	7,47	13,84	23,88	25,87	1,05	6,59	10,31	14,96
XII	1,95	2,10	7,05	13,26	22,11	24,52	1,03	6,56	10,23	14,41
2018 I	1,94	2,09	6,58	12,99	18,73	21,32	1,04	6,52	10,22	13,48
II	1,94	2,07	6,45	12,56	19,09	20,98	1,02	6,45	10,27	13,55
III	1,94	2,05	6,22	12,58	19,89	22,00	1,03	6,45	10,26	13,37
IV	1,94	2,02	6,17	12,52	20,81	22,39	1,00	6,46	10,32	12,89
V	1,93	2,01	6,23	12,53	23,43	24,11	1,01	6,49	10,35	13,12
VI	1,93	2,01	6,43	12,65	24,53	25,70	0,99	6,63	10,36	13,41
VII	1,94	2,05	6,56	12,77	24,52	25,78	1,00	6,66	10,30	13,78
VIII	1,94	2,06	6,53	13,16	24,28	25,72	1,01	6,73	10,30	14,02
IX	1,95	2,06	6,59	13,41	24,37	26,00	1,00	6,76	10,31	14,43
X	1,96	2,07	6,73	13,44	22,77	24,80	1,00	6,86	10,35	14,51
XI	1,97	2,03	6,89	13,46	22,17	24,26	0,99	6,85	10,33	14,59
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2018</u> <u>X 2018</u>	100,5	98,1	102,4	100,1	97,4	97,8	99,0	99,9	99,8	100,6
<u>XI 2018</u> <u>XI 2017</u>	100,5	96,2	92,2	97,3	92,8	93,8	94,3	103,9	100,2	97,5

Źródło: Dane GUS i ZSRIR.
Tab.4. Ceny detaliczne wybranych wyrobów mlecznych (zł)

Miesiące	Mleko przetworzone 3,2-3,5% tł. (1 l)		Mleko w proszku „Bebiko 2” (350 g)	Mleko zagęszcz., niesłodz. (400 g)	Masło Ekstra konfekcj. (200 g)	Kefir (400 g)	Jogurt owocowy (150 g)	Śmietana 18% tł. (200 g)	Twaróg tłusty (1 kg)	Ser dojrzew. gouda (1 kg)
	paster.	UHT								
2017 IX	2,59	2,80	16,30	3,51	6,80	2,03	1,29	1,77	14,09	21,36
X	2,60	2,80	16,36	3,45	7,08	2,05	1,28	1,81	14,04	21,38
XI	2,63	2,77	16,14	3,52	7,00	2,08	1,31	1,83	14,17	21,49
XII	2,64	2,78	16,22	3,52	6,75	2,08	1,33	1,83	14,08	21,52
2018 I	2,65	2,78	16,22	3,52	6,35	1,98	1,33	1,82	14,20	21,21
II	2,62	2,77	16,31	3,54	5,95	1,97	1,35	1,81	14,01	20,75
III	2,61	2,76	16,43	3,53	5,91	1,99	1,35	1,82	14,06	20,69
IV	2,63	2,75	16,33	3,49	5,91	1,99	1,35	1,81	14,10	20,65
V	2,64	2,75	16,59	3,51	5,99	1,97	1,35	1,82	14,11	20,48
VI	2,63	2,74	16,66	3,53	6,47	1,97	1,34	1,82	14,07	20,42
VII	2,65	2,74	16,63	3,55	6,64	1,97	1,36	1,83	14,04	20,39
VIII	2,64	2,72	16,48	3,54	6,66	1,98	1,35	1,85	14,07	20,22
IX	2,66	2,72	16,45	3,57	6,63	1,99	1,34	1,85	14,23	20,51
X	2,64	2,73	16,38	3,52	6,68	2,02	1,33	1,84	14,09	21,02
XI	2,65	2,71	16,67	3,54	6,60	2,04	1,34	1,85	14,08	20,95
Wskaźnik zmian w %										
<u>XI 2018</u> <u>X 2018</u>	100,4	99,3	101,8	100,6	98,8	101,0	100,8	100,5	99,9	99,7
<u>XI 2018</u> <u>XI 2017</u>	100,8	97,8	103,3	100,6	94,3	98,1	102,3	101,1	99,4	97,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Eksport i import produktów mlecznych (tys. ton)

Miesiące	Eksport						Import					
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka
2016 I-XII	107,9	234,8	45,2	607,1	92,6	222,3	116,6	88,4	16,7	254,0	63,3	61,1
2017 I-XII	125,0	246,4	61,2	662,2	99,3	218,2	98,5	95,1	20,7	205,8	73,0	89,7
2017 IX	7,5	21,0	4,8	54,6	8,2	16,7	6,0	7,5	2,0	17,8	6,5	5,5
X	8,3	20,0	5,0	54,7	8,0	18,0	6,1	8,9	1,8	15,1	6,2	4,5
XI	9,4	20,2	4,6	52,4	7,8	18,0	8,5	9,2	2,1	19,5	6,8	3,7
XII	7,4	18,2	3,8	52,8	6,4	15,9	12,1	8,1	1,8	13,7	4,9	4,4
2018 I	11,2	21,6	7,4	56,8	8,2	20,9	8,4	8,2	1,4	14,2	6,3	7,9
II	9,3	19,9	7,3	49,0	7,9	18,1	8,7	6,1	1,4	20,9	5,8	6,0
III	13,0	23,6	6,8	56,8	8,5	16,7	10,1	8,1	2,3	18,9	6,8	9,3
IV	15,4	21,8	6,4	57,7	8,2	18,8	10,1	7,0	2,0	18,6	6,0	9,0
V	11,9	23,8	5,9	54,8	9,5	19,8	10,7	7,2	1,8	20,6	6,8	11,9
VI	17,3	21,9	5,0	57,5	9,3	20,5	7,8	7,6	1,9	20,5	6,5	10,0
VII	19,1	22,7	5,3	58,1	10,0	18,3	8,5	8,0	1,7	17,9	5,6	8,2
VIII	15,0	21,5	5,4	54,4	10,0	18,5	7,7	8,0	2,0	22,2	6,5	8,4
IX	12,0	21,0	4,4	54,0	8,7	16,5	7,0	7,5	1,5	19,3	5,7	8,4
X	14,3	20,9	4,3	58,7	8,5	17,4	5,0	8,5	1,3	17,6	6,4	3,5
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)												
<u>X 2018</u> <u>IX 2018</u>	118,8	99,1	97,4	108,7	97,2	105,2	71,6	113,4	87,0	91,4	112,4	41,2
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>	170,9	104,3	85,3	107,3	106,0	96,7	81,7	95,6	73,3	116,9	104,0	77,0

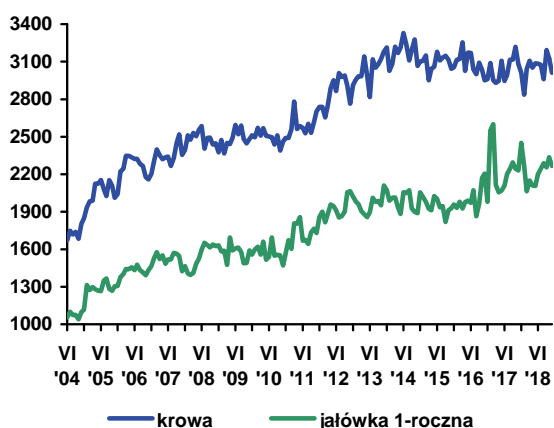
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF.

Tab. 6. Ceny w eksporcie i imporcie produktów mlecznych (EUR/t)

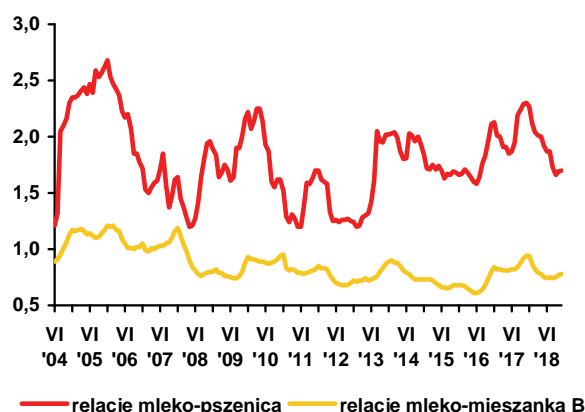
Miesiące	Eksport						Import					
	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka	mleko w proszku	sery i twarogi	masło i tłuszcze mleczne	mleko płynne i śmietana	jogurty i napoje mleczne	serwatka
2016 I-XII	1 755	2 663	2 901	461	1 110	675	1 992	3 252	3 698	504	1 148	491
2017 I-XII	2 020	3 031	4 666	620	1 205	997	1 637	3 506	5 352	787	1 144	548
2017 IX	1 826	3 188	5 723	708	1 221	1 006	1 886	3 735	6 221	906	1 109	623
X	1 908	3 162	5 561	664	1 224	910	2 013	3 471	8 890	936	1 167	759
XI	1 500	3 057	4 992	641	1 231	844	1 792	3 502	5 750	892	1 167	845
XII	1 739	2 990	4 671	590	1 224	722	1 275	3 305	5 701	798	1 173	691
2018 I	1 378	2 918	4 045	545	1 249	797	1 146	3 358	5 566	905	1 105	484
II	1 596	2 930	4 196	542	1 287	780	1 251	3 559	5 017	621	1 106	558
III	1 547	2 981	4 460	593	1 299	787	1 481	3 589	4 951	647	1 145	485
IV	1 519	2 903	4 554	569	1 228	744	1 185	3 732	5 134	635	1 090	479
V	1 611	3 001	5 128	625	1 198	817	1 219	3 731	5 254	689	1 152	382
VI	1 598	2 995	5 290	635	1 161	841	1 442	3 604	5 610	777	1 073	447
VII	1 596	3 022	5 211	621	1 165	832	1 508	3 597	6 009	647	1 077	432
VIII	1 549	3 049	5 169	553	1 175	849	1 652	3 613	5 722	722	1 112	449
IX	1 609	3 074	5 179	667	1 225	931	2 155	3 677	5 938	644	1 123	423
X	1 650	3 095	5 010	553	1 258	909	1 965	3 666	6 141	732	1 186	640
Wskaźnik zmian w % (liczony na podstawie danych o większym stopniu dokładności)												
<u>X 2018</u> <u>IX 2018</u>	102,5	100,7	96,7	82,9	102,7	97,6	91,2	99,7	103,4	113,7	105,6	151,3
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>	86,5	97,9	90,1	83,3	102,8	99,9	97,6	105,6	69,1	78,2	101,6	84,3

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie wstępnych danych MF.

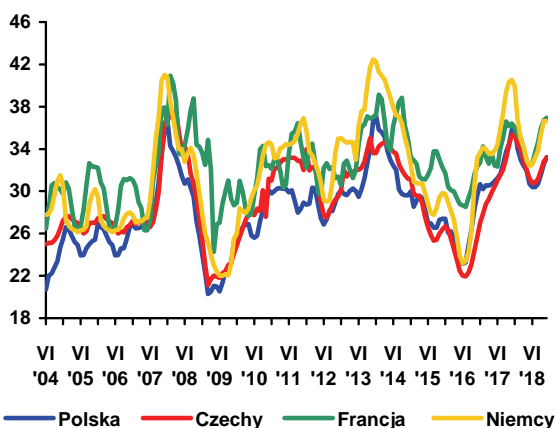
Rys. 1. Przeciętne ceny targowiskowe (zł/szt.)

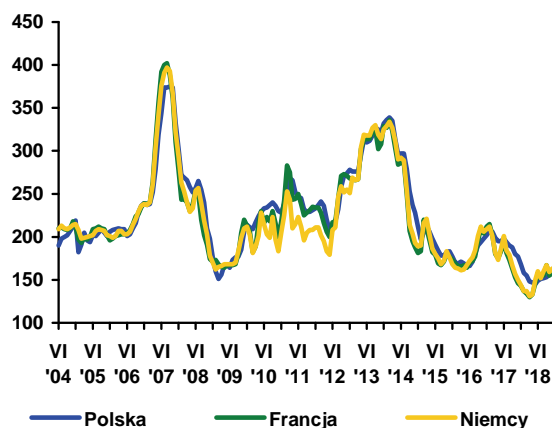
Rys. 2. Ceny mleka wyrażone w kg pszenicy oraz mieszanki B

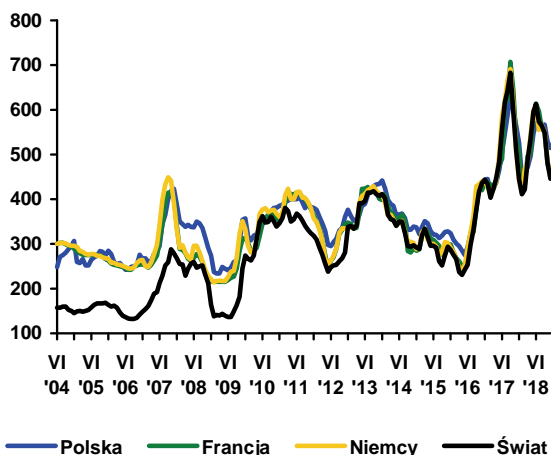
Rys. 3. Ceny skupu mleka surowego (EUR/100 kg)

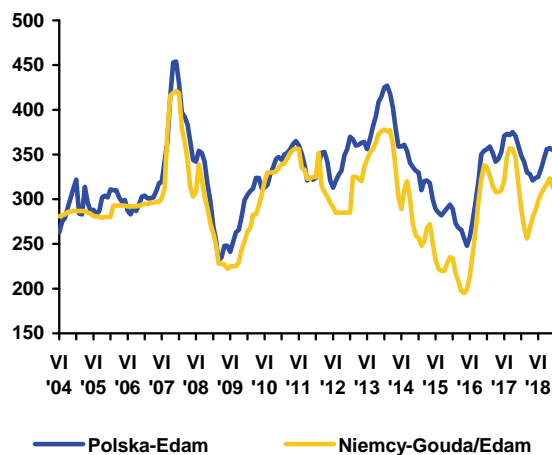
Rys. 4. Ceny zbytu mleka odtłuszczonego w proszku (EUR/100 kg)

Rys. 5. Ceny zbytu masła w blokach (EUR/100 kg)

Rys. 6. Ceny zbytu serów dojrzewających (EUR/100 kg)

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, ZSRIR, Komisji Europejskiej, Dairy Markets i Dairy Economic Consulting CLAL.

Dorota Pasińska

Według średnioterminowej prognozy ekspertów Komisji Europejskiej produkcja wołowiny w UE w 2019 r. zmniejszy się o 0,4%. Produkcja wołowiny w 2030 r. zmaleje również (o ok. 6% w porównaniu z 2018 r.), a decydować o tym będą głównie zmiany w stadzie krów. Od 2000 r. w UE obserwuje się tendencję spadkową w pogłowie krów mamek. Zmniejszenia pogłowia krów mamek w UE-15 tylko częściowo zostały skompensowane jego zwiększeniem w UE-13. Oczekuje się, że w perspektywie 2018-2030 pogłowie krów mamek w UE zmniejszy się o ok. 0,4%, przy jego zwiększeniu w UE-13. Spadkowi produkcji wołowiny w UE będzie sprzyjać niska opłacalność produkcji oraz gorsze uwarunkowania eksportu. Zmniejszenie produkcji wołowiny wystąpi pomimo zwiększenia przeciętnej wagi tuszy i relatywnie stabilnych cen pasz. Według ekspertów Komisji Europejskiej w UE zmniejszy się spożycie wołowiny na mieszkańca (z 11 kg w 2018 r. do 10,4 kg w 2030 r.). W 2019 r. eksport wołowiny z krajów UE do krajów niebędących członkami UE najprawdopodobniej wzrośnie o 6,1%, a w 2030 r. zmaleje o 0,8% (w porównaniu do 2018 r.). W dłuższej perspektywie (do 2030 r.) europejscy eksporterzy wołowiny spotkają się z silną konkurencyjnością ze strony dużych dostawców wołowiny tj. Brazylii, Australii, Argentyny i USA, zmniejszy się także popyt na bydło żywe eksportowane z UE do krajów trzecich. W 2019 r. import wołowiny do UE z krajów trzecich może wzrosnąć o 2%, a w dłuższej perspektywie będzie zwiększał się w wyniku stopniowego zwiększenia kontyngentów taryfowych. Eksperti Komisji Europejskiej przewidują, że w 2019 r. ceny wołowiny obniżą się zarówno w UE (o ok. 2%), jak i w Brazylii (o ok. 6%) (w porównaniu z 2018 r.).

W okresie styczeń-listopad 2018 r. skupiono 605,2 tys. t bydła (wagi żywej), tj. o 3,9% mniej niż w roku poprzednim, a przedsiębiorstwa przemysłu mięsnego zatrudniające 50 i więcej pracowników wytworzyły 179 tys. t wołowiny (spadek o 4,8%). Średnia cena skupu bydła wyniosła w tym okresie 6,60 zł/kg i była o 4,8% wyższa niż przed rokiem, a w listopadzie 2018 r. – 6,50 zł/kg (spadek o 0,3% w porównaniu z listopadem 2017 r.). W listopadzie 2018 r. cena skupu młodego bydła wyniosła 6,75 zł/kg i była o 0,2% wyższa niż przed miesiącem, a o 0,3% niż w listopadzie 2017 r. Opłacalność produkcji (mierzona relacją cen żywiec:mieszanka B2 dla opasów) w pierwszych dwóch miesiącach 2018 r. była korzystniejsza niż w analogicznych okresach roku poprzedniego, w marcu

2018 r., była niższa niż przed rokiem, a w okresie kwiecień-maj 2018 r. była podobna do tej w analogicznych okresach roku poprzedniego, natomiast w okresie czerwiec-listopad 2018 r. pogorszyła się.

Utrzymuje się regionalne zróżnicowanie cen skupu bydła oraz cen sprzedaży ćwierci z byków do lat dwóch i krów. W trzecim tygodniu grudnia 2018 r., tak jak dotychczas, najniższe ceny skupu notowano w regionie północnym (5,88 zł/kg), a najwyższe w regionie południowym i centralnym (6,68 zł/kg). Ćwierci z krów były najtańsze w regionie centralnym i wynosiły 10 759 zł/t, a byków w południowym 13 437 zł/t, natomiast ceny ćwierci z byków do dwóch lat i krów były najwyższe w regionie północnym i wynosiły odpowiednio 13 742 i 11 247 zł/t.

Przeciętne ceny tusz w Polsce są niższe niż ich średnia cena w UE. W okresie 10.12-16.12.2018 r. przeciętna cena tusz kategorii A/C/Z' klasy R3² była w Polsce o ok. 12% niższa niż średnio w UE (375,18 EUR/dt) i wyniosła 328,67 EUR/dt. Tusze kategorii A/C/Z klasy R3 były droższe niż w Polsce również u naszych głównych odbiorców mięsa wołowego tj. we Włoszech (o 21%), Niemczech (o 14%), Hiszpanii (o 14%), Holandii (o 5%) i Francji (o 5%).

W 2018 r. uwarunkowania handlu zagranicznego produktami wołowymi były lepsze niż przed rokiem, średnie ceny eksportowe są bowiem wyższe niż w 2017 r. Eksport żywca wołowego, mięsa, podrobów oraz przetworów wołowych w okresie styczeń-październik 2018 r. zmniejszył się o 1,7% do ok. 390 tys. t, a wartościowo zwiększył się o 7,6% w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego. Spadek wolumenu wywozu był wynikiem zmniejszenia eksportu bydła o 18,3%, mięsa mrożonego o 13,2%, mięsa i podrobów wędzonych o 13,9% oraz zwiększenia wywozu mięsa schłodzonego o 1,6%, podrobów wołowych o 5,4% i przetworów o 8,1%. Import żywca wołowego, mięsa, podrobów oraz przetworów wołowych w tym okresie został zwiększony o 0,2% do ok. 59 tys. t.

1. A – tusze niekastrowanego młodego bydła w wieku 12 do poniżej 24 miesięcy, C – tusze wykastrowanego bydła męskiego w wieku powyżej 12 miesięcy, Z – tusze młodego bydła w wieku od 8 do poniżej 12 miesięcy.

2. U, R, O – klasy uformowania tuszy, U – tusza bardzo dobra o profilach zasadniczo wypukłych i bardzo dobrze rozwiniętych mięśniach, R – tusza dobra o kształtach prostych na całej długości i dobrze rozwiniętych mięśniach, O – tusza dostateczna o profilu na ogół prostym do wklęsłych i przeciętnie wykształconych mięśniach, 3 – ilość tłuszczu na tuszy oraz w jamie piersiowej, klasa ta charakteryzuje się średnim otłuszczeniem, poza udźcem i łopatką prawie wszędzie mięśnie pokryte tłuszczem, niewielkie złogi tłuszczu w jamie klatki piersiowej.

Tab. 1. Skup, eksport i import produktów wołowych (w tys. ton)

Wyszczególnienie		Skup żywca wołowego w wadze żywej ^a	Eksport produktów wołowych w tys. ton			Import produktów wołowych w tys. ton		
			ogółem	żywiec	mięso świeże, schłodzone i mrożone	ogółem	żywiec	mięso świeże, schłodzone i mrożone
2017	VIII	37,8	41,6	1,0	35,9	5,2	2,9	1,6
	IX	39,4	44,5	1,1	38,9	6,3	3,8	1,8
	X	38,1	43,1	1,0	37,6	6,6	3,9	2,1
	XI	36,6	38,9	1,1	33,4	7,5	4,0	2,7
	XII	31,8	37,2	1,1	31,7	6,6	3,7	2,3
2018	I	33,0	34,9	0,8	29,4	7,5	4,4	2,4
	II	35,8	35,2	0,8	30,2	6,0	3,6	1,5
	III	40,5	42,5	0,8	37,3	5,9	3,6	1,6
	IV	33,7	37,6	0,8	32,5	6,0	3,5	1,9
	V	35,7	41,2	1,0	35,2	5,5	3,4	1,4
	VI	37,9	43,7	1,0	37,9	4,7	2,7	1,5
	VII	36,0	41,1	1,0	35,2	4,7	2,7	1,5
	VIII	36,2	37,6	1,2	31,5	5,8	3,1	2,0
	IX	32,7	37,5	0,9	32,0	6,0	3,6	1,6
	X	37,3	39,4	0,9	33,1	7,2	4,2	2,3
	XI	34,2	x	x	x	x	x	x
w % skupu	sprzed roku	93,4	x	x	x	x	x	x
	sprzed m-ca	91,7	x	x	x	x	x	x

^a dane za okresy miesięczne dotyczące skupu produktów rolnych dotyczą danych meldunkowych o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej

Źródło: Na podstawie danych MF, skup na podstawie Biuletynu Statystycznego GUS.

Tab. 2. Cena skupu, zbytu i cena detaliczna wołowiny

Wyszczególnienie		Cena skupu żywca wołowego w zł/kg	Cena skupu cieląt w zł/kg żywca	Cena zbytu mięsa wołowego z kością Rostbef w zł/kg	Cena detaliczna mięsa wołowego z kością ^a w zł/kg	Relacje ceny zbytu wołowiny z kością do ceny żywca wołowego	Relacje ceny detalicznej wołowiny z kością do ceny żywca wołowego
2017	IX	6,31	8,81	25,33	27,42	4,01	4,35
	X	6,44	6,74	25,55	27,59	3,97	4,28
	XI	6,52	9,66	25,59	27,71	3,92	4,25
	XII	6,68	10,60	25,70	27,98	3,85	4,19
2018	I	6,58	10,04	25,57	28,15	3,89	4,28
	II	6,47	9,60	25,59	28,21	3,96	4,36
	III	6,34	9,86	25,70	28,30	4,05	4,46
	IV	6,58	9,55	25,71	28,34	3,91	4,31
	V	6,63	9,74	25,73	28,20	3,88	4,25
	VI	6,49	9,33	25,75	28,46	3,97	4,39
	VII	6,42	9,36	25,79	28,48	4,02	4,44
	VIII	6,52	9,16	25,80	28,54	3,96	4,38
	IX	6,48	9,31	25,82	28,54	3,98	4,40
	X	6,51	9,38	25,91	28,44	3,98	4,37
	XI	6,50	x	25,99	28,56	4,00	4,39
w % ceny	sprzed roku	99,7	x	x	x	x	x
	sprzed m-ca	99,8	x	x	x	x	x

^a obejmuje średnie ceny detaliczne antrykotu i rostbefu

Źródło: Na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Ceny zakupu bydła rzeźnego w ubojniach, ceny targowiskowe cieląt i ceny zbytu wołowiny

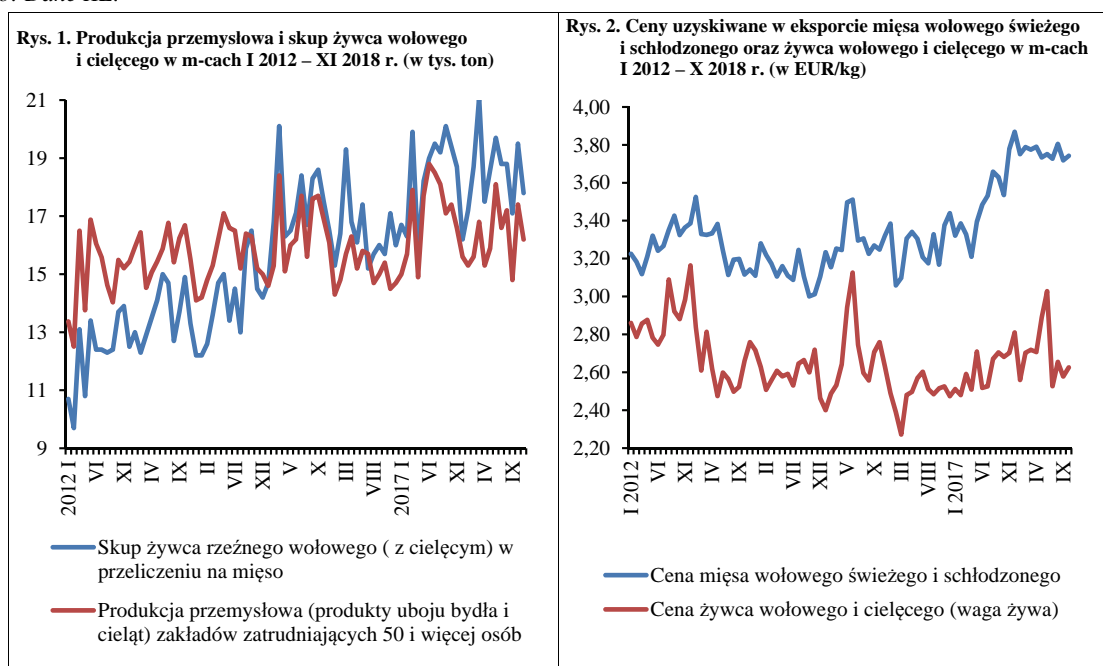
Wyszczególnienie	III 2018	IV 2018	V 2018	VI 2018	VII 2018	VIII 2018	IX 2018	X 2018	XI 2018	XII 2018
	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca	3 tyg. m-ca
Cena zakupu bydła rzeźnego w ubojniach (zł/kg wagi żywej):										
Bydło ogółem	6,86	6,86	6,85	6,89	6,70	6,76	6,72	6,77	6,68	6,63
Byki (12-24 miesiące)	7,50	7,50	7,38	7,42	7,33	7,47	7,39	7,52	7,40	7,32
Krowy	5,47	5,50	5,74	5,74	5,57	5,49	5,53	5,54	5,39	5,26
Średnia cena targowiskowa cieląt 60-100 kg (zł/kg wagi żywej)	12,80	13,60	12,41	13,49	14,17	-	13,70	14,09	12,88	13,58
Cena sprzedaży w zakładach mięsnych (zł/tonę):										
ćwierci z byków do 2 lat	13671	13710	13862	13768	13540	13755	13561	13743	13733	13529
ćwierci z krów rzeźnych	11556	11829	11526	11933	11203	11128	10777	11099	10853	10896
Średnia cena rynkowa (EUR/100 kg) tuszy od młodego bydła:										
UE	386,13	384,09	378,51	378,74	371,12	369,75	373,28	374,54	376,25	375,18
Polska	337,97	340,58	330,84	332,68	326,75	334,57	328,95	336,63	332,19	328,67

Źródło: Na podstawie tygodniowych informacji Departamentu Rynków Rolnych MRiRW, danych KE.

Tab. 4. Ceny tusz kategorii A/C/Z klasy R3 w wybranych krajach UE (w EUR/100 kg)

Wyszczególnienie		Niemcy	Irlandia	Hiszpania	Francja	Włochy	Polska	Wielka Brytania	EU
2017	IX	384,79	374,49	390,74	348,24	411,50	330,31	429,18	381,40
	X	394,43	369,25	391,68	352,85	419,65	336,90	422,08	383,63
	XI	405,12	373,78	394,29	356,35	423,43	346,04	423,49	387,44
	XII	410,69	391,30	398,03	356,56	427,48	346,56	425,05	390,64
2018	I	403,41	395,01	397,39	352,52	426,89	347,11	420,12	389,26
	II	396,22	388,17	397,63	347,47	422,62	345,79	414,09	385,78
	III	398,55	392,64	395,43	347,80	417,26	338,53	416,05	386,07
	IV	391,42	398,35	394,28	342,79	403,32	338,87	427,07	383,45
	V	375,02	411,13	393,88	337,49	389,70	333,10	429,49	378,75
	VI	373,90	413,19	392,64	336,78	386,41	330,29	432,46	378,03
	VII	366,62	392,30	387,32	338,45	383,38	325,06	423,44	372,04
	VIII	363,24	385,20	384,68	338,50	385,80	334,26	413,76	370,32
	IX	373,04	384,80	381,89	337,65	381,98	335,76	418,74	373,51
	X	380,10	372,22	382,14	340,21	391,47	305,35	425,04	374,19
	XI	386,28	368,19	385,01	341,24	403,72	331,44	421,22	375,68

Źródło: Dane KE.

Źródło: Opracowanie na podstawie danych GUS, MF.

Trwająca obecnie spadkowa tendencja cen trzody, rozpoczęła się w drugiej połowie 2017 r. Początkowo roczny spadek cen był relatywnie mały, ale wraz z upływem czasu sukcesywnie nasilał się. W III kwartale 2017 r. ceny trzody były niższe niż rok wcześniej o ok. 1%, a w IV kwartale o 6%, w tym w grudniu o 9%. Z początkiem 2018 r. nastąpiło dalsze pogłębienie spadku cen. W I półroczu 2018 r. cena trzody wyniosła 4,46 zł/kg i była o 14,1% niższa niż rok wcześniej. W III kwartale wzrosła ona sezonowo do 4,73 zł/kg, ale jej roczny spadek był nadal duży i wynosił 10,4%. W IV kwartale cena trzody wyniosła 4,26 zł/kg, w tym w grudniu 4,15 zł/kg. Obie ceny były niższe niż w analogicznych okresach przed rokiem o 9%. Powstaje więc pytanie, czy w 2019 r. hodowcy trzody mogą liczyć na wzrost cen?

Z krótkookresowej prognozy Komisji Europejskiej¹ wynika też, że w 2019 r. nastąpi ok. 1% spadek produkcji (o 247 tys. t) oraz ok. 5% spadek eksportu (o 131 tys. t). W rezultacie podaż rynkowa zmniejszy się w stosunku do 2018 r. o ok. 112 tys. t. Jest to na tyle dużo, że nastąpi nacisk popytu na ceny. Powinno to skutkować wzrostem cen. Co prawda w dokumencie Komisji Europejskiej z dnia drugiego października 2018 r. zawarte są przewidywania ekspertów mówiące o tym, że w 2019 r. uboje trzody mogą być większe niż w 2018 r. o 1,1%, a więc o tyle samo co w 2018 r., przy czym w drugiej połowie roku ich wzrost może być większy niż w pierwszej połowie. W świetle pogorszenia opłacalności chowu, a także wyników czerwcowego (2018 r.) badania pogłowia ten scenariusz wydaje się jednak mało prawdopodobny.

Według Eurostatu w wielu krajach Unii Europejskiej (oprócz Danii i Irlandii) wzrosł ogólny pogłowia towarzyszył spadek pogłowia macior prośnych, co jest pierwszym symptomem mogącego nadejść spadku pogłowia. W Niemczech już w czerwcu 2018 r. pogłowia trzody było mniejsze o 1,1% niż w czerwcu 2017 r., w tym pogłowia macior prośnych o 2,4%. W czerwcu 2018 r. pogłowia trzody w Polsce wyniosło 11 828 tys. sztuk i było większe niż w czerwcu 2017 r. o 476 tys. sztuk (o 4,2%). Wzrost ten nastąpił w wyniku wzrostu pogłowia tuczników i warchlaków. Zmniejszeniu uległy natomiast wszystkie pozostałe kategorie wiekowe pogłowia, co

jest sygnałem nadchodzącego spadku ogólnego pogłowia trzody. U podstaw tej sytuacji leży pogorszenie opłacalności chowu.

Spadkowi cen trzody towarzyszy bowiem wzrost cen zbóż i pasz, zawężający relacje wyrażające opłacalność. W Polsce, w I półroczu 2018 r. relacja cen trzody do targowiskowych cen żyta zawężała się z 1:8,5 w I półroczu 2017 r. do 1:6,9, a więc o 19%, a relacja cen trzoda:jęczmień z 1:7,2 do 1:5,9 (o 18%). Pogorszyły się także relacje cen trzody do cen pasz przemysłowych. Relacja cen trzody do cen mieszanek dla tuczników (II faza tuczu) zawężała się z 1:3,8 w I półroczu 2017 r. do 1:3,2 (o 16%), a relacja cen trzody do cen koncentratu dla tuczników z 1:2,1 do 1:1,8 (o 14%). Po żniwach sytuacja ta stała się jeszcze gorsza. W III kwartale relacja cen trzoda:żyto wyniosła 1:7,1, a trzoda jęczmień 1:6,1. W IV kwartale było to odpowiednio 1:6,0 i 1:5,2. Tak wąskie relacje cen ostatnio miały miejsce na przełomie 2010 i 2011 r. Skutkowało to rocznym spadkiem pogłowia w marcu 2011 r. o 6,2%, w czerwcu o 9,1% i w grudniu o 11,6%.

W Unii Europejskiej cenom nie sprzyja też relatywnie mały wzrost eksportu do krajów trzecich. W okresie od stycznia do końca października eksport wszystkich produktów wieprzowych do krajów trzecich był o 1,8% większy niż rok wcześniej, w tym do Chin mniejszy o 3%, a do Hongkongu o 35%. Eksport produktów wieprzowych do Japonii był większy o 2%, do Korei Płd. o 26%, a na Filipiny o 14%. Największy ilościowo eksport z Niemiec do krajów trzecich wzrósł w skali roku o 2,6%, z Hiszpanii o 11,3%, a z Danii obniżył się o 0,4%. Eksport produktów wieprzowych z Polski do krajów trzecich był większy o 1,8%.

¹ Short-term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019 no 22. Directorate – General for Agriculture and Rural Development, 15 September 2018.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Skup trzody i handel zagraniczny wieprzowiną

Lata i miesiące	Skup trzody ^a		Eksport mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Import mięsa, podrobów i przetworów ^{c,d}		Saldo handlu zagranicznego tys. ton	
	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b	tys. ton	wskaźniki zmian ^b		
2017	I	122,9	97,1	63,2	107,3	54,4	103,0	8,8
	II	119,0	94,0	67,8	102,9	52,0	96,5	15,8
	III	137,8	104,7	78,1	123,6	65,3	96,8	12,2
	IV	120,8	100,6	64,2	95,8	55,8	99,3	8,4
	V	125,0	102,1	70,7	106,3	62,1	108,8	8,5
	VI	115,9	97,2	68,3	96,1	59,4	112,7	9,1
	VII	129,0	115,9	66,1	115,2	58,0	106,2	8,1
	VIII	139,4	111,5	71,5	108,8	62,9	102,1	9,5
	IX	133,1	107,8	74,0	105,1	43,3	74,7	10,8
	X	146,7	113,1	78,1	114,5	65,6	98,8	13,8
	XI	147,5	112,1	75,9	114,3	67,7	111,9	7,7
	XII	135,1	100,2	70,6	114,4	64,2	110,9	6,4
2018	I	144,9	117,9	78,2	123,7	66,6	122,4	11,6
	II	123,7	104,0	70,8	104,4	64,4	123,8	6,4
	III	153,0	111,0	81,2	104,0	75,1	115,0	6,1
	IV	134,4	111,3	71,1	110,7	60,6	108,6	10,5
	V	135,3	108,2	71,9	101,7	61,2	98,6	10,7
	VI	132,6	114,4	72,2	105,7	63,1	106,2	9,1
	VII	132,2	102,2	71,8	108,6	65,0	112,1	6,8
	VIII	119,3	85,6	73,8	103,2	71,5	113,7	2,3
	IX	126,9	95,4	80,1	108,2	67,3	155,4	12,8
	X	149,0	101,5	76,1	97,4	68,1	103,8	8,0
	XI	144,9	98,2	x	x	x	x	x

^a miesięczny skup nie jest pełny, gdyż nie obejmuje skupu realizowanego przez małe jednostki, w przeciwieństwie do okresów rocznych i półrocznych, ^b analogiczny okres poprzedniego roku = 100, ^c w wadze produktu, ^d dane miesięczne eksportu i importu nie są pełne, gdyż nie obejmują żywych zwierząt, niektórych przetworów i podrobów.

Źródło: Dane GUS, MF i przeliczenia własne.

Tab. 2. Ceny żywa wieprzowego, mieszanki dla tuczników (II faza tuczu), koncentratu i prosiąt

Lata i miesiące	Cena skupu trzody w zł/kg wagi żywej	Relacje cen trzody do targowiskowych cen:		Cena mieszanki (II faza tuczu) w zł/dt	Relacja cen trzoda: mieszanka	Cena koncentratu w zł/dt	Relacja cen trzoda: koncentrat	Cena prosiąt w zł/szt.		
		żyta	jęczmienia							
2017	IV	5,39	8,8	7,5	137,85	3,9	252,69	2,1	182	
	V	5,53	8,7	7,5	137,04	4,0	252,29	2,2	188	
	VI	5,61	8,7	7,5	137,43	4,1	252,23	2,2	188	
	VII	5,28	8,0	7,0	137,78	3,8	252,37	2,1	193	
	VIII	5,29	8,2	7,2	137,94	3,8	252,48	2,1	197	
	IX	5,28	8,2	7,3	139,14	3,8	251,45	2,1	189	
	X	4,84	7,5	6,7	137,02	3,5	251,04	1,9	188	
	XI	4,65	7,2	6,3	138,37	3,4	250,80	1,9	187	
	XII	4,56	7,0	6,1	138,80	3,3	250,24	1,8	183	
	2018	I	4,26	6,5	5,7	139,02	3,1	251,53	1,7	194
		II	4,43	6,8	5,9	139,47	3,2	251,48	1,8	186
		III	4,63	7,1	6,1	139,63	3,3	252,47	1,8	185
IV		4,51	6,9	5,8	139,10	3,2	252,98	1,8	188	
V		4,44	6,8	5,9	139,41	3,2	253,93	1,7	181	
VI		4,64	7,3	6,2	141,64	3,3	254,70	1,8	181	
VII		4,68	7,2	6,2	141,81	3,3	255,54	1,8	183	
VIII		4,81	7,3	6,3	140,35	3,4	255,73	1,9	187	
IX		4,69	6,7	5,9	145,17	3,2	256,83	1,8	176	
X		4,40	6,2	5,5	145,68	3,0	256,64	1,7	172	
XI		4,22	5,9	5,1	147,71	2,9	257,74	1,6	181	
XII		4,15	5,8	5,0						

Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 3. Ceny producenta, zbytu i ceny detaliczne wieprzowiny w Polsce (w zł/kg)

Lata i miesiące	Cena skupu za wagę poubojową schłodzoną	Ceny zbytu			Ceny detaliczne			Cena detaliczna w % cen zbytu		
		schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej	schabu środk. z/k	szynki gotowanej	kielbasy toruńskiej
2017 I	6,43	13,13	20,32	12,62	x	25,01	x	x	123,0	x
II	6,33	12,99	20,34	12,67	x	25,16	x	x	123,7	x
III	6,40	13,05	20,39	12,72	x	24,97	x	x	122,5	x
IV	7,05	13,44	20,47	12,90	x	25,12	x	x	122,7	x
V	7,23	13,68	20,65	13,11	x	25,25	x	x	122,3	x
VI	7,33	13,74	20,79	13,29	x	25,41	x	x	122,2	x
VII	6,90	13,70	20,79	13,39	x	25,60	x	x	123,1	x
VIII	6,91	13,66	20,81	13,44	x	25,75	x	x	123,7	x
IX	6,90	13,60	20,90	13,50	x	25,93	x	x	124,1	x
X	6,32	13,44	20,91	13,47	x	26,15	x	x	125,1	x
XI	6,07	13,30	20,84	13,46	x	26,15	x	x	125,5	x
XII	5,95	13,34	20,88	13,56	x	26,26	x	x	125,8	x
2018 I	5,55	13,02	20,71	13,47	x	26,35	x	x	127,2	x
II	5,78	12,94	20,60	13,42	x	26,41	x	x	128,0	x
III	6,04	13,06	20,65	13,44	x	26,29	x	x	127,3	x
IV	5,88	12,97	20,59	13,44	x	26,42	x	x	128,3	x
V	5,79	12,96	20,59	13,44	x	26,56	x	x	129,0	x
VI	6,05	12,98	20,59	13,45	x	26,64	x	x	129,4	x
VII	6,10	12,97	20,52	13,43	x	26,70	x	x	130,1	x
VIII	6,27	13,14	20,59	13,44	x	26,99	x	x	131,1	x
IX	6,11	13,24	20,74	13,61	x	26,82	x	x	129,3	x
X	5,73	13,13	20,90	13,66	x	26,84	x	x	128,4	x
XI	5,50	13,08	20,80	13,63	x		x	x		x

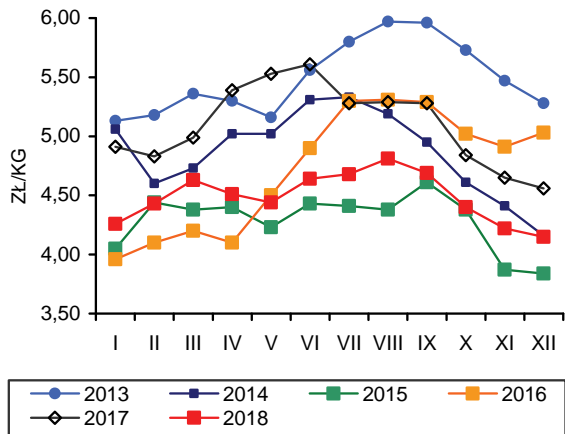
Źródło: Dane GUS i przeliczenia własne.

Tab. 4. Rynkowe ceny trzody w Unii Europejskiej (EUR/100 kg wagi poubojowej)

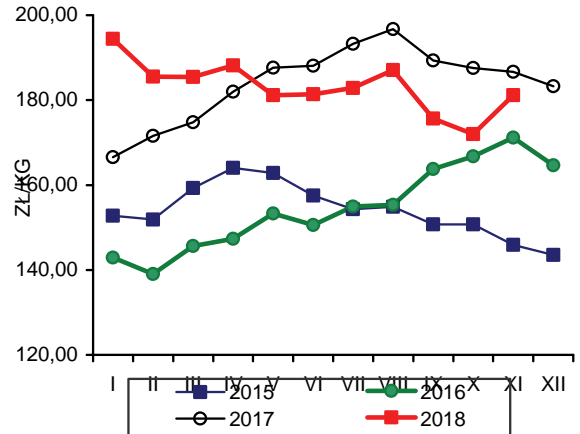
Lata i miesiące	UE-28	Polska	Niemcy	Dania	Ceny w Polsce w % cen w:		
					UE-28	Niemczech	Danii
2017 I	151,69	149,99	157,40	141,79	98,9	95,3	105,8
II	152,31	148,98	156,61	141,49	97,8	95,1	105,3
III	156,53	153,49	161,92	143,98	98,1	94,8	106,6
IV	168,85	169,22	176,82	153,96	100,2	95,7	109,9
V	174,01	176,02	182,65	161,56	101,2	96,4	109,0
VI	176,72	178,89	185,64	163,49	101,2	96,4	109,4
VII	172,72	172,26	177,51	158,54	99,7	97,0	108,7
VIII	170,17	169,62	174,74	154,58	99,7	97,1	109,7
IX	165,32	165,27	168,26	151,26	100,0	98,2	109,3
X	151,38	149,70	154,01	142,05	98,9	97,2	105,4
XI	145,65	144,87	149,32	137,20	99,5	97,0	105,6
XII	142,79	142,46	145,52	134,29	99,8	97,9	106,1
2018 I	136,32	134,69	137,11	126,85	98,8	98,2	106,2
II	140,80	140,83	146,43	124,96	100,0	96,2	112,7
III	146,75	146,08	152,28	130,27	99,5	95,9	112,1
IV	143,73	142,58	147,90	127,14	99,2	96,4	112,1
V	141,60	137,94	144,97	127,14	97,4	95,2	108,5
VI	145,32	143,14	148,94	126,75	98,5	96,1	112,9
VII	145,01	142,17	147,13	127,13	98,0	96,6	111,8
VIII	148,73	148,50	154,21	130,01	99,8	96,3	114,2
IX	146,78	144,60	150,28	131,80	98,5	96,2	109,7
X	138,08	134,73	141,48	126,89	97,6	95,2	106,2
XI	135,79	130,16	140,44	126,78	95,9	92,7	102,7

Źródło: Dane Komisji Europejskiej.

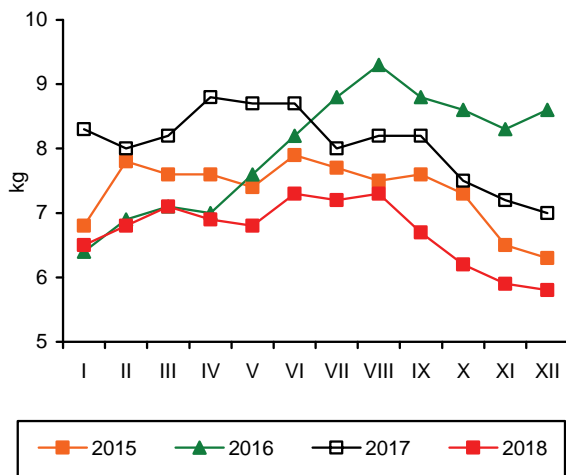
Rys. 1. Ceny skupu żywca wieprzowego w Polsce

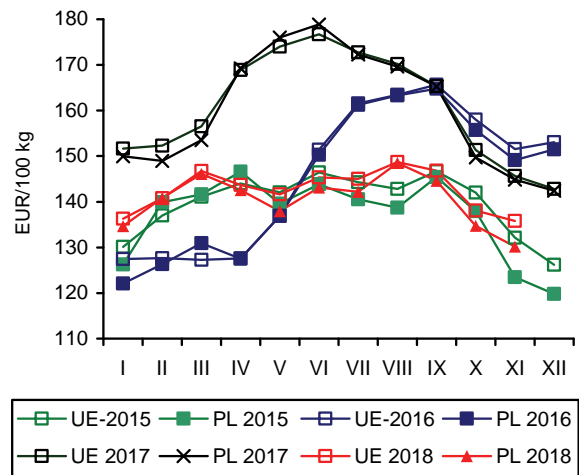
Rys. 2. Miesięczne ceny prosiąt w Polsce

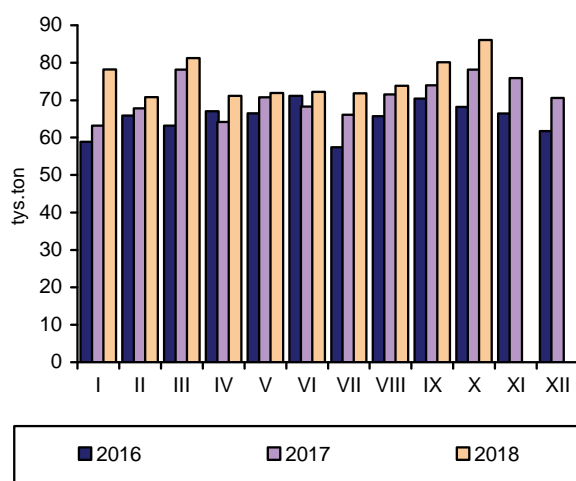
Rys. 3. Ceny żywca wieprzowego wyrażone w kg żyta w Polsce

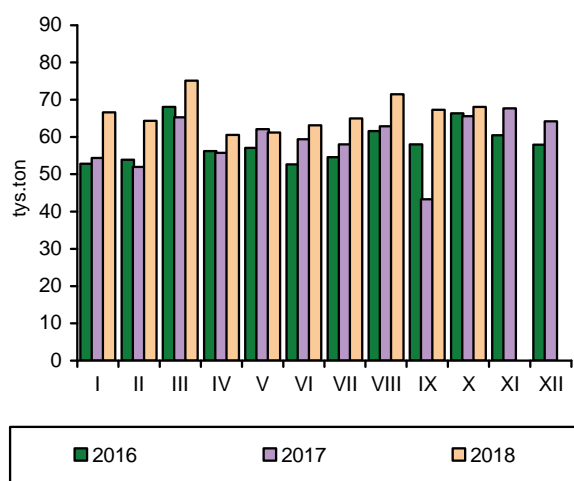
Rys. 4. Przeciętne ceny trzody klasy E w UE (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Rys. 5. Polski eksport produktów wieprzowych

Rys. 6. Polski import produktów wieprzowych

Źródło: GUS, CIHZ, CAAC, Komisja Europejska oraz przeliczenia własne.

Zakłady przemysłu drobiarskiego zatrudniające 50 i więcej stałych pracowników, wytworzyły w listopadzie 2018 r. ok. 253 tys. t mięsa drobiowego, tj. o 3,5% mniej niż przed miesiącem, ale o 5,9% więcej niż przed rokiem. Łącznie w okresie jedenastu miesięcy 2018 r., przemysłowa produkcja mięsa drobiowego wyniosła ok. 2487 tys. t i była tylko o ok. 25 tys. t (o 1%) większa niż w analogicznym okresie 2017 r. Dynamika przyrostu eksportu uległa tymczasem znacznemu przyspieszeniu. W ciągu dziesięciu miesięcy 2018 r. sprzedano za granicę ok. 156,5 tys. t, tj. o 16,9% więcej mięsa drobiowego niż w analogicznym okresie przed rokiem. Było to przede wszystkim skutkiem luki podażowej na rynku unijnym, jaka powstała po zakazie importu drobiu z Brazylii. Eksport stanowił aż 48,5% przemysłowej produkcji mięsa drobiowego wytwarzanej w dużych zakładach. W takim samym okresie 2017 r. udział eksportu w produkcji wynosił 41,7%. Sytuacja taka, mimo wzrostu importu o 19,2 tys. t, tj. o 41,9%, powodowała presję popytową na rynku krajowym. Skutkowało to wzrostem cen detalicznych drobiu. W październiku 2018 r., nadal utrzymała się silna dynamika eksportu drobiu z Polski. Sprzedaż zagraniczna zwiększyła się o 12,8% w relacji miesiąc do miesiąca i o 11,5% w relacji rok do roku. Tymczasem, import mięsa drobiowego obniżył się o 12,8% w relacji do września, jednak o 6,8% przewyższał poziom ubiegłoroczny.

W okresie jedenastu miesięcy 2018 r., zwiększyły się koszty paszowe w chowie drobiu rzeźnego. Pełnoporcjowe mieszanki pasz dla kurcząt brojlerów podrożały o 3,7% w relacji do analogicznego okresu 2017 r. Pasje dla indyków były droższe tylko o 1,3%. Średnioroczna miesięczna cena skupu kurcząt brojlerów była w 2018 r. o 2,4% wyższa niż w 2017 r., natomiast cena skupu indyków obniżyła się o 0,8%. Przeciętna roczna relacja cen żywiec/pasza na rynku kurcząt wyniosła 2,56 wobec 2,60 w 2017 r., a na rynku indyków 3,70 wobec 3,78. Opłacalność produkcji kurcząt i indyków uległa więc pogorszeniu, ale nadal kształtowała się powyżej progu rentowności. Rynek indyków powoli powraca do równowagi po relatywnie długim okresie niskich cen wywołanych zbyt wysoką podażą tego mięsa w relacji do popytu. W grudniu 2018 r. za kurczęta rzeźne płacono w skupie o 1,8% mniej niż przed miesiącem i o 5,3% mniej niż przed rokiem. Ceny indyków były o 0,2% niższe niż w listopadzie, ale aż o 15,3% wyższe niż w analogicznym miesiącu 2017 r. Ceny zbytu kurcząt patroszonych uzyskiwane przez zakłady przemysłu drobiarskiego były w grudniu 2018 r. o 1,8% niższe niż przed miesiącem.

W porównaniu z grudniem 2017 r. ich poziom był niższy o 0,9%. Średnia cena zbytu indyków wzrosła o 4,0% w relacji miesiąc do miesiąca, ale była o 1% niższa niż przed rokiem. Udział ceny skupu kurcząt rzeźnych w cenie zbytu tuszki wynosił w 2018 r. 53,2%, a indyków rzeźnych – 60,5%. W 2017 r. proporcje te wynosiły odpowiednio: 54,8 i 60,0%. Pozycja producentów żywca drobiowego w łańcuchu dostaw nie uległa więc zasadniczym zmianom.

Przeciętna miesięczna cena detaliczna tuszki kurczęcia patroszonego w okresie styczeń-październik 2018 r. wyniosła 7,35 zł/kg i była o 5,3% wyższa niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Dynamika wzrostu cen detalicznych drobiu była więc relatywnie wysoka. W październiku, cena detaliczna tuszki kurczęcia obniżyła się o 5,8% w relacji do września, ale o 1,3% przewyższała poziom sprzed roku. Mimo to, drób pozostał najtańszym rodzajem mięsa.

Korzystne relacje cen polskiego i unijnego drobiu na jednolitym rynku europejskim jeszcze się poprawiły. W październiku 2018 r., średnia cena sprzedaży mięsa kurcząt w UE o 57% przewyższała polską cenę wyrażoną w euro. Przed rokiem była wyższa o 48,5%. Przeciętna cena sprzedaży tuszek kurcząt w UE podniosła się w tym czasie o 2,5%, a w Polsce obniżyła o 5,1%. We wszystkich obserwowanych państwach członkowskich UE ceny kurcząt patroszonych wzrosły.

Według danych GUS, miesięczna konsumpcja mięsa drobiowego na jedną osobę w gospodarstwach domowych wyniosła w pierwszym kwartale 2018 r. 1,57 kg i była o 1,3% wyższa niż przed rokiem. W drugim kwartale obniżyła się do 1,48 kg, tj. o 5,1% w relacji do tego samego okresu 2017 r. W pierwszym półroczu br. spożycie bezpośrednie drobiu wyniosło 1,53 kg i było o 1,9% mniejsze niż w 2017 r. W strukturze tej konsumpcji z ok. 13 do 15% wzrósł udział drobiu nie kurzego. Spożycie bezpośrednie wędlin drobiowych zwiększyło się o 5,6% do 0,19 kg miesięcznie.

**Grzegorz
Dybowski**

Tab. 1. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach o zatrudnieniu powyżej 50 osób (tys. ton)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018
I	162,0	174,0	195,0	212,0	216,0
II	142,0	159,0	188,0	196,0	194,0
III	157,0	174,0	198,0	230,0	225,0
IV	169,0	171,0	218,0	209,0	219,0
V	163,0	182,0	196,0	232,0	223,0
VI	145,0	173,0	206,0	228,0	220,0
VII	169,0	174,0	201,0	227,0	214,0
VIII	154,0	165,0	206,0	228,0	220,0
IX	171,0	172,0	211,0	225,0	241,0
X	179,0	201,0	217,0	236,0	262,0
XI	163,0	189,0	220,0	239,0	253,0
XII	156,0	190,0	207,0	217,0	
RAZEM	1930,0	2124,0	2463,0	2679,0	

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Handel zagraniczny mięsem drobiowym (tony)

Wyszczególnienie	Import			Eksport		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
I	2958	4265	5387	72222	86295	101442
II	2743	4710	4938	76211	83677	97173
III	2612	5212	5692	81296	90495	110446
IV	3143	3673	4150	86933	84695	103699
V	4120	4273	6395	85630	94870	112921
VI	2965	3998	6649	86315	96539	109919
VII	4402	3875	6324	83359	90103	116565
VIII	4009	4156	9079	81933	93086	107096
IX	4748	4534	8816	90229	100657	105478
X	5014	7201	7691	97592	106751	119002
XI	4614	5731		97405	105119	
XII	5222	4949		84670	89299	
RAZEM	46550	56577		1023795	1121586	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 3. Ceny na rynku kurcząt brojlerów

Miesiące	Mieszanka dla kurcząt pełnoporcjowa grower/finiszera (zł/tonę)		Żywiec (skup) (zł/kg) ^a		Tuszka (zbyt) patroszona, z szyją (zł/kg) ^{a, b}		Tuszka (detal) (zł/kg)	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
I	1281	1286	3,12	3,28	6,76	6,35	6,60	7,12
II	1302	1300	3,28	3,36	6,26	6,62	6,66	7,16
III	1300	1300	3,41	3,43	6,17	6,41	6,94	7,32
IV	1304	1321	3,28	3,40	6,02	6,64	6,89	7,26
V	1315	1340	3,20	3,35	5,82	6,74	6,88	7,13
VI	1307	1349	3,35	3,53	6,10	6,25	6,94	7,46
VII	1320	1355	3,43	3,68	6,06	6,87	7,25	7,57
VIII	1303	1364	3,48	3,73	6,58	6,58	7,26	7,59
IX	1279	1396	3,48	3,62	5,93	7,02	7,27	7,68
X	1274	1375	3,45	3,44	5,94	6,42	7,15	7,24
XI	1254	1379	3,41	3,25	5,98	5,94	7,20	
XII	1277		3,37	3,19	5,88	5,83	7,01	

^a trzeci tydzień każdego miesiąca, ^b konfekcjonowane

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS, KRD-IG i MRiRW.

Tab. 4. Ceny na rynku indyków brojlerów

Wyszczególnienie	Mieszanki dla indyków pełnoporcjowe grower/finisz (zł/szt.)			Żywiec (skup) – indory (zł/kg) ^a			Tuszka (zbyt), (zł/kg) ^a		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
I	1350	1343	1302	5,91	4,94	5,04	8,83	7,90	8,22
II	1331	1369	1374	5,73	5,05	4,90	8,73	8,20	7,86
III	1347	1351	1333	5,65	5,05	4,70	9,78	8,44	8,51
IV	1325	1358	1360	5,48	5,14	4,73	8,50	8,75	7,91
V	1328	1366	1373	5,38	5,21	4,70	8,85	8,71	7,90
VI	1332	1382	1368	5,36	5,47	4,72	8,67	8,52	8,14
VII	1355	1395	1374	5,17	5,31	4,78	8,10	8,46	8,22
VIII	1336	1384	1426	5,09	5,17	4,91	8,19	8,30	8,09
IX	1317	1345	1457	5,03	5,11	5,41	8,06	8,25	8,68
X	1300	1380	1411	4,97	5,17	5,85	7,91	9,02	9,01
XI	1290	1316	1418	5,01	5,11	5,81	8,68	8,64	9,26
XII	1311	1302		5,00	5,03	5,80	9,01	9,72	9,63

^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS i MRiRW.

Tab. 5. Ceny sprzedaży mięsa kurcząt w wybranych krajach UE (EUR/100 kg)

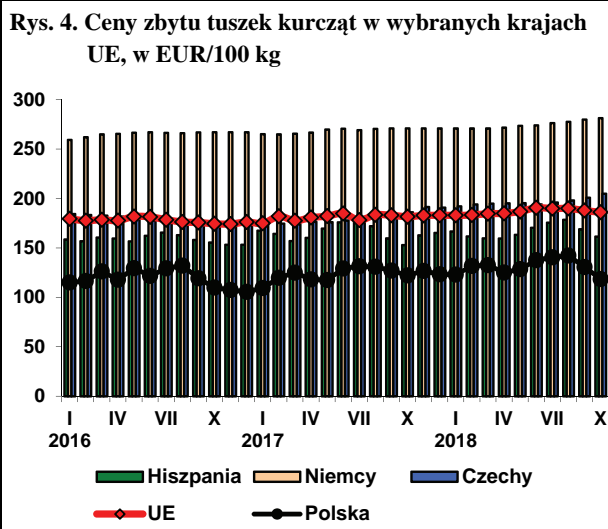
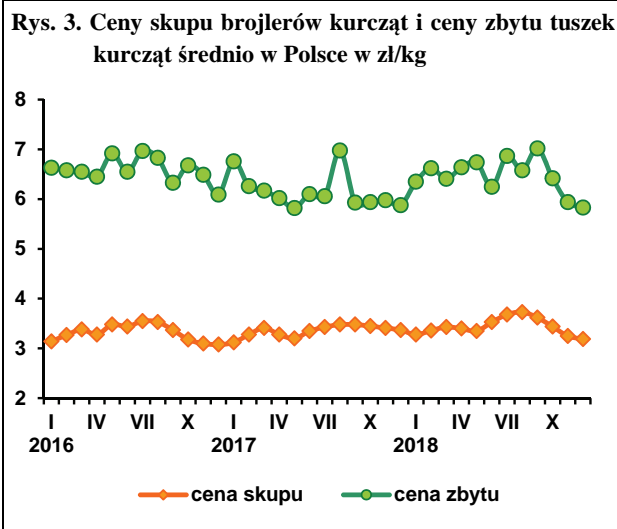
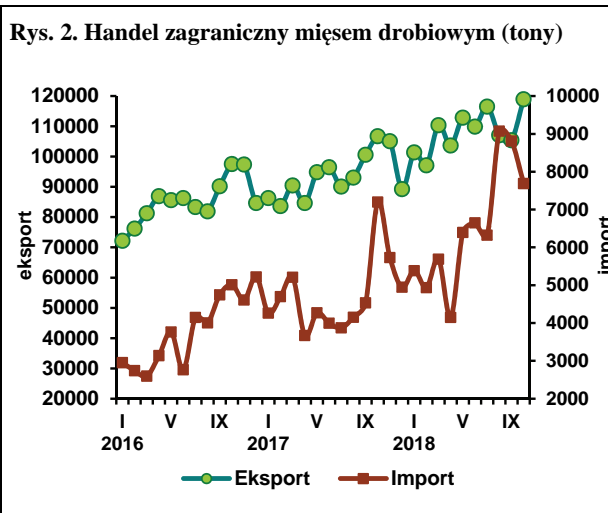
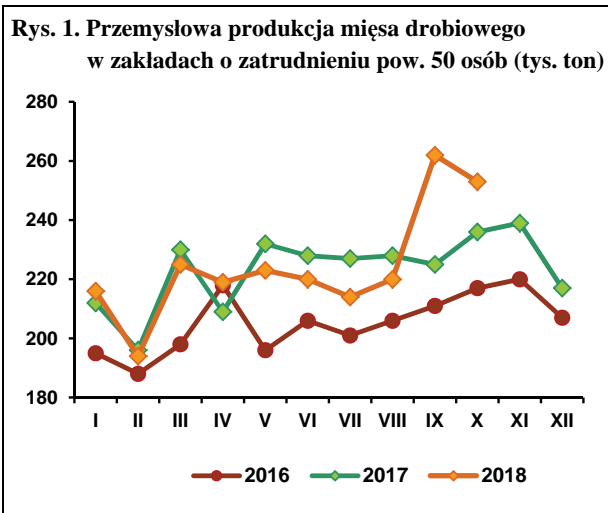
Wyszczególnienie		Polska	Niemcy	Czechy	Węgry	Francja	Hiszpania	UE
2016	VII	129,36	266,32	177,54	140,45	225,00	165,52	178,59
	VIII	132,09	266,00	176,03	141,14	225,00	163,04	176,24
	IX	119,34	266,87	175,33	139,76	225,00	158,18	175,79
	X	109,95	267,00	175,50	142,96	225,06	155,47	174,55
	XI	107,57	267,00	176,10	143,48	229,30	153,32	174,20
	XII	105,62	267,00	174,84	140,08	230,00	158,25	174,46
2017	I	109,51	265,06	174,73	140,00	230,00	167,56	176,00
	II	119,81	265,00	174,58	142,23	230,00	164,31	178,47
	III	125,04	265,61	174,35	140,86	230,00	156,94	177,62
	IV	118,21	266,70	176,34	143,56	230,00	160,21	180,74
	V	117,48	269,77	176,08	143,51	230,00	169,53	182,20
	VI	129,28	270,63	177,89	145,74	230,00	175,83	184,92
	VII	131,51	269,13	181,45	144,31	230,00	178,04	178,24
	VIII	130,90	270,42	182,71	149,22	230,00	172,09	183,48
	IX	127,09	271,00	182,69	147,37	230,00	159,74	183,70
	X	122,28	271,00	186,03	147,20	230,00	152,88	181,63
	XI	126,73	271,00	191,50	147,12	230,00	162,84	182,83
	XII	123,30	271,00	190,83	147,06	230,00	165,30	183,05
2018	I	123,71	271,00	192,54	149,90	230,00	166,64	183,15
	II	131,80	271,00	194,12	146,41	230,00	161,63	183,32
	III	132,62	271,00	194,83	148,41	230,00	159,80	184,66
	IV	125,19	271,73	195,11	151,61	230,00	159,52	184,95
	V	128,54	273,56	195,37	152,24	230,00	163,22	186,86
	VI	137,62	274,00	193,98	148,47	230,00	170,33	190,64
	VII	140,49	276,23	195,93	149,53	230,00	175,51	189,87
	VIII	142,23	277,61	198,08	151,89	230,00	178,45	190,00
	IX	130,68	279,87	200,82	149,98	230,00	168,96	187,86
	X	118,47	281,32	204,27	149,93	230,00	161,49	186,15

Źródło: Dane MRiRW.

Tab. 6. Spożycie mięsa drobiowego i wędlin drobiowych wg budżetów rodzinnych (w kg/1 osobę miesięcznie)

Kwartał	Mięso drobiowe			Wędliny drobiowe		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
I	1,55	1,55	1,57	0,18	0,18	0,19
II	1,51	1,56	1,48	0,18	0,18	0,18
III	1,55	1,54		0,18	0,19	
IV	1,67	1,57		0,19	0,19	

Źródło: Dane GUS.

Źródło: Dane GUS, MRiRW i MF.

Po silnej wzrostowej tendencji cen na rynku jaj konsumpcyjnych, jaka wystąpiła w drugiej połowie 2017 r., od początku 2018 r. miał miejsce ich stopniowy spadek. W grudniu, przeciętna cena jaj wszystkich klas wagowych wyniosła 32,98 zł/100 sztuk i była już o 36,5% niższa niż przed rokiem i o 2,3% niższa niż w listopadzie. W relacji miesiąc do miesiąca, potaniały jaja wszystkich klas wagowych z wyjątkiem jaj średnich, klasy M, których ceny wzrosły o 1%. Ceny jaj dużych, klasy L obniżyły się o 0,8%, bardzo dużych, klasy XL o 5%, a małych, klasy S o 3,6%. W relacji rok do roku, jaja wszystkich klas wagowych silnie potaniały – najbardziej, bo aż o ok. 46,1% jaja małe, klasy S, a najmniej bo tylko o 27,7% jaja bardzo duże, klasy XL. Średnia roczna cena sprzedaży przez zakłady pakujące jaj bardzo dużych, klasy XL była w 2018 r. o 0,8% niższa niż w 2017 r., jaj klasy L o 3,5%, klasy M o 8,9% a klasy S o 15,4% niższa.

Przeciętne miesięczne ceny przemysłowych mieszanek pasz pełnoporcjowych dla towarowych stad kur niosek były w okresie styczeń-listopad 2018 r. o 11,8% wyższe od notowanych w takim samym okresie rok wcześniej, natomiast ceny płacone producentom jaj wzrosły tylko o ok. 3%. Relacje cen jaj i pasz pogorszyły się, choć nadal zapewniały opłacalność produkcji. Jednak poziom rentowności obniżył się w porównaniu z pierwszymi miesiącami roku, a także z drugim półroczem 2017 r. Warto też zauważyć, że dynamika przeciętnych cen uzyskiwanych przez producentów jaj (+3%) była w 2018 r. znacząco niższa od tempa wzrostu cen jaj w handlu detalicznym. Średnia miesięczna cena detaliczna jaj konsumpcyjnych w okresie styczeń-październik 2018 r. wyniosła 0,67 zł/sztukę i była o ok. 29% wyższa niż w takim samym okresie przed rokiem, W październiku jaja sprzedawano w detalu po takich samych cenach jak przed miesiącem, ale o 16,4% wyższych niż przed rokiem. Jaja pozostały więc się relatywnie drożym źródłem białka zwierzęcego.

Ceny skupu jaj przeznaczonych do przetwórstwa przemysłowego kształtowały się w grudniu 2018 r. na poziomie o 0,4% wyższym niż w listopadzie, ale o ok. 27% niższym niż w grudniu 2017 r. W 2018 r. przeciętna miesięczna cena skupu jaj przerobowych była o 21,4% niższa niż w 2017 r., ale o 16% przewyższała średni poziom z 2016 r.

W okresie dziesięciu miesięcy 2018 r. sprzedano za granicę o 22,8% mniej jaj w skorupkach niż przed rokiem i o 12,4% mniej przetworów z jaj. Import jaj w skorupkach był o 24% mniejszy, a przetworów z jaj o prawie 38% większy w porównaniu z takim samym okresem 2017 r. W miarę powrotu równowagi na rynku unijnym, handel zagraniczny jajami i ich przetworami również się zmniejsza, co znajduje odzwierciedlenie w spadających cenach jaj na rynku krajowym. Spadek ten jest jednak hamowany przez ogólną wzrostową tendencją cen żywności. Można przewidywać, że w 2018 r. przeciętne ceny jaj w handlu detalicznym będą wyższe niż w 2017 r.

W 2017 r. średnia miesięczna konsumpcja jaj na jedną osobę w gospodarstwach domowych wyniosła 11,42 sztuki, tzn. była o 2,9% niższa niż w 2016 r. Był to skutek silnego wzrostu cen detalicznych jaj w czwartym kwartale 2017 r. W pierwszym kwartale 2018 r., bezpośrednia konsumpcja jaj obniżyła się do 12,15 sztuk, tj. o 3,6% w porównaniu do analogicznego okresu przed rokiem. W drugim kwartale wyniosła 10,03 sztuki i była o 17,5% niższa niż w pierwszych trzech miesiącach br. i o 16,8% niższa niż w drugim kwartale 2017 r. W pierwszej połowie 2018 r. przeciętne miesięczne spożycie jaj na osobę w gospodarstwach domowych wyniosło 11,09 sztuki i było o ok. 10% niższe niż przed rokiem. Ceny jaj w handlu detalicznym pozostają wysokie. Można więc przewidywać, że w br. spódkowa tendencja ich konsumpcji w gospodarstwach domowych utrzyma się.

Tab. 1. Handel zagraniczny jajami i przetworami z jaj (tony)

Miesiące	Jaja świeże				Przetwory z jaj			
	import		eksport		import		eksport	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
I	2268	1231	19160	20067	589	880	3626	4171
II	1851	1628	16558	19853	876	734	3690	3208
III	1985	1137	16003	21970	745	727	3432	2626
IV	1385	1441	15025	18322	331	542	2648	3236
V	1514	1255	18480	18489	537	686	3264	2862
VI	1346	1276	15731	14045	387	679	4068	2715
VII	1206	1098	15354	13522	365	783	3674	2627
VIII	1399	789	50199	13572	776	1065	3519	3569
IX	718	639	34397	15731	502	968	3572	3280
X	1091	711	22942	17177	589	778	4537	3223
XI	820		23124		710		3658	
XII	878		19121		390		2430	
RAZEM	16461		251194		6797		42118	

Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

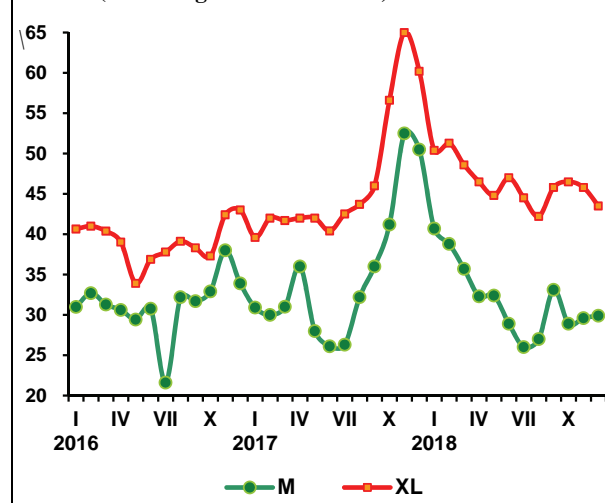
Tab. 2. Ceny sprzedaży jaj klasy A w zakładach pakujących (zł/100 szt)^a

Miesiące	XL		L		M		S	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018
I	39,60	50,40	34,90	47,30	30,90	40,70	24,00	33,20
II	42,00	51,30	34,00	44,30	30,00	38,80	25,00	27,50
III	41,70	48,60	33,00	40,00	31,00	35,70	30,00	29,40
IV	42,00	46,50	40,50	39,50	36,00	32,30	26,00	27,10
V	42,00	44,80	32,00	38,50	28,00	32,40	23,00	27,50
VI	40,40	47,00	31,90	38,70	26,10	28,90	23,90	24,10
VII	42,50	44,50	31,80	33,10	26,30	26,00	21,30	23,40
VIII	43,70	42,20	36,70	33,70	32,20	27,00	22,80	18,00
IX	46,00	45,80	39,00	36,00	36,00	33,10	27,90	19,50
X	56,60	46,50	48,90	36,30	41,20	28,90	38,00	19,80
XI	65,00	45,80	58,70	37,30	52,50	29,60	44,90	22,30
XII	60,20	43,50	57,10	37,00	50,50	29,90	39,90	21,50

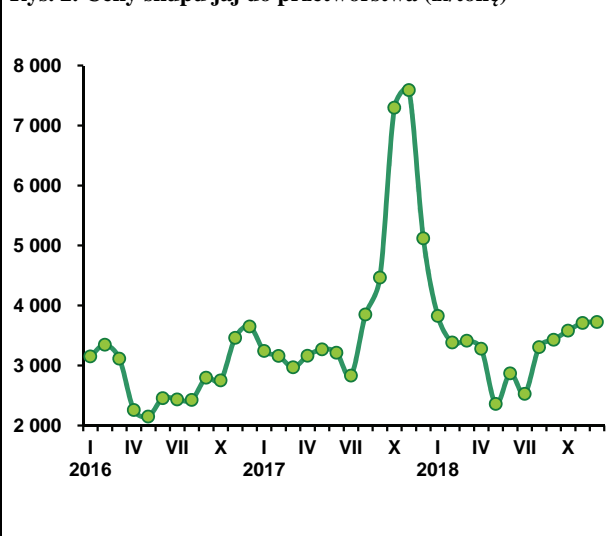
^a trzeci tydzień każdego miesiąca

Źródło: Dane MRiRW.

Rys. 1. Średnie ceny sprzedaży jaj spożywczych w Polsce (klasa wagowa M i XL –/szt)

Rys. 2. Ceny skupu jaj do przetwórstwa (zł/tonę)

Zgodnie z krótkoterminową prognozą¹, w 2019 r. produkcja baraniny w UE-28 może być większa niż w 2018 r. o ok. 1%. Zwiększą się obroty handlu zagranicznego baraniną. Wzrost zarówno importu, jak i eksportu oceniany jest na ok. 2%. W rezultacie łączna podaż mięsa owczego w UE-28, w 2019 r. może być większa niż przed rokiem o 1,1% (tj. o ok. 11 tys. t). Jest to relatywnie mało i według Komisji nie spowoduje zmian w spożyciu, które oceniane jest na 1,7 kg/mieszkańca, czyli tak jak w 2018 i w 2017 r. Taka sytuacja przemawia za utrzymaniem przeciętnej ceny rocznej na poziomie z 2018 r., choć w poszczególnych półroczach czy kwartałach tendencje mogą być odmienne.

W pierwszej połowie 2018 r. ceny jagniąt obniżały się, a ceny owiec ciężkich rosły. Przeciętna cena jagniąt w UE-28 wyniosła w I półroczu 2018 r. 523,2 EUR/100 kg wagi poubojowej i była o 3,8% niższa niż rok wcześniej. Przeciętna cena owiec ciężkich wyniosła natomiast 567,6 EUR/100 kg i była o 15,2% wyższa niż rok wcześniej. W drugiej połowie roku sytuacja cenowa pogorszyła się, gdyż wzrostowa tendencja cen owiec ciężkich przekształciła się w spadkową, a skala spadku cen jagniąt nieco wzrosła. W II półroczu 2018 r. przeciętna cena jagniąt w UE-28 wyniosła 557,6 EUR/100 kg i była o 5,0% niższa niż rok wcześniej. Cena owiec ciężkich wyniosła 492,2 EUR/100 kg i była o ok. 1% niższa niż rok wcześniej.

W I półroczu 2018 r. ceny polskich owiec ciężkich były relatywnie niskie, a ich roczny wzrost mniejszy niż średniej ceny w UE-28. Cena ta wyniosła 369,70 EUR/100 kg i była o 2,3% wyższa niż w I półroczu 2017 r. Wzrost cen wyrażonych w złotych był jeszcze mniejszy niż cen wyrażonych w euro, gdyż wpłynęła na niego aprecjacja złotego względem euro. W I półroczu 2018 r. przeciętna cena wyniosła 6,65 zł/kg, wobec 6,61 zł/kg rok wcześniej.

W drugiej połowie roku ceny polskich owiec ciężkich rosły nadal, pomimo ich spadku w Unii Europejskiej. W dodatku wzrost tych cen był relatywnie duży, gdyż wynosił 20%. Przeciętna cena polskich owiec ciężkich w II półroczu 2018 r. wyniosła 427,5 EUR/100 kg. Wzrost cen wyrażonych w euro nie przełożył się jednak na wzrost cen skupu. W okresie od lipca do końca września ub.r. cena skupu żywca baraniego wyniosła 5,84 zł/kg i była o 3% niższa niż rok wcześniej.

W okresie od stycznia do końca września 2018 r. import produktów baranich z krajów trzecich do Unii Europejskiej był większy niż rok wcześniej o 2,7%, w tym mięsa o 2,4%. Roczne zmiany importu były zróżnicowane regionalnie. Import do Wielkiej Brytanii zmniejszył się o 3,4%, a do Włoch o 1,0%. Import do Francji był taki sam jak rok wcześniej. Import do Niemiec wzrósł o 7,7%, a do Holandii o 10,1%. Największy roczny wzrost importu odnotowano w Danii o 42%. Kraje Unii Europejskiej, jak zwykle najczęściej baraniny importowały z Nowej Zelandii i z Australii. Import produktów baranich z Nowej Zelandii zwiększył się w skali roku o 2% (w tym mięsa także o 2%), a z Australii o 9% (w tym mięsa o 13%).

¹ Short - term outlook for EU agricultural markets in 2018 and 2019, nr 22 (autumn 2018), 15 września 2018 r.

**Danuta
Zawadzka**

Tab. 1. Produkcja baraniny w Polsce (w tonach wagi poubojowej)

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	zmiana w % 2017/2016
I półrocze	609	735	672	91,4
II półrocze	478	531	618	116,4
Rok	1 087	1 266	1 290	101,9

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Polski handel zagraniczny żywcem i mięsem baranin w ekwiwalencji mięsa (tony)

Lata	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
Eksport 2017	74,1	88,2	116,8	208,7	132,7	43,0	90,3	46,4	53,2	68,2	67,1	107,2	1096
2018	66,9	67,4	196,1	35,1	91,4	92,2	73,0	52,8	61,4	32,7	x	x	x
miesiąc roku poprzedniego = 100	90,3	76,4	167,9	16,8	68,9	214,4	80,8	113,8	115,4	47,9	x	x	x
Import 2017	107,1	86,3	149,8	122,4	98,4	40,3	74,8	87,3	70,6	110,9	98,0	116,1	1063
2018	82,2	87,1	82,0	108,3	96,2	55,1	90,3	57,8	87,9	36,4	x	x	1162
miesiąc roku poprzedniego = 100	76,8	100,9	54,7	88,5	97,8	136,7	120,7	66,2	124,5	32,8	x	x	109,3

Źródło: Dane MF.

Tab. 3. Przeciętne ceny skupu owiec w Polsce (w zł/kg wagi żywej)

Lata	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2016/17	6,52	7,56	6,20	6,26	7,39	7,45	6,09	6,28	5,79	6,00	5,86	6,41
2017/18	6,21	7,56	6,11	6,59	7,77	6,50	6,81	6,12	6,28	5,14	5,83	6,11
miesiąc roku poprzedniego = 100	95,2	100,0	98,5	105,3	105,1	87,2	111,8	97,5	108,5	85,7	99,5	95,3

Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Średnie ceny zakupu owiec żywych w Polsce

Wyszczególnienie	zł/kg		EUR/kg	
	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową	cena za wagę żywą	cena za wagę poubojową
VII 2017	7,4	16,0	1,74	3,76
VIII	7,6	16,5	1,78	3,86
IX	7,5	16,2	1,76	3,83
X	7,7	16,4	1,80	3,84
XI	7,6	16,2	1,80	3,84
XII	7,9	16,8	1,87	3,99
I 2018	7,6	16,2	1,83	3,89
II	7,9	16,7	1,88	4,01
III	8,3	17,7	1,97	4,19
IV	8,2	17,4	1,95	4,15
V	8,0	17,0	1,87	3,98
VI	7,9	16,9	1,84	3,91
VII	7,8	16,6	1,81	3,85
VIII	7,4	15,7	1,74	3,70
IX	7,8	16,5	1,80	3,83
X	7,7	16,4	1,79	3,80
XI	7,5	16,0	1,75	3,72

Źródło: Dane Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW oraz przeliczenia własne.

Tab. 5. Przeciętne ceny detaliczne udźca baraniego w Polsce (zł/kg)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
2016/2017	54,94	55,04	54,35	53,10	53,55	54,38	55,02	55,36	55,01	54,12	55,84	55,55
2017/2018	54,52	55,16	54,91	54,80	53,99	52,97	52,89	54,96	55,32	55,00	54,96	54,91
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,2	100,2	101,0	103,2	100,8	97,4	96,1	99,3	100,6	101,6	98,4	98,8

Źródło: Dane GUS.

Tab. 6. Przeciętne ceny jagniąt w UE-28 i we Włoszech (EUR/100 kg wagi poubojowej)

Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
UE-28												
2016/2017	619,1	578,1	554,0	484,0	541,7	555,7	562,7	541,4	561,9	618,3	614,3	603,7
2017/2018	597,1	542,6	516,2	534,5	523,5	511,1	511,5	523,8	555,5	575,3	574,2	559,3
miesiąc roku poprzedniego = 100	96,4	93,9	93,2	110,4	96,6	92,0	90,9	96,7	98,9	93,0	93,5	92,6
Włochy												
2016/2017	588,8	527,2	492,3	494,3	627,5	578,4	625,3	607,6	617,5	555,3	662,2	681,0
2017/2018	681,5	554,2	499,8	586,9	535,5	500,0	510,7	576,5	592,0	602,1	620,2	612,5
miesiąc roku poprzedniego = 100	115,7	105,1	101,5	118,7	85,3	86,5	81,7	94,9	95,9	108,4	93,7	89,9

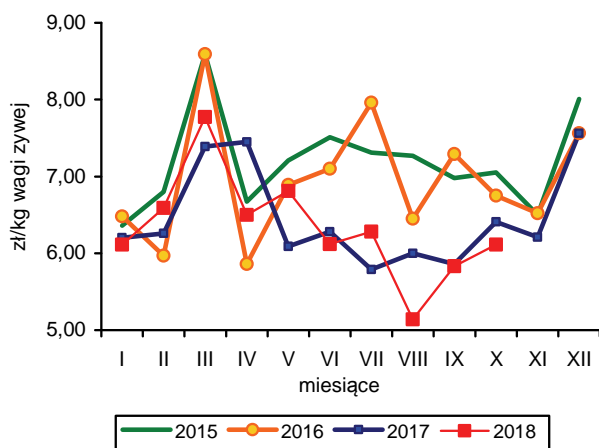
Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

Tab.7. Przeciętne ceny owiec ciężkich w UE-28 i w Wielkiej Brytanii (EUR/100 kg wagi poubojowej)

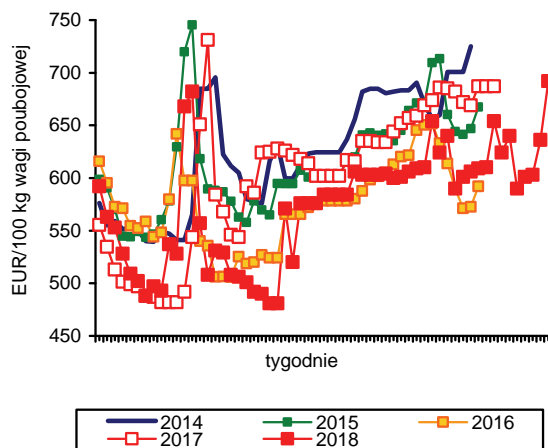
Lata	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
UE-28												
2016/2017	478,7	470,3	455,3	471,8	491,5	523,4	541,9	531,9	504,8	482,3	477,2	488,1
2017/2018	495,5	494,9	521,5	573,3	616,3	618,4	581,3	518,0	501,2	491,8	477,2	477,7
miesiąc roku poprzedniego = 100	103,5	105,1	114,5	121,5	124,7	118,2	107,2	97,4	99,3	102,0	100,0	99,3
Wielka Brytania												
2016/2017	454,8	440,7	448,3	456,0	484,5	535,0	559,6	510,1	469,9	429,0	438,5	442,9
2017/2018	450,9	465,5	517,8	582,0	647,3	649,4	598,8	491,1	471,9	456,2	438,5	441,4
miesiąc roku poprzedniego = 100	99,1	105,6	115,5	127,6	133,6	121,4	107,0	96,3	100,4	106,3	100,0	99,7

Źródło: Dane Komisji Europejskiej oraz obliczenia własne.

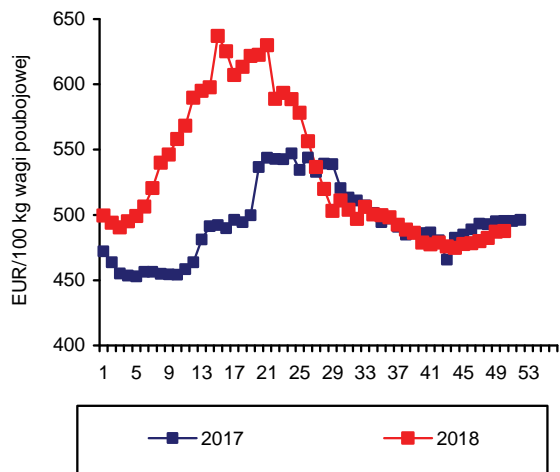
Rys. 1. Ceny skupu żywca baraniego w Polsce w zł/kg

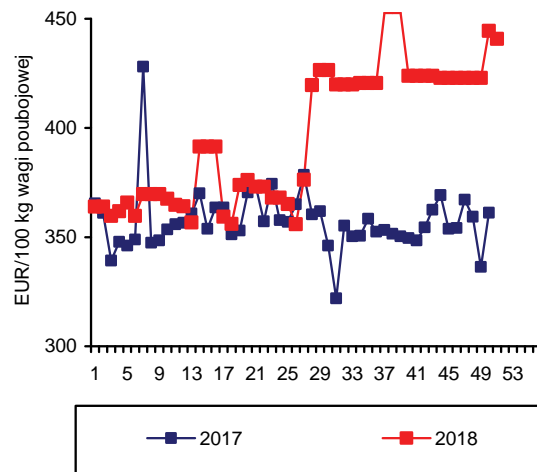
Rys. 2. Ceny jagniąt we Włoszech

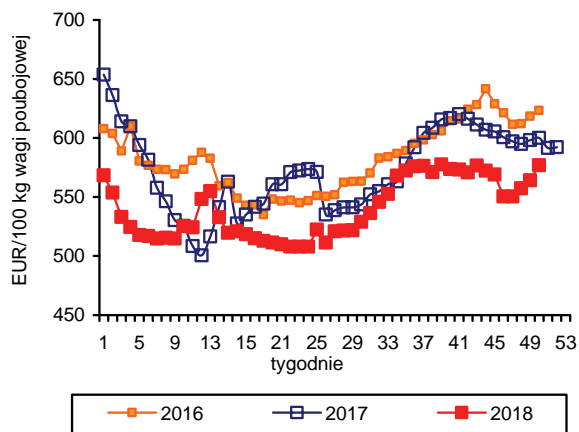
Rys. 3. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w UE-28

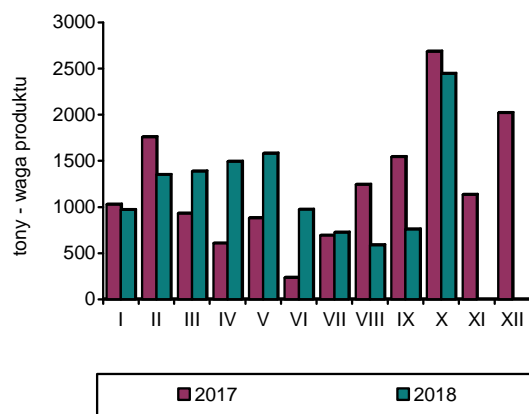
Rys. 4. Tygodniowe ceny owiec ciężkich w Polsce

Rys. 5. Ceny jagniąt w UE-28

Rys. 6. Import baraniny i jagnięciny z Australii przez kraje UE-28

Źródło: GUS, Komisja Europejska, MAF, AFFA.

W okresie styczeń-listopad 2018 r. połowy ryb na Bałtyku wyniosły 146,5 tys. t i były o 15,0% większe niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Zwiększono przede wszystkim wyładunki storni (o 32,4% do 14,1 tys. t) oraz śledzi (o 23,8% do 47,7 tys. t). Połowy szprotów wzrosły o 8,4% do 72,3 tys. t, a dorszy spadły o 8,3% do 5,9 tys. t. Bardzo dobre wyniki odnotowano także w połowach ryb liczonych w sztukach – troci i łososi, które zwiększyły się o 20-30% do odpowiednio 56,2 i 5,9 tys. szt., mimo zakazu połowów obowiązujących od połowy września do końca listopada.

Podaż produktów rybnych ze średnich i dużych zakładów przetwórczych (zatrudnienie powyżej 49 osób) wyniosła w okresie styczeń-październik 2018 r. 397,6 tys. t i była o 11,5% większa niż w analogicznych miesiącach roku poprzedniego. Produkcja całych ryb morskich mrożonych zwiększyła się o 37,6% do 25,1 tys. t, świeżych lub chłodzonych filetów z ryb morskich o 23,1% do 62,1 tys. t, marynat o 11,1% do 71,2 tys. t, ryb wędzonych o 9,2% do 64,6 tys. t oraz konserw o 6,6% do 57,3 tys. t. Znaczący spadek produkcji odnotowano natomiast w asortymencie mrożonych filetów z ryb morskich (o 13,1% do 23,3 tys. t) oraz solonych filetów (o 10,1% do 6,4 tys. t). Spośród produktów wysokoprzetworzonych (konserw, prezerw, marynat oraz innych przetworów) największy wzrost produkcji wystąpił w przypadku przetworzonych łososi (o 87,1% do 13,3 tys. t) oraz szprotów i sardynek (o 27,0% do 14,6 tys. t). Podaż przetworów ze śledzi, które są najważniejszym gatunkiem wykorzystywanym w przetwórstwie pogłębionym, zmniejszyła się w analizowanym okresie o 1,1% i wyniosła 84,7 tys. t.

W okresie styczeń-październik 2018 r. eksport sektora rybnego wyniósł 417 tys. t (w masie produktów) o wartości 7,67 mld PLN i był odpowiednio o 5,9 i 12,5% większy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Zwiększono eksport wszystkich podstawowych grup produktów. W największym stopniu dotyczyło to ryb wędzonych, suszonych i solonych (wzrost o 32,9% do 57,4 tys. t). Spadek cen transakcyjnych w wywozie wędzonych łososi (o 5,3% do 60,55 PLN/kg) wpłynął jednak na zdecydowanie niższą dynamiką przyrostu wartości sprzedaży tych produktów (wzrost o 15,1% do 2,81 mld PLN). Eksport ryb filetowanych i mięsa z ryb zwiększył się o 11,2% do 80,4 tys. t, a jego wartość o 16,6% do 2,43 mld PLN. W tej grupie towarowej najczęściej sprzedano łososi (36,3 tys. t, w średniej cenie 40,23 PLN/kg – wzrost o 1,7%) oraz dorszy (20,0 tys. t, 25,23 PLN/kg – wzrost o 4,2%). Wywóz przetworów i konserw z ryb wyniósł w analizowanym okresie 122,0 tys. t o wartości 1,88 mld PLN i był odpowiednio o 7,9% i 10,7% większy niż przed rokiem. Najwięcej sprzedano przetworów ze śledzi (42,3 tys. t po 11,45 PLN/kg – spadek o 4,2%) oraz z mintajów (12,8 tys. t po 12,38 PLN/kg – wzrost o 5,0%).

Import ryb i owoców morza wyniósł w okresie styczeń-październik 2018 r. 485,5 tys. t o wartości 7,50 mld PLN i był odpowiednio o 5,1 i 4,6% większy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. W strukturze ilościowej importu dominują produkty o niewielkim stopniu przetwo-

żenia, które w zdecydowanej większości kierowane są do krajowych przetwórnicy (ryby świeże, chłodzone, mrożone oraz filety i mięso z ryb). Import ryb świeżych i chłodzonych wyniósł w analizowanym okresie 2018 r. 159,9 tys. t i był o 8,8% większy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Filetów i mięsa z ryb sprowadzono o 10,3% więcej (163,3 tys. t), natomiast import ryb mrożonych zmniejszono o 2,6% do 89,3 tys. t, a przetworów i konserw o 2,9% do 35,2 tys. t. Łączny import łososi wyniósł w okresie styczeń-październik 2018 r. 143,4 tys. t i był o 10,6% większy niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Przywóz mintajów zwiększono o 12,9% do 37,9 tys. t, makreli o 2,5% do 41,9 tys. t, a śledzi o 1,6% do 67,2 tys. t. Spadek wolumenu przywozu wystąpił tylko w odniesieniu do dorszy (o 10,2% do 31,3 tys. t). Spośród wymienionych gatunków ryb największe spadki cen w analizowanym okresie notowano w przypadku śledzi. Najpopularniejsze filety potaniały średnio o 26,5% do 5,16 PLN/kg. Świeże łososie sprowadzono średnio po 26,41 PLN/kg, tj. o 5,7% mniej niż przed rokiem, a mrożone filety z mintajów taniej o 0,8% (8,68 PLN/kg). Nieznacznie podrożały mrożone makrele (o 3,9% do 5,54 PLN/kg), a największy wzrost cen obserwowano na rynku dorszy: ceny świeżych wzrosły o 11,9% (12,89 PLN/kg), mrożonych o 15,4% (15,54 PLN/kg), a filetowanych o 12,5% (22,58 PLN/kg).

Na rynku obserwuje się niewielkie podwyżki cen detalicznych. W okresie styczeń-listopad 2018 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, wzrosły one o 1,3%, natomiast w relacji listopad br. do grudnia ub.r. tempo wzrostu było wyższe i wyniosło 2,2%. Produkty rybne są grupą żywności o relatywnie niewielkiej dynamice wzrostu cen. Żywność i napoje bezalkoholowe podrożały bowiem przeciętnie w okresie jedenastu miesięcy o 2,8%, w tym mięso i przetwory o 1,9%, a nabiał i jaja o 6,1%. Spośród produktów substytucyjnych ryby potaniały względem mięsa drobiowego, którego ceny wzrosły o 4,4% oraz wołowiny i cielęciny (wzrost o 3,0%), natomiast pogorszyły się relacje cen ryb do mięsa wieprzowego (spadek cen o 1,7%). Wyższe od wzrostu cen detalicznych ryb i ich przetworów było także tempo wzrostu cen wędlin, które podrożały przeciętnie o 2,6%. Spośród produktów rybnych w okresie styczeń-listopad 2018 r., w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego, najbardziej podrożały mrożone owoce morza, ryby świeże i chłodzone oraz ryby mrożone (o 1,8-1,9%). Tańsze niż przed rokiem były natomiast ryby i owoce morza suszone, solone i wędzone (o 0,1%) oraz świeże i chłodzone owoce morza (o 1,4%).

Krzysztof
Hryszko

Tab. 1. Polowy ryb bałtyckich (tony, sztuki)

Miesiące	tony						sztuki	
	szprot	śledź	dorsz	plaskie	pozostałe	razem	troć wędrowna	łośość bałtycki
2014 I-XII	58 575	28 137	11 895	12 640	7 072	118 313	30 921	3 108
2015 I-XII	64 173	39 714	13 611	9 440	7 581	134 515	31 783	3 745
2016 I-XII	60 046	44 047	10 359	15 080	9 162	138 694	42 398	3 623
2017 I-XII	69 972	43 672	7 453	11 206	5 187	137 490	44 043	7 383
2017 XI	2 516	6 207	1 234	605	203	10 765	2 029	666
XII	3 270	5 111	981	564	197	10 124	2 046	2 545
2018 ^{a,b} I	11 079	5 007	423	1 895	333	18 737	3 244	224
II	13 770	5 286	289	3 168	163	22 676	9 702	768
III	15 204	4 138	500	1 727	224	21 793	16 169	1 296
IV	16 835	7 207	869	1 590	1 085	27 586	15 817	1 827
V	6 714	5 434	877	1 971	1 396	16 392	6 461	1 191
VI	679	1 695	778	795	713	4 660	699	55
VII	250	2 030	254	578	579	3 691	2 065	149
VIII	333	1 417	64	540	798	3 152	894	87
IX	1 076	2 769	778	556	506	5 685	1 163	290
X	1 933	5 587	739	534	472	9 265	10	7
XI	4 404	7 173	366	735	183	12 861	20	-
Wskaźnik zmian (%)								
XI 2018 X 2017	175,0	115,6	29,7	121,4	90,2	119,5	1,0	x
I-XI 2018 I-XI 2017	108,4	123,8	91,7	132,4	129,3	115,0	133,9	121,8

^a dane nieostateczne, ^b stan bazy na dzień 07.01.2019 r.

Źródło: Morski Instytut Rybacki na podstawie danych MGMIŻŚ.

Tab. 2. Produkcja ryb i produktów rybnych (tony)^a

Miesiące	Filety z ryb morskich świeże lub chłodzone	Ryby, filety oraz mięso z ryb mrożone	Ryby solone, suszone i wędzone	Przetwory i konserwy rybne				Razem
				razem	w tym			
					śledzie	sardynki i szproty	makrele	
2014 I-XII	9 012	76 394	89 459	199 756	97 134	11 997	10 403	374 621
2015 I-XII	20 042	60 499	94 385	212 490	101 076	14 158	11 750	387 483
2016 I-XII	59 309	64 214	100 322	224 047	108 641	13 861	14 362	447 892
2017 I-XII	62 617	64 248	87 703	228 514	108 162	14 105	15 482	443 082
2017 X	6 704	5 377	7 854	21 561	10 452	1 277	1 349	41 496
XI	5 802	5 250	9 415	22 729	11 717	1 411	1 403	43 196
XII	6 344	5 502	11 043	20 407	10 823	1 221	997	43 296
2018 I	5 464	6 155	6 430	21 766	9 576	1 459	1 515	39 816
II	6 036	7 073	7 317	21 704	9 569	1 614	1 826	42 130
III	5 515	7 523	8 881	23 872	10 165	2 002	1 923	45 791
IV	5 575	8 997	5 951	19 639	7 456	1 523	1 625	40 162
V	5 256	4 759	6 004	18 874	7 398	1 243	1 528	34 893
VI	5 851	3 842	6 485	18 915	6 786	1 255	1 356	35 093
VII	5 645	4 014	6 340	16 756	7 296	1 076	1 072	32 755
VIII	6 836	3 594	6 622	19 836	7 865	1 353	1 325	36 888
IX	7 406	3 868	8 315	20 821	8 176	1 354	1 388	40 410
X	8 524	6 214	9 546	25 354	10 407	1 691	1 758	49 638
Wskaźnik zmian (%)								
X 2018 X 2017	127,1	115,6	121,5	117,6	99,6	132,4	130,3	119,6
I-X 2018 I-X 2017	123,1	104,8	106,9	112,0	98,9	127,0	117,1	111,5

^a dane miesięczne o produkcji wytworzonej pochodzą od tzw. dużych jednostek przemysłowych i nieprzemysłowych, zatrudniających 50 osób i więcej, które złożyły sprawozdania

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 3. Handel zagraniczny rybami i produktami (tys. ton)^a

Miesiące	Eksport ^b					Import				
	razem	przetwory i konserwy	filety i mięso	ryby solone, suszone i wędzone	ryby mrożone	razem	filety i mięso	ryby mrożone	przetwory i konserwy	ryby świeże lub chłodzone
2014 I-XII	380,8	119,1	68,9	53,5	71,8	532,5	187,1	96,2	47,2	161,2
2015 I-XII	440,7	126,2	73,2	55,4	83,4	533,3	182,9	87,7	48,5	176,1
2016 I-XII	469,6	135,6	78,3	59,1	85,2	569,1	199,9	104,0	45,4	178,2
2017 I-XII	478,2	140,1	87,7	54,6	81,7	576,8	194,4	109,3	44,3	180,3
2017 IX	32,9	11,6	6,8	4,0	4,1	51,1	19,1	8,1	3,4	16,1
X	38,8	12,8	8,4	4,7	6,3	55,9	18,7	10,5	4,1	18,2
XI	42,3	14,0	8,6	5,4	6,8	63,7	26,6	10,1	4,5	17,2
XII	42,2	13,0	6,8	6,1	7,4	51,1	19,8	7,5	3,6	16,1
2018 ^c I	39,0	12,8	8,0	4,3	5,5	59,8	23,7	12,7	3,9	15,4
II	44,1	12,1	7,1	4,2	7,9	47,4	16,5	10,6	3,6	13,3
III	53,2	13,4	9,0	6,0	9,9	54,2	18,2	10,4	4,0	17,4
IV	50,2	12,2	8,5	4,2	9,4	43,2	14,8	8,3	2,9	13,6
V	44,6	11,8	7,9	4,4	8,6	40,5	12,1	7,0	3,5	14,1
VI	39,1	12,0	7,9	5,6	7,2	39,6	12,8	7,3	2,8	13,5
VII	34,2	10,7	6,9	5,7	7,4	40,5	11,4	6,8	3,6	15,2
VIII	32,6	11,9	7,6	6,2	3,1	46,6	15,9	6,5	3,5	17,5
IX	34,1	11,6	8,4	6,8	2,4	49,1	16,5	8,1	3,5	17,2
X	46,0	13,6	9,2	9,9	3,9	64,7	21,3	11,4	3,9	22,7
Wskaźnik zmian (%)										
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>	118,4	106,7	109,7	212,0	62,5	115,6	114,1	108,1	94,4	125,2
<u>I-X 2018</u> <u>I-X 2017</u>	1059	107,9	111,2	132,9	96,9	105,1	110,3	97,4	97,1	108,8

^a wskaźniki zmian obliczone na danych o większej dokładności, ^b z eksportem burtowym, ^c dane wstępne,
Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF (Ministerstwo Finansów).

Tab. 4. Ceny ryb w imporcie (zł/kg)

Miesiące	Filety ze śledzia 03049923 ^b		Mrożona makrela 03035410 ^b			Filety mrożone			Łosoś świeży 03021400 ^b	Konserwy z tuńczyka 160414 ^b
	Norwegia	Islandia	Holandia	W. Owce	Norwegia	mintaj 03047500 ^b	panga 03046200 ^b	morszczuk 03047415 ^b	Norwegia	Filipiny
	Chiny	Wietnam	Argentyna	Norwegia	Filipiny					
2014 I-XII	5,61	5,90	5,01	5,29	5,14	6,70	5,89	11,51	21,12	12,05
2015 I-XII	6,27	6,17	4,42	5,35	4,75	7,96	6,90	13,88	20,26	14,77
2016 I-XII	7,98	7,62	4,82	5,57	5,00	7,77	6,12	13,94	27,54	13,82
2017 I-XII	6,41	5,39	5,00	5,33	5,11	7,26	5,97	12,86	27,04	15,93
2017 X	5,87	4,68	4,25	5,47	5,50	6,43	6,38	11,92	25,17	16,18
XI	5,50	4,35	4,84	5,52	5,34	6,36	5,44	12,17	23,66	16,96
XII	5,17	4,31	4,90	5,56	5,11	6,30	6,29	12,25	22,58	17,12
2018 I	4,97	4,56	5,13	6,14	5,31	6,70	6,68	12,10	24,58	15,92
II	5,06	4,74	5,22	5,82	5,36	6,49	5,78	11,60	24,81	16,64
III	5,11	4,22	5,28	5,95	5,29	6,74	5,57	11,21	26,26	15,67
IV	4,84	4,49	5,05	5,46	5,46	7,34	6,53	11,62	28,07	14,16
V	4,66	3,82	5,29	5,69	5,29	8,04	7,00	12,05	29,66	15,37
VI	4,61	4,05	5,39	5,53	5,58	8,83	8,66	12,40	27,37	15,93
VII	4,97	4,57	5,28	5,53	5,45	8,34	8,57	13,10	25,33	12,83
VIII	4,93	3,58	5,34	7,16	6,10	8,31	8,35	13,27	25,34	16,24
IX	4,92	4,40	5,28	6,74	5,61	8,22	7,81	14,11	25,90	17,17
X	5,28	5,57	5,21	6,27	5,63	7,51	8,16	13,81	25,95	15,68
Wskaźnik zmian (%)										
<u>X 2018</u> <u>X 2017</u>	89,9	119,1	122,5	114,7	102,4	116,7	127,9	115,9	103,1	96,9
<u>I-X 2018</u> <u>I-X 2017</u>	71,8	79,3	104,6	118,0	107,3	100,3	120,4	95,4	94,1	98,1

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie MF.

Tab. 5. Ceny ryb w eksporcie (zł/kg)

Miesiące	Przetwory ze śledzi 16041291 ^b	Filety z dorsza 03047190 ^b			Łosoś wędzony 03054100 ^b	Pstrąg wędzony 03054300 ^b	Krewetki przetw. 160521 ^b	Makreła mrożona 03035410 ^b	Filety z lososi 03048100 ^b
	Niemcy	Wielka Brytania	Dania	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Niemcy	Ukraina	Wietnam
2014 I-XII	9,45	20,43	19,02	17,74	54,88	50,67	53,35	7,49	1,43
2015 I-XII	9,03	25,09	21,54	22,24	52,10	51,17	58,25	5,33	1,10
2016 I-XII	10,96	27,52	24,47	25,75	57,20	54,80	96,26	5,74	1,19
2017 I-XII	11,43	24,67	23,89	23,68	64,45	53,57	115,21	6,57	28,54
2017 X	11,43	26,37	24,09	22,88	63,80	56,18	81,72	5,86	27,24
XI	11,05	25,51	22,01	25,50	64,24	56,30	92,00	5,58	29,18
XII	11,58	25,08	23,98	24,65	64,14	57,00	83,02	5,36	26,58
2018 I	10,71	27,31	20,02	24,90	61,10	55,62	84,89	5,38	26,40
II	10,48	27,86	22,10	26,31	58,91	53,90	98,52	5,26	25,62
III	10,67	28,42	20,00	26,16	58,20	55,56	102,70	5,56	24,89
IV	10,93	28,06	19,61	25,64	55,77	57,57	116,13	5,76	26,84
V	10,15	26,23	21,13	26,24	57,54	59,04	112,87	5,64	26,75
VI	10,41	24,98	22,80	26,36	67,56	62,64	103,39	6,52	28,39
VII	10,78	31,75	27,50	27,24	67,43	61,59	86,98	7,16	27,62
VIII	11,00	31,57	24,82	25,36	66,64	55,90	64,49	6,17	26,20
IX	10,90	30,01	26,19	29,15	66,53	58,87	65,30	6,23	27,59
X	12,01	28,62	26,21	23,63	65,93	54,67	65,65	6,24	26,75
Wskaźnik zmian (%)									
X 2018 X 2017	105,1	108,5	108,8	103,3	103,3	97,3	80,3	106,5	98,2
I-X 2018 I-X 2017	94,4	115,5	92,5	110,8	96,7	108,5	71,9	84,9	93,2

^a dane wstępne, ^b kod CN wg taryfy celnej

Źródło: Obliczenia IERiGŻ-PIB na podstawie danych MF.

Tab. 6. Ceny zbytu ryb i produktów rybnych (zł/kg z VAT) oraz udział ceny zbytu w cenie detalicznej

Miesiące	Karp żywy		Pstrąg świeży niepatroszony		Filety z morszczuka		Filety z mintaja		Śledź solony, odglowiony niepatroszony		Płaty/filety ze śledzi	
	zł/kg	%	zł/kg	%	zł/kg	%	zł/kg	%	zł/kg	%	zł/kg	%
2014 I-XII	10,43	-	12,82	58%	14,35	66%	10,13	-	9,73	76%	10,49	69%
2015 I-XII	10,70	-	13,53	61%	14,85	66%	11,78	-	10,01	81%	10,46	70%
2016 I-XII	11,49	-	13,67	60%	15,34	64%	14,76	-	10,58	84%	11,46	74%
2017 I-XII	12,25	-	14,15	61%	15,60	63%	17,46	-	11,22	85%	12,25	74%
2017 XI	12,37	-	13,78	59%	14,97	61%	18,56	-	10,78	81%	11,49	69%
XII	12,42	-	13,87	60%	15,09	61%	18,48	-	10,68	81%	11,14	69%
2018 I	12,57	-	13,52	58%	15,92	65%	18,53	-	11,06	83%	11,14	69%
II	12,73	-	13,70	58%	15,92	65%	19,76	-	10,52	80%	11,03	69%
III	12,72	-	13,94	59%	15,99	66%	19,58	-	10,55	80%	11,01	69%
IV	12,92	-	13,99	59%	16,00	65%	19,91	-	10,69	81%	11,02	69%
V	12,94	-	14,12	59%	15,75	65%	19,98	-	11,35	87%	10,92	68%
VI	13,24	-	14,08	60%	15,77	65%	19,98	-	11,15	85%	10,84	68%
VII	13,26	-	14,08	59%	15,85	65%	20,01	-	11,13	86%	10,85	68%
VIII	13,41	-	14,12	59%	15,86	66%	20,39	-	11,03	84%	10,83	68%
IX	13,31	-	14,03	59%	16,40	68%	20,44	-	11,04	84%	10,83	68%
X	13,27	-	13,89	58%	16,41	68%	20,59	-	10,92	83%	10,75	67%
XI	12,37	-	13,96	59%	16,40	68%	20,53	-	10,42	80%	10,70	67%
Wskaźnik zmian (%)												
XI 2018 XI 2017	100,0	x	101,3	x	109,6	x	110,6	x	96,7	x	93,1	x
I-XI 2018 I-XI 2017	106,1	x	98,4	x	102,4	x	115,0	x	96,7	x	88,3	x

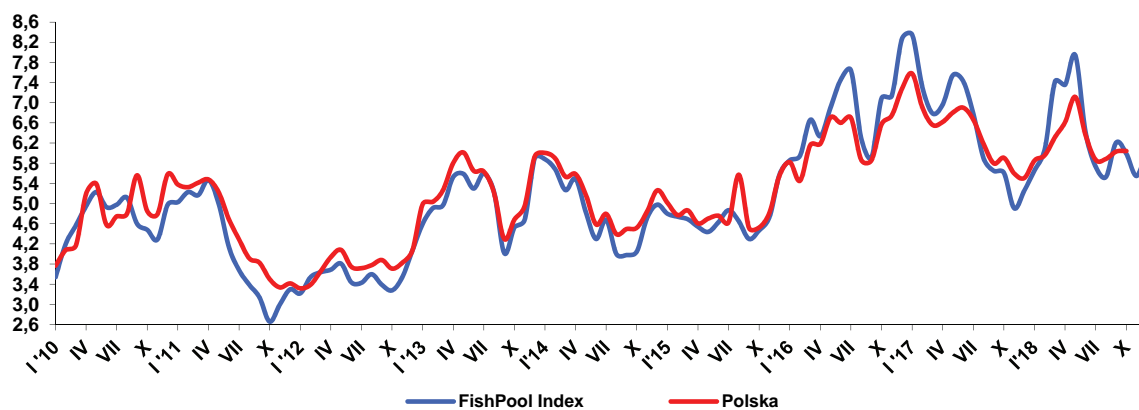
Źródło: Opracowanie IERiGŻ-PIB na podstawie danych GUS.

Tab. 7. Ceny detaliczne wybranych ryb i produktów rybnych (zł/kg)

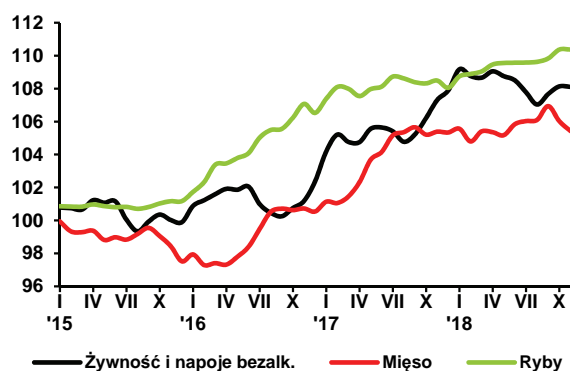
Miesiące	Filety mrożone		Ryby wędzone			Konserwy			Płaty śledziowe	Karp świeży	Pstrąg świeży
	morszczuk	dorsz	łosoś	pstrąg	makreła	filety ze śledzia w sosie pom.	sardynki w oleju	tuńczyk w sosie wł.			
2014I-XII	21,76	26,97	77,54	31,88	16,72	25,52	27,87	34,06	15,24	14,11	22,18
2015I-XII	22,58	30,52	76,20	32,40	15,88	25,16	27,85	33,53	15,00	14,18	22,33
2016I-XII	24,10	32,40	84,50	33,04	15,58	25,19	28,06	33,18	15,45	14,44	22,84
2017I-XII	24,66	32,54	101,80	33,38	16,12	25,61	29,44	32,94	16,55	14,98	23,35
2017 XI	24,57	32,25	103,30	33,40	16,13	26,03	30,50	33,24	16,57	15,47	23,17
XII	24,63	32,21	102,80	33,35	16,03	26,13	30,38	32,88	16,13	14,37	23,17
2018 I	24,63	32,28	101,00	33,57	16,15	26,29	30,50	33,35	16,15	15,10	23,46
II	24,61	32,33	100,30	33,56	16,12	26,39	30,38	33,12	16,04	15,16	23,53
III	24,40	32,39	100,30	33,57	16,19	26,52	30,44	33,53	16,03	-	23,54
IV	24,54	32,66	100,20	33,57	16,20	26,45	30,44	33,65	16,04	-	23,84
V	24,29	32,76	100,60	33,21	16,28	26,58	30,56	33,65	15,99	-	23,77
VI	24,27	32,73	101,10	33,28	16,21	26,71	30,69	33,94	15,94	-	23,60
VII	24,22	32,87	100,40	33,73	16,24	26,68	30,63	34,00	16,00	-	23,97
VIII	24,18	32,98	101,10	33,76	16,29	26,58	30,31	33,82	16,01	-	23,80
IX	24,21	32,93	101,50	34,00	16,38	26,35	30,00	34,18	15,84	-	23,72
X	24,25	32,88	101,90	33,84	16,47	26,77	30,06	33,88	16,08	-	23,81
XI	24,29	33,08	101,80	33,98	16,81	26,61	29,88	34,00	16,09	16,65	23,55
Wskaźnik zmian (%)											
XI 2018 XI 2017	98,9	102,6	98,5	01,7	104,2	102,2	8,0	102,3	97,1	107,6	101,6
I-XI 2018 I-XI 2017	98,8	100,4	99,2	100,8	101,1	103,8	103,3	102,3	96,6	103,0	101,4

Źródło: Dane GUS.

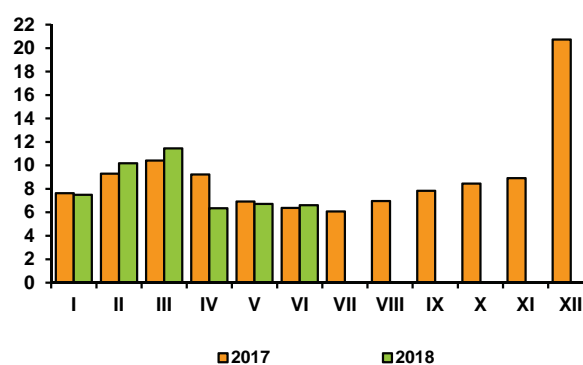
Rys. 1. Cena świeżych lososi norweskich (na podstawie Fish Pool, 3-6 kg) i średnie ceny płacone przez krajowych importerów (EUR/kg)

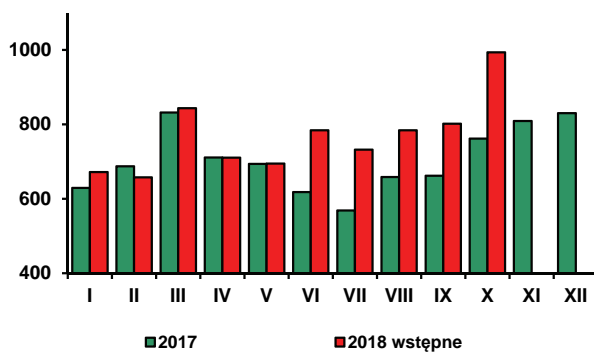
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2014=100)

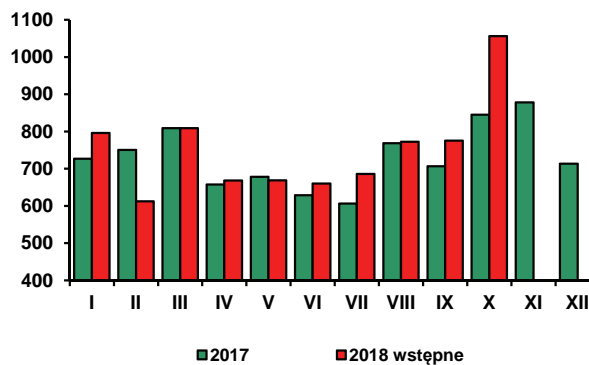
Rys. 3. Przeciętne miesięczne wydatki na zakup ryb i przetworów rybnych (w zł/osobę)

Rys. 4. Eksport ryb i produktów rybnych (mln zł)

Rys. 5. Import ryb i produktów rybnych (mln zł)

Źródło: Rys. 1 – Fish Pool i MF, rys. 2-3 – dane GUS, rys. 4-5 - dane MF.

W listopadzie 2018 r. ceny detaliczne żywności i napojów bezalkoholowych utrzymały się na takim samym poziomie, jak w miesiącu poprzednim. Średnie ceny towarów żywnościowych nie zmieniły się, podczas gdy napojów bezalkoholowych zwiększyły się o 0,2%. Wzrost cen warzyw oraz pieczywa i produktów zbożowych został zneutralizowany przez spadek cen artykułów mięsnych, jaj, tłuszczów jadalnych, owoców i cukru. Stabilne były ceny ryb i owoców morza oraz produktów mlecznych. Łączne ceny warzyw wzrosły o 2,3%, w tym świeżych o 3,0%. Najbardziej, bo o 38,7% zwiększyły się ceny ogórków. Cebula podrożała o 5,0%, ziemniaki o 4,1%, a sałata o 3,8%. Potaniały natomiast: buraki, kapusta, pomidory i warzywa kalafiorowe (o 0,3 - 5,9%). W listopadzie 2018 r. za pieczywo i produkty zbożowe konsumenci płacili przeciętnie o 0,8% więcej niż miesiąc wcześniej. Ceny pieczywa wzrosły o 1,7%, mąki o 1,3%, makaronów o 0,6%, a kasz i ziaren zbóż o 0,5%. Ceny owoców zmalały średnio o 3,8%. Potaniały wszystkie rodzaje owoców, z wyjątkiem jagodowych. Najgłębszej redukcji uległy ceny cytrusów (o 13,6%), owoców pestkowych (o 10,7%) i jabłek (o 8,8%). Obniżyły się ceny cukru (o 2,0%) i czekolady (o 0,5%), przy wzroście cen wyrobów cukierniczych o 0,4%. Spadek cen artykułów mięsnych i jaj wyniósł po 0,6%, a tłuszczów jadalnych 0,5%. Mięso drobiowe potaniało o 2,2%, wieprzowe o 0,8%, przy nieznacznym spadku cen mięsa wołowego (o 0,1%) oraz stabilizacji cen wędlin i pozostałych przetworów mięsnych. Obniżce cen masła (o 0,8%), margaryn (o 0,7%) i tłuszczów wieprzowych (o 0,2%) towarzyszył niewielki wzrost cen olejów roślinnych (o 0,3%). Różnokierunkowe były zmiany cen produktów mlecznych. Ceny mleka płynnego i serów dojrzewających zmalały odpowiednio o 0,5 i 0,1%, twarogów i jogurtów były takie same, jak przed miesiącem, podczas gdy mleka w proszku, napojów i deserów mlecznych oraz śmietany wykazywały tendencję wzrostową. Do wzrostu cen napojów bezalkoholowych przyczynił się głównie wzrost cen kawy (o 1,2%) oraz herbaty, kakao i czekolady w proszku (po 0,1%). Ceny wód mineralnych oraz soków owocowych i owocowo-warzywnych obniżyły się przeciętnie o 0,3%.

W listopadzie 2018 r. ceny żywności i napojów bezalkoholowych były o 0,7% wyższe niż w analogicznym miesiącu 2017 r. Zdecydowały o tym zwwyżki cen: warzyw (o 9,4%), pieczywa i produktów zbożowych (o 5,2%), dżemów, miodu, czekolady i wyrobów cukierniczych (o 2,5%), ryb i owoców morza (o 1,8%) oraz artykułów mleczarskich (o 0,8%). W listopadzie 2018 r. droższe niż przed rokiem były wszystkie monitorowane przez GUS rodzaje warzyw świeżych i przetworzonych, w tym m.in. marchew o 42,5%, kapusta o 23,8%, cebula o 19,2%, ogórki o 18,5% i kalafiorowe o 8,2%. Wydatnie, bo o 29,6% podrożały ziemniaki. W grupie produktów zbożowych istotnie wzrosły ceny pieczywa (o 8,8%), mąki pszennej (o 4,2%) oraz pizzy i półproduktów mącznych (o 3,4%). Ceny pozostałych wyrobów piekarskich oraz kasz i ziaren zbóż zwiększyły się po ok. 3,0%, makaronów i płatków śniadaniowych po 1,4%, a ryżu o 0,8%. Spośród produktów rybnych najbardziej, bo o 3,1% podrożały ryby mrożone. Ceny ryb świeżych wzrosły o 2,0%, przetworów rybnych o 1,7%, a świeżych i mrożonych owoców morza - odpowiednio o 0,8 i 2,5%. Wzrostowi cen jogurtów (o 3,1%), mleka w proszku (o 2,0%), napojów i deserów mlecznych (o 2,4%) oraz twarogów (o 1,0%) towarzyszyły spadki cen mleka spożywczego pitnego (o 0,8%) oraz serów dojrzewających i topionych (o 0,3%). W listopadzie 2018 r. za dżemy, marmolady i miód konsumenci musieli zapłacić 2,7% więcej, a za czekoladę i wyroby cukiernicze odpowiednio o 1,8 i 2,0% więcej niż przed rokiem. Łączne ceny mięsa i przetworów mięsnych utrzymały się na niezmiennym poziomie. Tańsze niż rok wcześniej było mięso wieprzowe (o 3,5%), droższe natomiast - wołowe (o 1,9%) i drobiowe (o 0,7%) oraz wędliny (o 0,9%). Ceny pozostałych grup produktów spożywczych wykazywały tendencję spadkową. Najbardziej obniżyły się ceny cukru (o 24,6%) i owoców (o 14,3%), w tym świeżych o 17,6%. Głębokiej redukcji uległy ceny jabłek (o 39,8%) oraz owoców pestkowych (o 25,3%) i jagodowych (o 18,0%). Cytrusy potaniały o 8,8%, banany o 5,1%, a przetwory owocowe o 1,6%. Spadły ceny wszystkich rodzajów tłuszczów jadalnych, w tym margaryn o 2,8%, masła o 2,0%, a olejów roślinnych i tłuszczów wieprzowych po 0,6%.

Napoje bezalkoholowe podrożały przeciętnie o 1,5%, w tym kawa o 1,6%, herbata o 1,3%, wody mineralne i źródlane oraz soki owocowe po 2,5%, a soki warzywno-owocowo-warzywno o 1,5%.

W okresie styczeń-listopad 2018 r., w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r., wzrost średniego poziomu cen żywności i napojów bezalkoholowych wyniósł 2,8%, w tym żywności 2,9% i był wyższy od stopy inflacji (1,7%). Żywność stanowiła jedną z najszybciej drożejących grup towarów i usług konsumpcyjnych. Bardziej niż żywność podrożały jedynie towary i usługi związane z transportem (o 4,2%), głównie za sprawą znaczącego wzrostu cen paliw do prywatnych środków

transportu (o 7,8%). W takim samym stopniu jak żywność podrożały usługi restauracyjno-hotelarskie (o 2,9%). Wyższy od stopy inflacji był wzrost cen towarów i usług związanych z edukacją (o 2,3%), użytkowaniem mieszkania i nośnikami energii (o 2,1%) oraz ze zdrowiem (o 2,0%). Wolniej niż ceny towarów i usług konsumpcyjnych ogółem rosły ceny napojów alkoholowych, towarów i usług związanych z rekreacją i kulturą oraz wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego. Obniżył się przeciętny poziom cen odzieży i obuwia oraz towarów i usług związanych z łącznością.

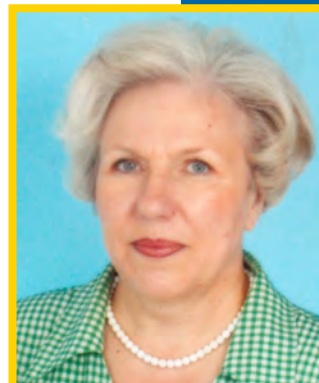
Wzrostowi cen towarów i usług konsumpcyjnych towarzyszył wzrost dochodów gospodarstw domowych kreowany głównie przez wzrost płac w sektorze przedsiębiorstw. W listopadzie 2018 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw było o 3,0% większe niż przed rokiem, a dynamika wynagrodzeń wzrosła do 7,7% rok do roku, z 7,6% w październiku 2018 r. Przekiętne miesięczne wynagrodzenia realne brutto w sektorze przedsiębiorstw były o 5,9% wyższe niż rok wcześniej. W końcu listopada 2018 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się o 11,0% w porównaniu z listopadem 2017 r. Stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła 5,7%, tj. tyle samo, ile w miesiącu poprzednim i o 0,8 pkt. proc. mniej niż w analogicznym miesiącu 2017 r. Wysoka dynamika płac była istotnym wsparciem ze strony rynku pracy dla siły nabywczej gospodarstw domowych i konsumpcji prywatnej. Utrzymującą się wysoką skłonnością do dokonywania zakupów potwierdzają dane GUS o sprzedaży detalicznej i jej strukturze. W listopadzie 2018 r. w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób, sprzedaż detaliczna ogółem w cenach stałych była o 6,9% wyższa niż przed rokiem, a sprzedaż detaliczna żywności, napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych (w cenach stałych) ukształtowała się na poziomie o 3,0% wyższym niż w analogicznym miesiącu 2017 r.

Według metodologii Eurostatu (HICP), w listopadzie 2018 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem, w UE-28 i w strefie euro ceny towarów i usług konsumpcyjnych obniżyły się odpowiednio o 0,1 i 0,2%. W porównaniu z listopadem 2017 r. były one wyższe odpowiednio o 2,0 i 1,9%. Za żywność w listopadzie 2018 r. mieszkańcy UE i strefy euro płacili przeciętnie o 0,1% mniej niż przed miesiącem. Największy spadek cen żywności odnotowano w Czechach (o 1,1%), w Grecji (o 0,9%) i na Litwie (o 0,7%). W Polsce ceny żywności nie wykazywały zmian.

W listopadzie 2018 r. w UE i w strefie euro ceny żywności były przeciętnie o 1,3% wyższe niż rok wcześniej. Najbardziej zwiększyły się one na Węgrzech (o 4,2%), na Malcie (o 3,5%) oraz w Rumunii (o 3,4%) i na Cyprze (3,0%). W Polsce według tej metodologii żywność podrożała o 0,7%. W trzech krajach jej ceny uległy redukcji: w Irlandii o 2,0%, w Czechach o 1,4% i w Danii o 0,8%, a na Litwie były stabilne.

Według FAO w listopadzie 2018 r., w porównaniu z poprzednim miesiącem światowe ceny żywności obniżyły się średnio o 1,3%. Spadły ceny czterech, spośród pięciu monitorowanych grup produktów spożywczych, tj. mięsa (o 0,2%), zbóż (o 1,0%), produktów mlecznych (o 3,3%) i olejów roślinnych (o 5,7%). Wzrosły natomiast ceny cukru (o 4,4%). Do spadku cen olejów przyczyniły się spadki cen oleju palmowego, sojowego i słonecznikowego w następstwie obfitych zbiorów w USA i UE oraz optymistycznych prognoz produkcji w regionie Morza Czarnego. Spadki cen produktów mlecznych (w tym głównie masła, serów dojrzewających i pełnego mleka w proszku) były związane ze wzrostem eksportowej podaży tych produktów z Nowej Zelandii. Powodem wzrostu światowych cen cukru był spadek jego produkcji w Indiach, Indonezji i Brazylii w wyniku niekorzystnych warunków pogodowych.

W listopadzie 2018 r. światowe ceny żywności były przeciętnie o 8,5% niższe niż przed rokiem. Obniżyły się ceny wszystkich grup produktów spożywczych, z wyjątkiem zbóż. Ceny olejów roślinnych zmalały o 27,2%, cukru i produktów mlecznych po 13,9%, a mięsa o 7,4%. Ceny zbóż wzrosły o 7,1%.

Krystyna
Świetlik

Tab. 1. Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych w listopadzie 2018 r.

Wyszczególnienie	XI 2018			I-XI 2018
	X 2018=100	XI 2017=100	XII 2017 = 100	I-XI 2017 = 100
O G Ó Ł E M	100,0	101,3	101,1	101,7
Żywność i napoje bezalkoholowe	100,0	100,7	100,2	102,8
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	100,4	101,7	101,8	101,5
Odzież i obuwie	99,9	97,3	98,7	96,3
Mieszkanie	100,2	101,8	101,7	101,8
Użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,2	101,9	101,8	102,1
w tym nośniki energii	100,2	101,2	101,1	101,7
Wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	100,2	101,2	101,3	100,6
Zdrowie	100,8	102,9	102,8	102,0
Transport	100,2	106,1	105,5	104,2
w tym paliwa do prywatnych środków transportu	100,8	110,6	111,3	107,8
Łączność	97,4	94,1	94,1	98,5
Rekreacja i kultura	99,3	100,7	100,4	101,3
Edukacja	100,2	103,0	102,9	102,3
Restauracje i hotele	100,3	103,1	102,9	102,9
Inne towary i usługi	100,2	100,0	100,1	99,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 2. Wskaźniki cen podstawowych grup żywności w listopadzie 2018 r.

Wyszczególnienie	XI 2018			I-XI 2018
	X 2018 = 100	XI 2017=100	XII 2017=100	I-XI 2017=100
Żywność (bez napojów)	100,0	100,6	100,0	102,9
Pieczywo i produkty zbożowe	100,8	105,2	105,0	103,7
Pieczywo	101,7	108,8	108,2	105,3
Ryż	99,6	100,8	101,1	101,4
Makarony	100,6	101,4	101,7	101,9
Mięso i przetwory	99,4	100,0	100,1	101,9
Mięso wieprzowe	99,2	96,5	96,8	98,3
Mięso wołowe	99,9	101,9	101,1	103,1
Mięso drobiowe	97,8	100,7	101,2	104,4
Przetwory mięsne i wędliny	100,0	101,0	101,0	102,5
Ryby i owoce morza	100,0	101,8	102,2	101,3
Mleko, sery i jaja	99,9	98,9	98,0	106,1
Artykuły mleczarskie	100,0	100,8	100,7	103,3
Mleko	99,5	99,2	99,0	101,4
Sery twarogowe	100,0	101,0	101,3	102,0
Sery dojrzewające i topione	99,9	99,7	99,9	102,0
Jaja	99,4	89,3	85,6	123,6
Oleje i tłuszcze	99,5	98,2	100,7	107,6
Masło	99,2	98,0	100,9	114,2
Pozostałe tłuszcze zwierzęce	99,8	99,4	98,4	103,1
Margaryna i inne tłuszcze roślinne	99,3	97,2	101,2	101,1
Oleje roślinne	100,3	99,4	100,0	100,2
Owoce	96,2	85,7	85,4	101,0
Jabłka	91,2	60,2	60,3	113,1
Owoce cytrusowe	86,4	91,2	101,2	97,9
Banany	97,9	94,9	93,0	101,1
Warzywa	102,3	109,4	102,9	104,2
Ziemniaki	104,1	129,6	128,1	108,9
Cukier, dżem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	99,8	98,8	100,0	97,4
Cukier	98,0	75,4	79,8	70,1
Napoje bezalkoholowe	100,2	101,5	101,9	101,5

Źródło: Dane GUS.

Tab. 3. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc poprzedni = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2015	100,7	100,0	99,9	100,6	99,8	100,1	98,9	99,3	100,6	100,4	99,7	99,9
	2016	101,0	100,3	100,4	100,3	99,9	100,2	99,0	99,5	99,8	100,5	100,4	101,2
	2017	101,8	101,0	99,6	100,0	100,8	100,1	99,8	99,4	100,4	100,9	101,0	100,5
	2018	101,2	99,6	99,9	100,4	99,7	99,8	99,3	99,3	100,6	100,4	100,0	
Pieczywo i produkty zbożowe	2015	100,2	99,8	100,0	100,1	100,0	99,9	100,0	100,0	100,0	100,0	99,7	100,1
	2016	100,2	100,0	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,1	100,4	100,1	100,0
	2017	100,4	100,2	100,2	100,0	100,3	100,1	100,5	100,3	100,1	100,3	100,3	100,2
	2018	100,7	100,4	100,2	100,3	100,1	100,2	100,3	100,3	100,7	101,0	100,8	
Mięso	2015	99,9	99,4	99,9	100,1	99,4	100,2	99,9	100,3	100,4	99,5	99,4	99,1
	2016	100,4	99,3	100,1	99,9	100,5	100,6	101,1	101,0	100,2	99,9	100,1	99,8
	2017	100,6	99,9	100,4	100,9	101,3	100,5	101,0	100,2	100,3	99,6	100,2	100,0
	2018	100,2	99,3	100,6	99,9	99,8	100,6	100,2	100,1	100,8	99,1	99,4	
Ryby i owoce morza	2015	100,9	99,9	100,0	100,1	99,9	99,9	100,0	99,9	100,1	100,2	100,1	100,0
	2016	100,6	100,6	101,0	100,1	100,3	100,3	100,9	100,4	100,1	100,6	100,8	99,5
	2017	100,8	100,7	99,9	99,6	100,4	100,1	100,6	99,9	99,8	99,9	100,2	99,6
	2018	100,6	100,1	100,1	100,4	100,1	100,0	100,0	100,0	100,2	100,3	100,0	
Mleko, sery, jaja	2015	100,2	99,5	99,9	99,7	99,3	99,6	99,7	99,4	100,0	99,8	99,8	99,9
	2016	99,9	99,7	99,8	99,5	99,7	99,9	100,0	100,2	100,1	100,8	100,8	101,0
	2017	101,0	100,6	100,2	99,7	100,3	100,1	100,5	100,7	100,7	101,3	104,9	100,9
	2018	100,1	99,1	99,5	99,7	99,6	99,7	100,0	100,1	100,1	100,2	99,9	
Oleje i tłuszcze	2015	100,2	99,8	99,1	99,7	99,4	98,1	99,1	99,4	99,6	99,8	99,9	99,3
	2016	100,6	100,0	99,2	100,4	99,5	100,1	100,3	101,1	101,4	102,3	102,0	101,0
	2017	101,6	100,7	100,1	98,1	102,7	100,5	104,0	105,0	103,5	101,9	101,0	97,5
	2018	99,2	98,1	99,5	100,4	100,6	101,9	101,4	100,3	100,0	99,9	99,5	
Owoce	2015	103,1	100,4	101,5	105,8	107,2	100,4	98,2	96,8	98,4	99,7	97,3	100,5
	2016	104,0	104,3	102,3	100,2	100,1	102,3	98,3	96,8	96,5	96,7	98,8	104,3
	2017	107,7	102,5	100,3	99,1	105,8	100,8	99,1	96,0	99,0	102,5	99,8	100,4
	2018	106,9	102,5	98,9	99,9	98,4	97,5	94,7	94,5	98,4	97,0	96,2	
Warzywa	2015	105,4	102,3	99,2	102,2	97,2	101,7	90,7	94,1	106,6	105,7	100,7	102,2
	2016	104,3	101,7	101,6	102,6	98,7	99,2	88,4	92,2	97,9	103,9	102,8	109,3
	2017	106,9	106,4	94,6	100,1	97,4	98,2	92,5	91,9	102,4	106,7	103,1	106,6
	2018	104,5	98,4	99,4	102,7	99,1	96,9	94,9	95,4	103,8	106,2	102,3	
Cukier, dzem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	2015	100,1	100,2	100,0	100,5	99,9	100,0	100,8	101,1	100,5	100,8	100,3	99,2
	2016	100,7	100,9	100,7	100,6	99,9	99,8	100,5	101,0	101,2	100,5	100,0	99,8
	2017	100,8	99,8	99,6	100,3	100,7	99,9	100,6	100,1	99,1	99,6	99,3	98,6
	2018	100,3	98,7	99,4	100,6	99,9	100,1	100,4	100,2	100,2	100,5	99,8	
Cukier	2015	98,7	101,1	102,3	101,2	100,2	98,8	104,1	104,5	104,2	101,6	99,9	100,2
	2016	101,0	104,6	104,3	101,5	100,6	100,7	100,2	105,7	104,8	101,4	100,0	100,2
	2017	100,3	100,3	100,0	99,6	100,2	99,4	99,4	97,8	97,1	98,2	94,2	94,5
	2018	96,5	91,1	97,3	97,7	96,9	98,2	96,9	103,8	101,1	100,8	98,0	
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2015	99,8	99,9	100,2	100,4	100,0	100,0	99,9	99,6	99,7	100,1	99,9	99,8
	2016	99,5	99,9	100,1	100,3	100,1	100,2	99,7	99,8	100,0	100,5	100,1	100,7
	2017	100,4	100,3	99,9	100,3	100,0	99,8	99,8	99,9	100,4	100,5	100,5	100,2
	2018	100,3	99,8	99,9	100,5	100,2	100,1	99,8	100,0	100,2	100,4	100,0	
III. Średnia płaca ^a	2015	90,0	101,0	105,8	97,8	97,1	100,9	101,4	98,3	100,9	101,3	101,3	108,4
	2016	90,8	100,9	105,2	99,1	96,6	102,1	100,9	98,2	100,1	101,0	101,7	107,1
	2017	92,3	100,6	106,3	98,1	97,8	102,7	99,9	99,8	99,6	102,3	100,8	107,9
	2018	92,3	100,2	106,2	99,1	97,0	103,2	99,5	99,4	99,9	103,1	100,9	

^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw, w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób
 Źródło: Dane GUS.

Tab. 4. Wskaźniki zmian cen detalicznych towarów żywnościowych i średniej płacy ^a (miesiąc analogiczny = 100)

Wyszczególnienie	Lata	Miesiące											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
I. Żywność i napoje bezalkoholowe	2015	96,1	98,4	96,5	97,5	97,8	98,3	98,3	99,3	99,8	100,4	100,1	99,9
	2016	100,0	100,4	100,8	100,6	100,8	100,9	101,0	101,2	100,4	100,4	101,2	100,8
	2017	103,3	103,9	103,1	102,8	103,7	103,7	104,4	104,3	105,0	105,8	106,0	105,4
	2018	104,8	103,4	103,7	104,1	103,0	102,7	102,2	102,1	102,3	101,8	100,7	
Pieczywo i produkty zbożowe	2015	99,6	99,4	99,5	99,7	99,5	99,6	99,7	99,6	99,7	99,7	99,5	99,9
	2016	99,9	100,1	100,1	100,2	100,2	100,3	100,3	100,3	100,4	100,8	101,1	101,0
	2017	101,2	101,4	101,6	101,4	101,7	101,8	102,3	102,6	102,6	102,5	102,7	102,9
	2018	103,2	103,4	103,3	103,6	103,4	103,5	103,3	103,3	103,9	104,6	105,2	
Mięso	2015	96,7	96,5	97,2	97,5	96,7	96,5	96,0	96,4	97,4	97,8	97,9	97,5
	2016	98,0	97,9	98,1	97,9	99,0	99,4	100,7	101,3	101,2	101,6	102,3	103,1
	2017	103,2	103,8	104,1	105,1	105,9	105,8	105,7	104,8	104,9	104,6	104,6	104,8
	2018	104,3	103,7	103,9	103,0	101,5	101,6	100,8	100,7	101,2	100,8	100,0	
Ryby i owoce morza	2015	99,1	98,7	99,1	99,3	99,4	99,5	99,6	99,6	100,0	100,2	100,5	101,2
	2016	100,8	101,4	102,4	102,4	102,8	101,8	104,1	104,7	104,7	105,1	105,8	105,3
	2017	105,2	105,6	104,5	103,9	104,0	103,9	103,6	103,0	102,7	102,0	101,4	101,4
	2018	101,3	100,8	101,0	101,8	101,5	101,4	100,8	100,9	101,3	101,9	101,8	
Mleko, sery, jaja	2015	98,3	97,4	97,4	97,5	96,8	96,8	96,9	96,7	96,7	96,7	96,9	96,9
	2016	96,6	96,9	96,7	96,5	96,9	97,2	97,5	98,2	98,4	99,3	100,3	101,5
	2017	102,5	103,4	103,8	104,0	104,6	104,9	105,4	105,9	106,6	107,1	111,5	111,4
	2018	110,3	108,7	107,9	107,9	107,2	106,7	106,2	105,5	104,9	103,8	98,9	
Oleje i tłuszcze	2015	94,4	94,1	93,7	94,5	93,4	93,5	92,6	92,7	92,8	93,0	93,7	94,4
	2016	94,6	94,9	95,0	95,7	95,8	96,8	98,1	99,8	101,6	104,2	106,4	108,1
	2017	109,6	110,4	111,4	108,9	112,3	112,8	116,9	121,5	123,9	123,2	121,9	117,5
	2018	114,3	111,3	110,7	113,3	111,1	112,7	110,0	105,1	101,7	99,7	98,2	
Owoce	2015	92,4	91,7	90,3	94,8	99,7	103,4	106,3	109,7	108,4	110,0	109,1	109,0
	2016	109,3	113,6	114,5	108,6	101,9	104,1	104,6	104,6	102,3	98,9	100,4	104,1
	2017	107,4	105,6	103,7	102,4	108,1	106,2	106,6	105,3	107,9	114,4	116,3	113,3
	2018	112,6	112,7	110,9	111,5	103,8	100,4	96,2	94,7	94,1	89,0	85,7	
Warzywa	2015	86,1	88,8	89,7	93,3	97,6	100,0	99,6	108,3	111,1	114,1	109,0	107,0
	2016	105,2	104,4	106,9	107,9	110,1	107,9	105,2	102,8	94,3	92,5	94,4	100,9
	2017	104,1	108,7	101,3	99,0	97,8	98,0	101,6	100,8	105,2	107,6	108,0	104,9
	2018	102,7	95,1	99,8	102,3	104,1	102,5	104,8	108,6	110,2	110,0	109,4	
Cukier, dzem, miód, czekolada i wyroby cukiernicze	2015	93,5	94,7	95,3	97,9	97,8	98,4	99,7	101,3	101,8	102,8	103,6	103,3
	2016	103,7	104,4	105,1	105,2	105,2	105,1	104,8	104,8	105,5	105,2	104,9	105,6
	2017	105,2	104,2	103,2	103,0	103,8	103,9	104,1	103,4	101,3	100,4	99,7	98,5
	2018	98,4	97,4	97,1	97,4	96,7	96,9	96,2	96,6	97,5	98,4	98,8	
Cukier	2015	67,7	71,2	75,4	82,8	84,7	86,9	93,5	101,3	108,2	111,6	115,2	118,0
	2016	120,6	124,8	127,2	127,6	128,2	130,6	125,7	127,2	127,8	127,5	127,6	127,7
	2017	126,8	121,6	116,6	114,4	113,8	112,4	111,5	103,3	95,7	92,7	87,3	82,3
	2018	79,2	71,9	69,9	68,6	66,4	65,6	63,9	97,8	70,6	72,5	75,4	
II. Towary i usługi konsumpcyjne	2015	98,6	98,4	98,5	98,9	99,1	99,2	99,3	99,4	99,2	99,3	99,4	99,5
	2016	99,1	99,2	99,1	98,9	99,1	99,2	99,1	99,2	99,5	99,8	100,0	100,8
	2017	101,7	102,2	102,0	102,0	101,9	101,5	101,7	101,8	102,2	102,1	102,5	102,1
	2018	101,9	101,4	101,3	101,6	101,7	102,0	102,0	102,0	101,9	101,8	101,3	
III. Średnia płaca ^a	2015	103,6	103,2	104,9	103,7	103,2	102,5	103,3	103,4	104,1	103,3	104,0	103,1
	2016	104,0	103,9	103,3	104,6	104,1	105,3	104,8	104,7	103,9	103,6	104,0	102,7
	2017	104,3	104,0	105,2	104,1	105,4	106,0	104,9	106,6	106,0	107,4	106,5	107,3
	2018	107,3	106,8	106,7	107,8	107,0	107,5	107,2	106,8	106,7	107,6	107,7	

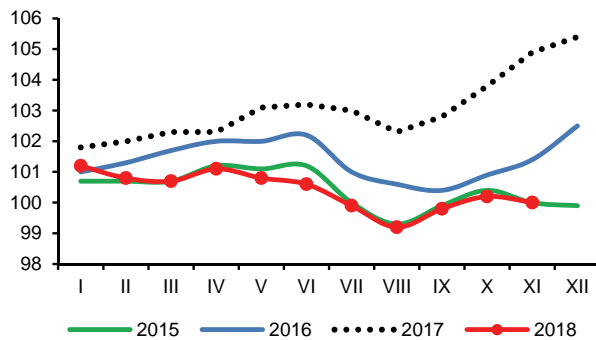
^a przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw, w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób
Źródło: Dane GUS.

Tab. 5. Miesięczne ceny detaliczne wybranych artykułów żywnościowych

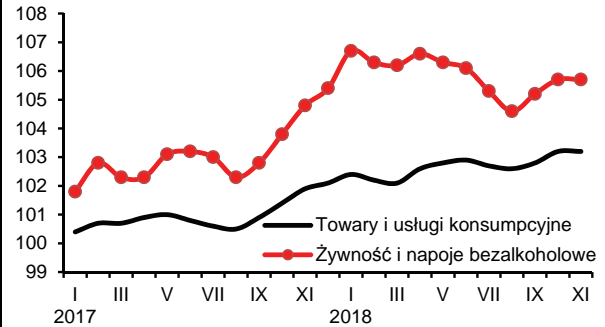
Wyszczególnienie a – 2017 r. b – 2018 r.		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
		w złotych											
Ryż – 1 kg	a	3,86	3,88	3,86	3,84	3,85	3,84	3,86	3,83	3,84	3,82	3,86	3,83
	b	3,83	3,81	3,83	3,83	3,83	3,81	3,77	3,77	3,85	3,81	3,79	
Chleb mieszany – 0,5 kg	a	2,22	2,22	2,23	2,23	2,23	2,24	2,25	2,28	2,28	2,29	2,30	2,31
	b	2,33	2,34	2,35	2,35	2,34	2,36	2,37	2,38	2,41	2,47	2,53	
Makaron – 250 g	a	2,25	2,25	2,25	2,23	2,24	2,23	2,25	2,27	2,27	2,27	2,27	2,28
	b	2,29	2,29	2,30	2,31	2,32	2,31	2,31	2,31	2,31	2,30	2,31	
Mąka pszenna „Poznańska” – 1kg	a	2,50	2,52	2,53	2,46	2,51	2,48	2,50	2,51	2,52	2,46	2,49	2,43
	b	2,53	2,49	2,44	2,46	2,47	2,47	2,52	2,53	2,52	2,51	2,54	
Mięso wołowe z kością (rostbef) – 1kg	a	26,81	27,00	26,95	27,04	27,05	27,12	27,16	27,27	27,42	27,59	27,71	27,98
	b	28,15	28,21	28,30	28,34	28,20	28,46	28,48	28,54	28,54	28,44	28,56	
Mięso wołowe bez kości (z udźca) – 1kg	a	32,88	32,56	32,91	33,24	33,20	33,30	33,22	33,30	33,16	33,21	33,39	33,63
	b	33,69	33,72	33,50	33,89	33,50	33,41	33,53	33,61	33,92	33,80	33,57	
Mięso wieprzowe bez kości (schab środkowy) – 1 kg	a	17,39	16,80	16,55	17,32	18,13	17,91	18,01	17,88	18,02	17,65	17,36	17,30
	b	17,12	16,47	17,00	17,07	16,87	17,14	16,94	17,00	17,42	17,32	17,14	
Kurczę patroszone – 1 kg	a	6,60	6,66	6,94	6,89	6,88	6,94	7,25	7,26	7,27	7,15	7,17	7,11
	b	7,12	7,16	7,32	7,26	7,13	7,67	7,57	7,59	7,68	7,24	7,14	
Szynka wieprzowa gotowana – 1 kg	a	25,01	25,16	24,97	25,12	25,25	25,41	25,60	25,75	25,93	26,15	26,15	26,26
	b	26,35	26,41	26,29	26,42	26,56	26,64	26,70	26,99	26,82	26,84	27,10	
Kielbasa, na wagę – 1kg	a	17,34	17,37	17,18	17,35	17,45	17,75	17,58	17,77	17,89	17,92	18,05	18,16
	b	18,32	18,36	18,32	18,27	18,30	18,32	18,41	18,37	18,50	18,55	18,50	
Filety mrożone z morszczuka, niepanierowane, na wagę – 1 kg	a	24,58	24,54	24,65	24,45	24,80	24,76	24,71	24,67	24,73	24,78	24,57	24,63
	b	24,63	24,61	24,40	24,54	24,29	24,27	24,22	24,18	24,21	24,25	24,29	
Mleko 3,2-3,5% tł., sterylizowane (UHT), w kartonie – 1 l	a	2,79	2,78	2,73	2,73	2,77	2,75	2,76	2,76	2,80	2,80	2,77	2,78
	b	2,78	2,77	2,76	2,75	2,75	2,74	2,74	2,72	2,72	2,73	2,71	
Jogurt naturalny – a-150 g, b-400 g	a	1,06	1,06	1,06	1,07	1,07	1,06	1,07	1,08	1,10	1,12	1,13	1,14
	b	2,60	2,59	2,60	2,59	2,58	2,59	2,59	2,60	2,61	2,62	2,64	
Ser twarogowy półtłusty – 1 kg	a	13,41	13,37	13,30	13,21	13,33	13,38	13,41	13,43	13,41	13,45	13,45	13,36
	b	13,44	13,36	13,39	13,50	13,53	13,48	13,42	13,38	13,55	13,38	13,36	
Ser dojrzewający „Gouda” – 1 kg	a	20,99	20,89	20,61	20,55	20,51	20,62	20,93	21,32	21,36	21,38	21,49	21,52
	b	21,21	20,75	20,69	20,65	20,48	20,42	20,39	20,22	20,51	21,02	20,95	
Śmietana 30% tł. (kremówka) – 0,5l	a	6,07	6,13	6,10	6,03	6,11	3,13	6,22	6,35	6,46	6,61	6,80	6,83
	b	6,83	6,78	6,76	6,81	6,83	6,86	6,86	6,90	6,92	6,93	6,89	
Jaja świeże – 1 szt.	a	0,52	0,52	0,52	0,52	0,51	0,51	0,51	0,52	0,52	0,55	0,71	0,75
	b	0,74	0,71	0,69	0,70	0,66	0,66	0,65	0,65	0,64	0,64	0,64	
Masło 82,0-82,5% tł. „Extra” świeże, w kostkach 200 g	a	5,02	5,03	4,99	4,98	5,03	5,12	5,78	6,37	6,80	7,08	7,00	6,75
	b	6,35	5,95	5,91	5,91	5,99	6,47	6,64	6,66	6,63	6,68	6,60	
Margaryna do smarowania pieczywa – 400 g	a	3,87	3,86	3,87	3,91	3,94	3,88	3,84	3,90	3,89	3,90	3,94	3,90
	b	3,80	3,71	3,73	3,77	3,82	3,75	3,86	3,82	3,78	3,76	3,75	
Olej rzepakowy krajowy – 1l	a	5,95	6,10	6,18	6,07	6,21	6,11	6,09	6,16	6,07	6,12	6,14	6,03
	b	6,06	6,06	6,10	6,13	6,10	6,11	6,04	6,04	6,01	6,08	6,61	
Śłonina – 1 kg	a	5,68	5,67	5,72	5,78	5,87	5,90	5,96	5,99	6,03	6,05	6,07	6,08
	b	6,08	6,05	6,05	6,05	6,01	6,02	5,95	5,99	6,05	6,04	6,03	
Smalec bez dodatków – 250 g	a	1,66	1,63	1,65	1,65	1,66	1,66	1,67	1,67	1,67	1,69	1,70	1,75
	b	1,76	1,70	1,74	1,73	1,72	1,72	1,71	1,72	1,71	1,68	1,68	
Cukier biały kryształ – 1 kg	a	3,17	3,18	3,19	3,17	3,17	3,15	3,13	3,07	2,98	2,92	2,76	2,62
	b	2,52	2,28	2,21	2,15	2,08	2,03	1,97	2,04	2,07	2,09	2,05	
Jabłka – 1 kg	a	2,37	2,36	2,43	2,49	2,78	3,23	3,47	3,55	3,56	3,53	3,58	3,59
	b	3,61	3,71	3,81	3,91	4,01	4,03	3,99	3,27	2,71	2,38	2,17	

Źródło: Dane GUS.

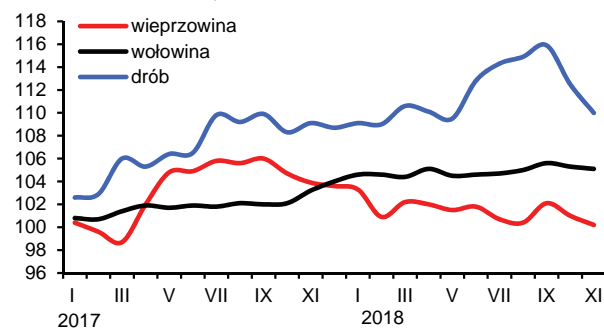
Rys. 1. Wskaźniki cen detalicznych żywności i napojów (XII roku poprzedniego = 100) (w %)

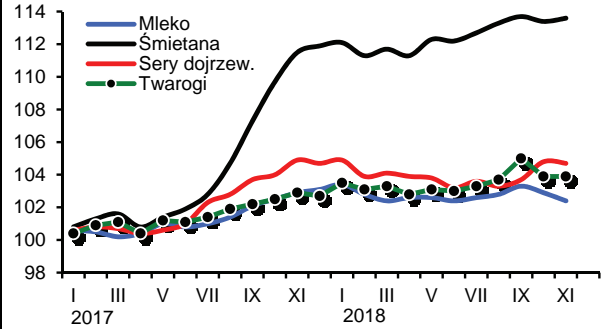
Rys. 2. Dynamika cen detalicznych (XII 2016 = 100) (w %)

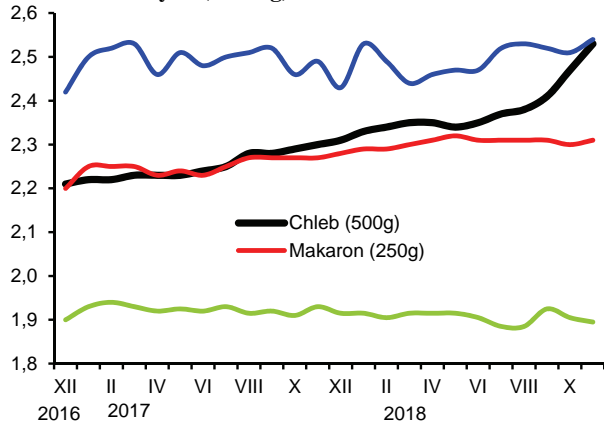
Rys. 3. Dynamika cen detalicznych wybranych rodzajów mięsa (XII 2016 = 100) (w %)

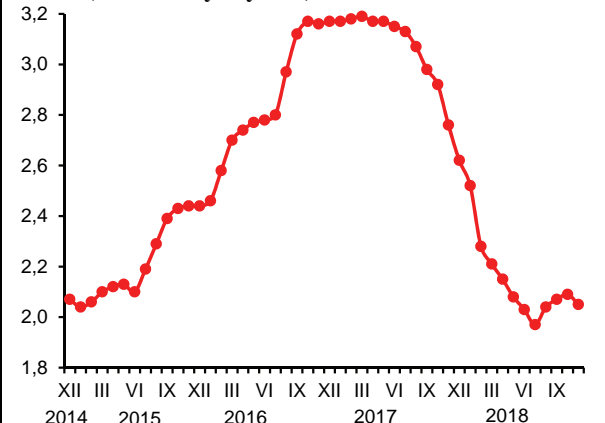
Rys. 4. Dynamika cen detalicznych nabiału (XII 2016 = 100) (w %)

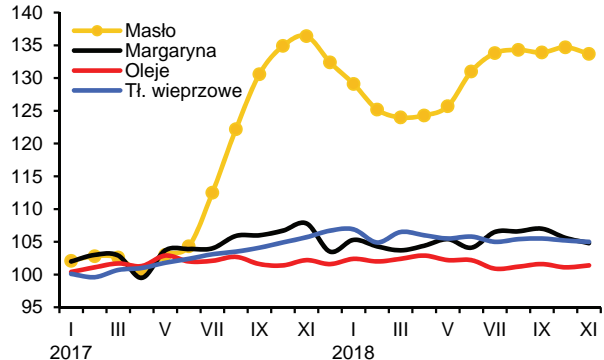
Rys. 5. Ceny detaliczne wybranych produktów zbożowych (w zł/kg)

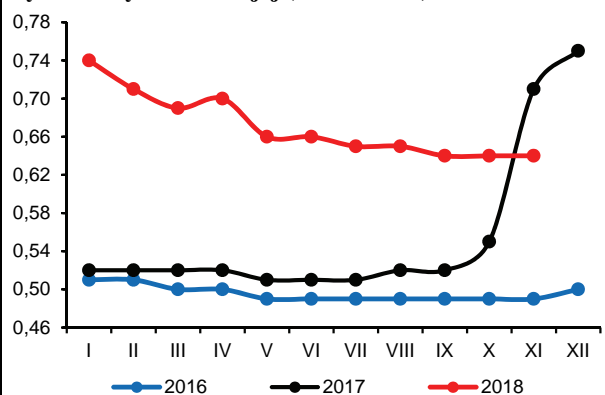
Rys. 6. Ceny detaliczne cukru w zł/kg (cukier biały kryształ)

Rys. 7. Dynamika cen detalicznych tłuszczów (XII 2016 = 100) (w %)

Rys. 8. Ceny detaliczne jaj (w zł za 1 szt.)

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Od kilkunastu miesięcy obserwowany jest systematyczny wzrost cen na krajowym rynku środków produkcji dla rolnictwa. Należy przy tym podkreślić, że w ostatnich miesiącach tempo wzrostu cen wyraźnie przyspieszyło. W listopadzie 2018 r. środki produkcji podrożały przeciętnie o 0,8%. Dynamika cen była również wyraźnie większa niż rok wcześniej, tj. w listopadzie 2017 r. W listopadzie 2018 r. w porównaniu z miesiącem poprzednim wzrosły przede wszystkim ceny nawozów mineralnych. W nieco mniejszym stopniu podrożały bezpośrednie nośniki energii, materiały budowlane oraz maszyny rolnicze. Ceny środków ochrony roślin wzrosły symbolicznie. Zdecydowana większość środków produkcji była wyraźnie droższa w porównaniu z listopadem 2017 r. Wyższe były nawet ceny nawozów mineralnych, które jeszcze kilka miesięcy wcześniej utrzymywały się na poziomach niższych niż rok wcześniej. W najbliższych miesiącach ceny środków produkcji dla rolnictwa prawdopodobnie nadal będą rosły.

Od września 2018 r. na krajowym rynku nawozów mineralnych obserwowane są systematyczne podwyżki cen. W listopadzie wzrost cen wyniósł przeciętnie 1,8% i był zdecydowanie najwyższy od początku 2018 r. Wynikał on z jednej strony ze stopniowego rosnącego popytu, z drugiej natomiast – ze wzrostu cen nawozów mineralnych w handlu międzynarodowym. Podwyżki cen na krajowym rynku dotyczyły przede wszystkim nawozów azotowych. W mniejszym stopniu podrożały również pozostałe analizowane nawozy mineralne. Najbardziej podniosły się ceny mocznika (o 3,3%) oraz saletry amonowej (o 2,4%). W rezultacie w listopadzie 2018 r. średnie ceny nawozów mineralnych były o około 3% wyższe niż rok wcześniej. Najbardziej w tym okresie podwyższono ceny fosforanu amonu (o 6,0%).

W kolejnych miesiącach, w związku z przygotowaniem do nowego sezonu, popyt na nawozy mineralne będzie stopniowo się zwiększał, co może przełożyć się na dalsze podwyżki cen. Wzrost cen może być również następstwem obserwowanych od kilkunastu miesięcy podwyżek cen nawozów w handlu światowym pod wpływem m.in. drożejących surowców energetycznych, w tym gazu ziemnego, ale też fosforytów. W ciągu ostatnich 12 miesięcy światowe ceny nawozów mineralnych wzrosły średnio o 13%¹.

Relacje cen nawozów mineralnych do cen zbóż praktycznie nie zmieniły się w porównaniu z poprzednim miesiącem. Średnio na zakup 1 kg czystego składnika nawozu należało w listopadzie 2018 r. przeznaczyć równowartość 4,3 kg pszenicy, tj. o 0,9 kg mniej niż rok wcześniej. Relacje cen nawozów do cen skupu żywca wieprzowego pogorszyły się w porównaniu z miesiącem poprzednim. Były również gorsze niż przed rokiem. Średnio na zakup 1 dt czystego składnika nawozu należało przeznaczyć równowartość 83 kg żywca wieprzowego, tj. o 5 kg więcej niż w październiku 2018 r. oraz o 10 kg więcej niż rok wcześniej.

Po raz kolejny w 2018 r. podrożały bezpośrednie nośniki energii. W listopadzie tempo wzrostu cen nieco

wyhamowało w porównaniu z miesiącem poprzednim. Przeciętny wzrost cen nośników energii wyniósł 0,7%, przy czym najbardziej podrożał gaz ziemny propan-butan LPG (o 6,5%) oraz olej napędowy (o 3,1%). Benzyna potaniała w tym czasie o 0,8%, a olej opałowy o 3,0%. Ceny bezpośrednich nośników energii były w listopadzie 2018 r. średnio o 6,6% wyższe niż rok wcześniej. Wyższe ceny w tym okresie dotyczyły przede wszystkim paliw ropopochodnych i gazu ziemnego oraz w wyraźnie mniejszym stopniu paliw stałych. Najbardziej w relacji rocznej, o ponad 17% podrożał olej opałowy. Podwyżki cen na krajowym rynku bezpośrednich nośników energii można wiązać ze stopniowym wzrostem cen surowców energetycznych w handlu światowym.

W 2018 r. popyt na sprzęt rolniczy był nieco większy niż rok wcześniej. W okresie styczeń-listopad liczba rejestracji nowych przyczep rolniczych wzrosła o 8,6% w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r.². Liczba rejestracji nowych ciągników rolniczych była w tym okresie niższa niż rok wcześniej, po bardzo dobrych wynikach w grudniu 2017 r., w związku z rejestracją ciągników, które nie spełniały nowych wymogów homologacyjnych. Szacuje się, że sprzedaż wielu innych środków mechanizacji rolnictwa w okresie styczeń-listopad 2018 r. prawdopodobnie była nieco większa niż rok wcześniej. Większej sprzedaży maszyn rolniczych towarzyszył wzrost ich cen. Ceny maszyn rolniczych były w listopadzie 2018 r. o 0,6% wyższe niż miesiąc wcześniej, natomiast w ciągu 12 miesięcy zdrożały już średnio o ponad 6%. Najbardziej w ciągu 12 miesięcy podrożały kultywatory, rozrzutniki obornika oraz pługi. Podwyżki cen sprzętu rolniczego mogły być również związane ze wzrostem cen stali, która stanowi dość istotny składnik kosztów produkcji, zwłaszcza w przypadku maszyn do uprawy i przygotowania gleby.

W listopadzie 2018 r. średnie ceny materiałów budowlanych wzrosły o kolejne 0,7%, a środków ochrony roślin o 0,2%. W ciągu ostatnich 12 miesięcy materiały budowlane w związku z m.in. wyraźnym zwiększeniem inwestycji podrożały średnio o 6%. Najbardziej podwyższono ceny płyt OSB, materiałów stalowych oraz okien drewnianych. Wzrost cen środków ochrony roślin był w tym okresie stosunkowo niewielki. Pestycydy podrożały w relacji rocznej średnio o 1,7%.

1. Na podstawie indeksu zmian cen nawozów mineralnych obliczanego przez Bank Światowy.
2. Informacje Polskiego Związku Przemysłu Motoryzacyjnego (PZPM) na podstawie danych CEPIK.

**Arkadiusz
Zalewski**

Tab. 1. Ceny nawozów mineralnych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj nawozu	Jedn. miary	Ceny (zł)		Dynamika cen (%)				Relacje 1 kg NPK do:	
		XI 2018	$\frac{XI\ 2018}{X\ 2018}$	$\frac{XI\ 2018}{XII\ 2017}$	$\frac{XI\ 2018}{XI\ 2017}$	$\frac{I-XI\ 2018}{I-XI\ 2017}$	pszenicy kg	żyw. wiep. kg	
Saletrzak 28%N	1 dt	110,20	102,3	102,8	103,2	99,7	4,79	0,93	
Saletra amonowa 34%N	1 dt	125,04	102,4	101,5	101,9	99,8	4,47	0,87	
Mocznik 46%N	1 dt	149,32	103,3	101,4	101,7	97,8	3,95	0,77	
Superfosfat prosty 20% P ₂ O ₅	1 dt	86,12	100,9	101,2	100,9	97,0	5,24	1,02	
Superfosfat potrójny 40% P ₂ O ₅	1 dt	154,88	101,1	103,4	103,1	98,8	4,71	0,92	
Fosforan amonu 18%N, 46% P ₂ O ₅	1 dt	206,80	102,0	106,2	106,0	99,7	3,93	0,77	
Sól potasowa 60% K ₂ O	1 dt	157,08	100,7	102,9	102,1	99,3	3,18	0,62	
Polifoska 8% N, 24% P ₂ O ₅ , 24% K ₂ O	1 dt	177,32	101,3	104,6	104,7	98,3	3,85	0,75	

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 2. Ceny środków ochrony roślin i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny (zł)		Dynamika cen (%)				Relacje środków ochrony do:	
		XI 2018	$\frac{XI\ 2018}{X\ 2018}$	$\frac{XI\ 2018}{XII\ 2017}$	$\frac{XI\ 2018}{XI\ 2017}$	$\frac{I-XI\ 2018}{I-XI\ 2017}$	pszenicy kg	żyw. wiep. kg	
Mospilan 20 SP	80 g	45,56	100,2	100,9	100,6	100,4	55,39	10,80	
Dursban 480 EC	1 l	48,88	100,1	100,5	100,4	98,1	59,43	11,58	
Decis Mega 50 EW	250 ml	38,20	100,2	104,2	104,4	103,0	46,44	9,05	
Zaprawa nasienna „T75 DS/WS”	0,8 kg	43,84	100,8	104,9	104,7	102,9	53,30	10,39	
Gwarant 500 SC	1 l	52,80	100,0	99,5	99,6	98,8	64,19	12,51	
Miedzian 50 WP	1,5 kg	66,62	100,0	100,3	100,2	100,2	81,00	15,79	
Roundup	1 l	38,38	100,3	102,5	102,6	102,5	46,66	9,09	
Acrobat MZ 69 WG	1 kg	86,63	100,1	102,6	102,7	103,6	105,33	20,53	
Fusilade Forte	1 l	137,64	100,0	100,0	99,9	100,9	167,34	32,62	
Chwastox Extra 300 SL	1 l	20,62	100,4	105,3	105,0	103,3	25,07	4,89	
Środek gryzoniobójczy	1 kg	34,20	100,1	98,5	98,7	99,4	41,58	8,10	

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 3. Ceny nośników energii i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny (zł)		Dynamika cen (%)				Relacje nośników energii do:	
		XI 2018	$\frac{XI\ 2018}{X\ 2018}$	$\frac{XI\ 2018}{XII\ 2017}$	$\frac{XI\ 2018}{XI\ 2017}$	$\frac{I-XI\ 2018}{I-XI\ 2017}$	pszenicy kg	żyw. wiep. kg	
Węgiel kamienny (kostka)	1 t	919,20	100,1	100,7	101,2	108,3	1117,57	217,82	
Ekogroszek	1 t	884,18	100,1	100,7	101,4	108,0	1074,99	209,52	
Benzyna „Euro Super” 95	1 l	5,08	99,2	108,1	107,2	107,2	6,18	1,20	
Olej napędowy	1 l	5,32	103,1	115,9	115,4	110,1	6,47	1,26	
Olej opałowy, Ekoterm Plus	1 l	3,56	97,0	117,1	117,5	114,2	4,33	0,84	
Gaz propan-butan „LPG”	1 l	2,54	106,5	117,6	116,5	106,6	3,09	0,60	
Olej silnikowy „Castrol Magnatec 10W/40”	1 l	33,00	100,1	101,3	100,8	101,4	40,12	7,82	
Płyn do chłodziw „Petrygo”	1 l	12,96	100,2	99,8	99,4	100,0	15,76	3,07	
Energia elektryczna (taryfa G-11)	1 kWh	0,65	100,0	100,0	100,0	100,0	0,79	0,15	

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

Tab. 4. Ceny materiałów budowlanych i ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Jedn. miary	Ceny (zł)	Dynamika cen (%)				Relacje materiałów budowlanych do:	
			XI 2018	XI 2018 X 2018	XI 2018 XII 2017	XI 2018 XI 2017	I-XI 2018 I-XI 2017	pszenicy kg
Cement	50 kg	21,96	100,5	104,1	104,1	102,0	26,70	5,20
Wapno	1 t	636,98	100,9	105,4	105,7	104,2	774,44	150,94
Płyta styropianowa PS-E FS 15	1 m ³	179,99	100,0	104,1	104,7	108,9	218,83	42,65
Stal płaska (płaskownik)	1 t	3908,69	100,3	107,2	108,4	110,9	4752,21	926,23
Rura stalowa ocynkowana 12	1 m	14,91	100,7	106,3	107,0	107,5	18,13	3,53
Dwuteownik gruby	1 t	3803,73	100,7	107,0	107,3	106,9	4624,60	901,36
Blacha dachowa	1 m ²	31,54	101,2	104,8	104,7	102,6	38,35	7,47
Tynk „Atlas”	25 kg	51,54	102,2	103,5	103,5	100,6	62,66	12,21
Cegła pełna kl. 15	1 szt.	1,22	100,0	105,2	106,1	105,1	1,48	0,29
Okno z PCV 2 skrzydłowe szklone	1 szt.	764,42	100,3	105,0	105,6	104,1	929,39	181,14
Tarcica iglasta, obrzynana	1 m ³	752,96	100,4	101,5	101,6	100,4	915,45	178,43
Płyta OSB3 18mm 1,25x1,5m	1 szt.	88,31	101,2	113,9	116,0	123,6	107,37	20,93
Okno drewniane szklone	1 szt.	2055,44	100,7	106,6	107,0	106,0	2499,02	487,07
Drzwi płytowe zewnętrzne 2000x800 mm	1 szt.	1711,31	101,1	103,0	102,5	102,1	2080,62	405,52

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

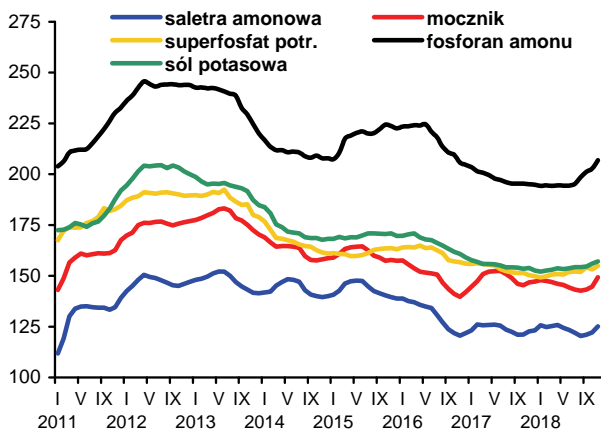
Tab. 5. Ceny maszyn i narzędzi rolniczych oraz ich relacje do cen podstawowych produktów rolnych

Rodzaj środka	Ceny (zł)	Dynamika cen (%)				Relacje środków mechanizacji do:	
		XI 2018	XI 2018 X 2018	XI 2018 XII 2017	XI 2018 XI 2017	I-XI 2018 I-XI 2017	pszenicy dt
Kombajn zbożowy TC-5.80	582707,7	100,6	103,6	103,6	101,8	7084,59	1380,82
Kombajn do ziemniaków	93582,9	100,4	106,3	106,3	105,0	1137,79	221,76
Samochód dostawczy	107802,4	99,5	102,1	100,2	100,3	1310,67	255,46
Rozrzutnik obornika 2-osiowy	63417,9	100,5	113,1	113,1	112,0	771,04	150,28
Siewnik 25 redlic	20200,0	100,5	104,0	104,2	104,4	245,59	47,87
Ciągnik Ursus C-3110	186056,4	100,7	103,6	103,6	102,3	2262,08	440,89
Ciągnik 90 kW	232977,5	100,5	102,1	102,2	100,7	2832,55	552,08
Przyczepa do ciągnika samowładowcza	42938,5	99,7	106,9	106,9	103,1	522,05	101,75
Kopaczka elewatorowa	17702,4	100,9	108,5	108,5	105,6	215,23	41,95
Zestaw uprawowo-siewny	56724,4	100,9	101,9	102,0	102,7	689,66	134,42
Kosiarka rotacyjna 1650 mm	8901,3	100,7	107,2	107,2	106,7	108,22	21,09
Prasa zwijająca, stałokomorowa	66901,2	100,5	99,7	99,7	99,2	813,39	158,53
Opryskiwacz 400 l	6668,5	101,3	105,7	105,7	106,2	81,08	15,80
Agregat uprawowy (kultywator i wał strunowy)	9258,9	100,7	107,9	107,9	106,8	112,57	21,94
Sadzarka 2 rzędowa „Kora-2”	16124,6	100,7	105,1	105,2	105,6	196,04	38,21
Pług 4-skibowy	14459,2	100,7	106,9	108,2	110,8	175,80	34,26
Kultywator 2,1-2,8 m	6371,0	102,3	125,6	127,8	113,9	77,46	15,10
Glebogryzarka	6331,9	100,2	104,1	104,2	102,9	76,98	15,00
Rozsiewacz nawozów zawieszany	6552,1	101,0	107,7	103,7	102,7	79,66	15,53
Dojarka 2 konwie ^a	7509,7	100,0	105,0	107,8	105,3	91,30	53,59

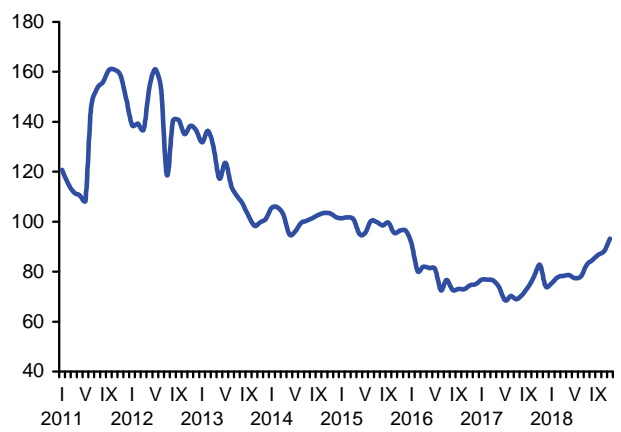
^a zamiast żywca wieprzowego przyjęto mleko w hl

Źródło: Dane GUS i obliczenia własne.

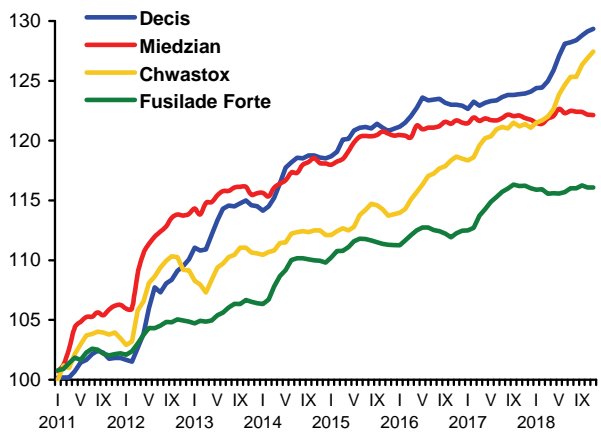
Rys. 1. Ceny wybranych nawozów mineralnych (zł/dt)

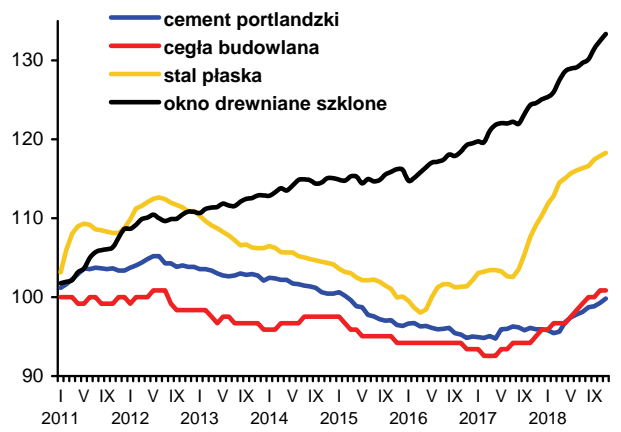
Rys. 2. Dynamika cen nawozów mineralnych w handlu światowym (2010=100)

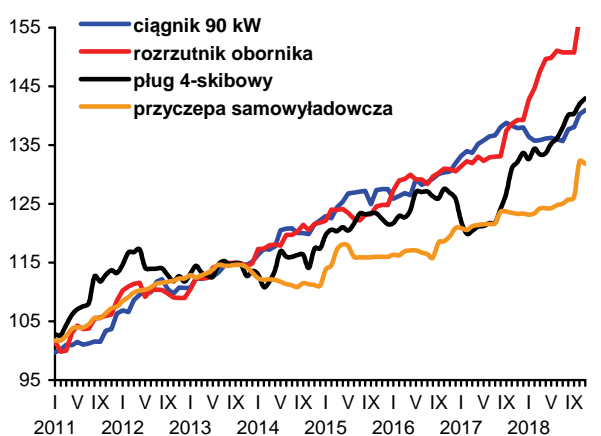
Rys. 3. Dynamika cen wybranych środków ochrony roślin (XII 2010=100)

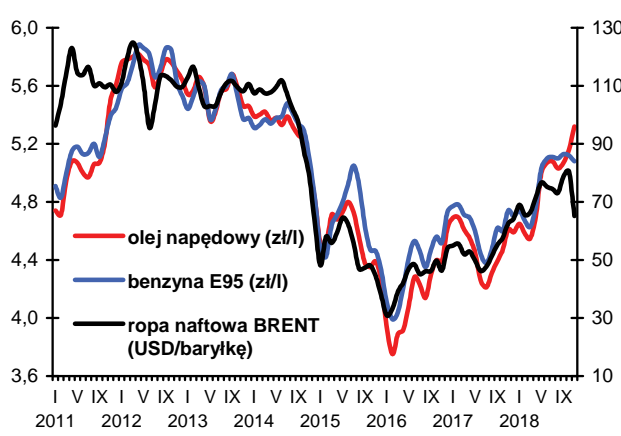
Rys. 4. Dynamika cen wybranych materiałów budowlanych (XII 2010=100)

Rys. 5. Dynamika cen wybranych maszyn rolniczych (XII 2010=100)

Rys. 6. Ceny oleju napędowego i benzyny E95 w Polsce (lewa oś) oraz światowe ceny ropy naftowej (prawa oś)

DRUK: ZAPOL Sobczyk Spółka Jawna
Szczecin

Nakład: 220 egz.

Adres redakcji:

**INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa 1, Skrytka pocztowa 984,
tel. (48 22) 5054 444, faks 827 19 60

Prenumerata: Dział Wydawnictw - tel.: (22) 50 54 685, faks: (22) 50 54 636
Biuletyn dostępny jest bezpłatnie na stronie internetowej Instytutu - <http://www.ierigz.waw.pl>

Sekretarz Redakcji: Lucyna Mieszkowska, e-mail: mieszkowska@ierigz.waw.pl